

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200914

UNIVERSAL
LIBRARY

ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯ ಖನೆಯ ವರುಷದ ಖನೆಯ ಕುಡಿ

ನಾಡ ಹಾಡುಗಳು

(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳು)

ಸಂಗ್ರಾಹಕರು :

ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದುನಾಥನ

ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ವರುಷ ೭೬೫

ಬನದ ಹುಣ್ಣಿವೆ

೧೯೪೦

ಸಾಧಾ ಪ್ರತಿ ೧-೦-೦

ವಾಚನಾಲಯದ ಪ್ರತಿ ೧-೪-೦

ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯ ೪ನೆಯ ವರುಷದ
ಮೊದಲನೆಯ ಕುಡಿ

ಜ್ಞಾನೋಪಾಸನೆ

ಬರೆದವರು:

ಪ್ರೊ. ಬನಹಟ್ಟಿ, ಎಂ. ಎ.

ನಾಗವೂರ

ಚೈತ್ರ ಪ್ರತಿಪದಿಗೆ—

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಬಿ. ಜಿ. ಅವಧಾನಿ

ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಮುದ್ರಕರು:

ಕೆ. ಜಿ. ರಾಯದುರ್ಗ

ಮೋಹನ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಧಾರವಾಡ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಬಹುದಿನದ ಬಯಕೆಯು ಇಂದು ಬಯಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ೩೦ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂದೋಲನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳಿವೆಯೇ?' ಎಂದು ಅನೇಕ ಜನ ನನ್ನ ರಾಜಕೀಯ ಮಿತ್ರರ ಅಣಕದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಇವೆ. ಇರದೆ ಏನು?' ಎಂದು ಚೆಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟೆ. ಬೇಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದೆ; ಅತ್ಯಂತ ಉಜ್ವಲವಾದ ವಿಪುಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆ. ಶಾಂತಕವಿಗಳು, ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಹೊಯ್ಸಳ, ಕೆ. ಎ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಎ. ಸಿ. ಮೊದಲಾದವರ ಕವಿತೆಗಳು ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದವು. ಆಗಲೇ ಇಂತಹ ಕವಿತೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಹೊತ್ತಿಗೆಯೊಂದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚೀಕೆರಡುಂಟು ಕೊಂಡೆ. ಅದೇ ನಾಡಪಾಡುಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಈಗ ವಾಚಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವುಂಟು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜೀವನದ ಸಂಗೋಪನವೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯು. ಇದನ್ನರಿತರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳ ಬೆಲೆಯು ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದೆಂಬುದು ಹೊಳೆಯುವುದು. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ, ಇಲ್ಲವೆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ತನ್ನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಜನಾಂಗದ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಸುಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಭಾವನೆಯೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಗೀತೆಯಾಗಿ ಹೊರಬೀಳುವುದು. ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೀಯುವುದು. ಅದೇ ಕೆಲಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಆ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ, ತಾರಕಮಂತ್ರವಾಗುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳೆಲ್ಲ ಉದಯವಾದವುಗಳು.

ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯು ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಬಂದುದು ಎಂದು, ಹಲವು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ತವ್ವು ಭಾವನೆಯುಂಟು. ಭಾರತವು ಏಕ ರಾಷ್ಟ್ರವು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು, ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜೀವಾಳವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ನಿತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವ ನೆಯು ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ ಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗೀತೆಗಳು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತೀಯರು ಈ ಒಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಅಸತ್ಯವಿಲ್ಲ. “ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂ, ವೈರಾಜ್ಯಂ, ಪಾರಮೇಷ್ಠ್ಯಂ, ... ಸಮುದ್ರ ಪರ್ಯಂತಾಯಾ ಏಕರಾಟ ಇತಿ. . . ” ಎಂದು ದಿನಾಲು ನಾವು ಚಪಿಸುವ ಮಂತ್ರವುಷ್ಟವು ಭಾರತೀಯರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಬಹುದು.

ರಜವುತರ ಚಾರಣ ಗೀತೆಗಳೂ, ಮರಾಟರ ಶಾಹೀರಗಳೂ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ವಿಜಯ, ಕುಮಾರರಾಮನ ಕಥೆಗಳೂ, ಲಾವಣಿಗಳೂ ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೋದ್ದೀಪಿತ ಕಾವ್ಯಗಳೇ!

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾದ ನವಭಾರತದಲ್ಲಿ ನವಜೈತನ್ಯವು ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯರ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಶಕ್ತಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಲಿದೆ. ಜಾತಿಮತ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಏಕರಾಷ್ಟ್ರೀಯತ್ವದ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಭಾವನೆಯು ಉದ್ದೀಪನಗೊಂಡ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಎಲ್ಲ ಮತೀಯರ-ಇಷ್ಟೇ-ಅಲ್ಲ, ಭಾರತ ದೊಡನೆ ಶಾದಾತ್ಮ್ಯರಾದ ಪರದೇಶೀಯರ ಮುಖದಿಂದ ಕೂಡ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರ ಗೀತೆಗಳು ಹೊರಬೀಳಹತ್ತಿವೆ. ಒಂಕಿಮುಚಂದ್ರ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ

ಟಾಗೋರ, ಸರೋಜಿನಿ, ಸರಶಾದೇವಿ ಚೌಧರಾನಿ, ಸಾನರಕರ, ಬಾಪಟ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನಾಭಾರತಿ, ಟಿ. ಎಲ್. ವಾಸ್ತಾನಿ, ಡಾ. ಅನೀಬಿಝುಟ, ಮಹಮ್ಮದ ಇಕ್ಬಲ, ರಫೀಕ, ಕಯ್ಯಸ್, ರಹಿಮತಯ್ಯಬಜಿ, ಅಂಡ್ರೋಜ ಮೊದಲಾದವರ ಭಾರತೀಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಭಾರತೀಯ ಗೀತೆಗಳು

ಈ ಮೇಲಣ ಕವಿಗಳ ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಲರ್ಹರಾದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇರುವರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಶ್ರೀ. ಶಾಂತಕವಿ, ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್, ಬೇಂದ್ರೆ, ಬೆಟಗೇರಿ, ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ವಿ. ಸೀ., ಹೊಯ್ಸಳ, ಸಾಲಿ, ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮೊದಲಾದವರ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಗೀತೆಗಳು ಮೇಲಣ ಭಾರತೀಯ ಕವಿಗಳ ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹುರಿಗೊಂಡ ಈ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿಂದ ಮೊದಲುಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿಗಳ ವರೆಗೂ ಎಲ್ಲರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳ ಮಹತ್ವ

ಜನತೆಯ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕನಿಯು ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನೆಂದರೆ, ಅದು ತಲೆಯಿಂದ ತಲೆಗೆ ಸಾಗುವುದು; ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಆಳಿವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅದನ್ನು ನಷ್ಟಪಡಿಸಲಾರದು. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಒಬ್ಬ ಕನಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ಸಾಕು, ಯಾರು ಬೇಕಾದವರು ಆಳಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ವಸಂತ ಬರುತ್ತಲೇ ಗಿಡಗಳು ಚಿಗುರುವ, ಕೋಗಿಲೆಗಳು ಉಲಿಯುವ, ಸೈರಗಿಳಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಆಳಿಕೆಯು ನಿಲ್ಲಿಸಬಲ್ಲದು ? ಅದರಂತೆಯೇ ಒಮ್ಮೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆಗಳ ಬೀಜಗಳು ಬಿತ್ತಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಎಷ್ಟೇ ಅಘಾತವಾದರೂ ಅವು ನಾಶವಾಗದೆ ಅವಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಂಕುರ ಒಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೆ.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಈ ಬೆಳೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದೊಡನೆಯೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ನಾಟಕವಾ್ರಂತವೂ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ನಾಡು-ನುಡಿಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ, ತಾವು ಕನ್ನಡಿಗರಾದರೂ ತಾವು ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯರೆಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿಯೂ ಅಖಿಲ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ಅಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಭಾರತೀಯರಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಿಗಳಾಗಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸುವ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಬಹುದು.

ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕವನಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತ ಕವಿಗಳಿಗೂ, ಮಂಗಳೂರಿಸ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯವರಿಗೂ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ, ತಮ್ಮ ಸಲಹೆಗಳನ್ನಿತ್ತ ಸನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿಯು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಉಳಿಸುವದೂ ಬೆಳೆಸುವದೂ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೇ ಕೂಡಿದೆ.

ಈ ಗೀತೆಗಳಿಂದ, ತರುಣ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹುರಿಗೊಂಡು, ನಾಡು ನುಡಿಗಳಿಗಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಲೆಂದು ಹಾರೈಸಿ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತಮ್ಮ ಸೇವಕ,

ಬುರ್ಲಿ ಬಿಂದುಮಾಧವ

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳು

ಕನ್ನಡನಾಡು		ಪುಟ
೧ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್	ಶ್ರೀನೃಪತುಂಗದೇವ	೩
೨ ಬಸವಾಸಿ ದೇಶ	ಆದಿಪಂಪ	೪
೩ ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾನಾಡು	ಆಂಡಯ್ಯ	೫
೪ ಚಾರುಕರ್ಣಾಟದೇಶಂ	ಸೊರಬದ ಶಿಲಾಶಾಸನ	೬
೫ ಕನ್ನಡದ ನಾಡು	ಚಿಕ್ಕಪಾಠ್ಯಾಯ	೭
೬ ಉದಯವಾಗಲಿ ಸಮ್ಮತಿ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು	ಶ್ರೀ. ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರು	೮
೭ ಎಮ್ಮ ನಾಡವರ್	,, ಶ್ರೀನಿವಾಸ	೯
೮ ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ	,, ಮಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ	೧೦
೯ ಕನ್ನಡಂ ದೈವಮ್ಮೆ	,, ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ	೧೪
೧೦ ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ನಾಡು	,, ಶ್ರೀಧರ	೧೫
೧೧ ನಾಡವರು	,, ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ	೧೭
೧೨ ನಿನ್ನ ವಸ್ತುವಂ ನೋಡು	,, ಶಾಂತಕವಿ	೧೯
೧೩ ನಾಡಿನ ಹಾಡು	,, ಎನಾಯಕ	೨೧
೧೪ ಕನ್ನಡ ತಾಯನೋಟ	,, ಶ್ರೀ	೨೩
೧೫ ಕೈಬಿಡುತಿವೆ ಕನ್ನಡನಾಡು	,, ಮೇವಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ	೨೦
೧೬ ಕನ್ನಡಿಗನ ಕೊರಗು	,, ತೀ. ಸಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ	೨೨
೧೭ ಕನ್ನಡದ ದೀಪವದು	,, ಕನ್ನಡದ ಕಂದ	
ಕಾಣದಿಹುದು !	ಕಾವ್ಯಾನಂದ	೨೩
೧೮ ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು	,, ಅನಂದಕಂದ	೨೫

ಕನ್ನಡ ನುಡಿ

೧೯ ಕನ್ನಡ	ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೩೯
೨೦ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ	,, ಅನಂದಕಂದ	೪೦
೨೧ ಎಮ್ಮ ಕನ್ನಡಂ	,, ಶ್ರೀನಿವಾಸ	೪೧
೨೨ ಸಾಯುತಿದೆ ಸಿಮ್ಮ ನುಡಿ ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ !	, ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೨೪
೨೩ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡತನ	,, ಜಿ. ವಿ. ರಾಜರತ್ನಂ	೪೪
೨೪ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸು	ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೪೬
೨೫ ಆಶಯ	,, ಟಿ. ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ	೬೭
೨೬ ಕನಸಿನೊಳಗೊಂದು ಕನಸು	,, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೪೮
೨೭ ಅರುಣೋದಯ	,, ಅನಂದಕಂದ	೫೦
೨೮ ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ವಿಜಯೋತ್ಸವ	,, ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್	೫೨
೨೯ ತಾಯಿಸೇವೆ	,, ಸ್ವಾಮಿ	೫೩
೩೦ ಹರಕೆ	,, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೫೪
೩೧ ಓ ಹಾಡೆ !	,, ,,	೫೫
೩೨ ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕದೇವಿ	,, ಶಾಂತಕವಿ	೫೮

ಭಾರತದ ಗೀತೆಗಳು

ಭಾರತದೇಶ

೧ ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತಭೂಮಿ	ಶ್ರೀ. ಶಾಂತಕವಿ	೬೧
೨ ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಮಹಿಮೆ	,, ಮಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ	೬೨
೩ ತಾಯ್ನಾಡು	ದಿವಂಗತ ಕೆ. ರಾಘವಾಚಾರ್	೬೩
೪ ಭರತಭೂಮಿಯ ಉದರದೊಳಗೆ ಜನಿಸಿದೆವು	ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀಧರ	೬೬

೫ ಭರತಮಾತೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ	ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀ	೬೭
೬ ನಾಡತಾಯಿ	,, ವಿ. ಸೀ.	೬೮
೭ ಭರತಮಾತೆ	,, ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೭೦
೮ ನಾವು ಭಾರತೀಯರು	,, ಆನಂದಕಂದ	೭೨
೯ ಭರತಭೂಮಿಯ ದುರವಸ್ಥೆ	ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೭೩
೧೦ ಮಾತೃಭೂಮಿ ಬನನಿ	,, ವಲ್ಲಭ ಮ. ತಟ್ಟಿ	೭೫
೧೧ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಸ್ತೋತ್ರ	,, ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೭೬
೧೨ ನಮ್ಮ ಭಾರತ ವರ್ಷ	,, ,,	೭೭
೧೩ ಭಾರತ ತಪಸ್ವಿನಿ	ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೭೯
೧೪ ಭಾರತ ವರ್ಷ	,, ಶ್ರೀನಿವಾಸ	೮೦
೧೫ ಮುನಿದ ಭಾರತ	,, ಪು. ಶಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್	೮೧
೧೬ ಮರೆತ ಯಾತಕಯ್ಯಾ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ?	,, ಮುದ್ದುಮೋಹನ	೮೨
೧೭ ಅರ್ಜುನನಿ	ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ	೮೩
೧೮ ಭಾರತ ಸ್ವವನ	ಶ್ರೀ. ಮುದ್ದುಮೋಹನ	೮೪

ಭಾರತೀಯತ್ವ

೧೯ ಇಂದಿನ ದೇವರು	ಶ್ರೀ. ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೮೫
೨೦ ಪಾಂಡುಜನ್ಯ	,, ,,	೮೭
೨೧ ನಾಡಿನ ಬಡವ ಸರ್ಕಸ್ ಸಿಮ್ಮ	,, ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ	೯೧
೨೨ ಗ್ರಾಮಸೇವಕರ ಹಾಡು	ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೯೩
೨೩ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ ಶ್ರೀ. ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ		೯೬
೨೪ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ	,, ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೧೦೦
೨೫ ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ	,, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೧೦೨
೨೬ ನಿತ್ಯಪೂಜೆ	,, ಆನಂದಕಂದ	೧೦೬
೨೭ ಉಫೇ	,, ಹೊಯ್ಸಳರು	೧೦೮

ವೀರಗೀತೆಗಳು

ಇಂದಣ

೧ ನಾವು ನಿರಂಕುಶರು	ಶ್ರೀ. ಹೊಯ್ಸಳರು	೧೧೧
೨ ಕ್ರಾಂತಿಕಾಳಿ	,, ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ	೧೧೩
೩ ಬಿಡುಗಡೆ	,, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೧೧೪
೪ ನಾಡಕಾಳಿ	,, ಸ. ಪ. ಗಾಂವಕರ	೧೧೬
೫ ಎದ್ದೀಳು! ಎದ್ದೀಳು!	ದಿನಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೧೧೮
೬ ಬಾ ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ	ಶ್ರೀ. ಮಜ್ಜಿಮಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್	೧೨೦
೭ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ	ದಿನಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೧೨೪
೮ ಕರ್ನಾಟ ವೀರರೇಳಿ	ಶ್ರೀ. ಹೇಜೇಬ	೧೨೫
೯ ಪ್ರಯಾಣ	,, ಎ. ಸೀ.	೧೨೬
೧೦ ಏಳಿರಿ	,, ಶ್ರೀಧರ	೧೨೯
೧೧ ಯಾರೆಂಬರು		
ಮುಗಿದುವೆಂದು ಬವರಂ?	,, ಮಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ	೧೩೦
೧೨ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೀತ	,, ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ	೧೩೫

ಹಿಂದಣ

ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು

೧೩ ಆಹವಮುಲ್ಲ	ಶಿಕಾರಿಪುರ ಶಾಸನ	೧೩೭
೧೪ ಗಂಗರಾಜನ ವೀರ	ಮಳವಳ್ಳಿ ಶಾಸನ	,,
೧೫ ನಾಗನ ಮಗ ಕೇತ	ತರಿಕೆರೆ ಶಾಸನ	೧೩೮

ವೀರಗಲ್ಲು

೧೬ ಚಟ್ಟನಾಯಕ		೧೩೯
-------------	--	-----

ಮಾಸತಿಕಲ್ಲು

೧೭ ದೇಕಬ್ಬೆ	ಬೆಳ್ಳೂರು ಶಾಸನ	೧೪೦
------------	---------------	-----

ಧ್ವಜಗೀತೆಗಳು

ಭಾರತ, ಕರ್ನಾಟಕ

೧ ಸಮೃದ್ಧಭವ	ಶ್ರೀ. ಸಾ. ರಾ.	೧೪೫
೨ ನಾಡಗುಡಿ	,, ಅಂಬಿಕಾತನಮದತ್ತ	೧೪೬
೩ ಸಮೃದ್ಧ ನಾಡಗುಡಿ	,, ಹೇಚೇಬ	೧೪೭
೪ ನಾಡಗುಡಿ	,, ಓಂಕಾರ	೧೪೮
೫ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ	,, ರಾ. ವೆ. ಕರಗುದರಿ	೧೫೦
೬ ಸ್ವರಾಜ್ಯಧ್ವಜ	ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೧೫೧
೭ ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ	ಶ್ರೀ. ಶ್ರೀ	೧೫೨

ಭೂಗೀತೆಗಳು

೧ ಭೂದೇವಿ	ಶ್ರೀ. ವಾರಾಹ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ	೧೫೯
೨ ಎಂದು ತಿಳಿವುದೋ ಮನುಜ ಕುಲ !	,, ಶ್ರೀನಿವಾಸ	೧೬೧
೩ ಅಭೀಷ	,, ಎ. ಸೀ.	೧೬೨
೪ ಮಂಗಳ	ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ	೧೬೪

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು

೧ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	ಶ್ರೀ. ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ	೧೬೭
೨ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	,, ಶ್ರೀ	೧೬೮
೩ ಪೋಲಂಡ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	,, ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ	೧೬೧
೪ ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	,, ,,	೧೭೨
೫ ನಾರ್ವೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	,, ,,	೧೭೩
೬ ಗ್ರೀಸ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	,, ,,	೧೭೫
೭ ಜಪಾನ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ	,, ,,	೧೭೭
ಭದ್ರಂ! ಶುಭಂ!! ಮಂಗಳಂ!!!	ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತಿ	೧೭೮

ಮುಡಿಪು

ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯರಿರ !
ಕನ್ನಡದ ಕಿರಿಯರಿರ !
ಇದುವೆ ನಿಮಗಾಗಿ
ಇದು ನಾಳೆಗಾಗಿ.

ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳಿರ,
ಕನ್ನಡದ ಮರಿಗಳಿರ,
ಕನ್ನಡದ ಈ ಚೆನ್ನ—
ಇದುವೆ ನಿಮಗಾಗಿ
ಇದು ನಾಳೆಗಾಗಿ.

ಕನ್ನಡದ ತುಂಬಿಗಳು
ಪಡುವಲಿನ ತುಂಬಿಗಳು
ಮಧು ಪರಿಚ್ಛೇದಾನುಭವರು
ಸುಮದಿಂದ ಸುಮಗಳಿಗೆ
ರಸದಿಂದ ರಸಗಳಿಗೆ
ಹಿಂಡಾಗಿ ಹಾರಿಹರು ಇವರು.

ಕನ್ನಡದ ಚೆಲುವೆಯರೆ,
ಕನ್ನಡದ ಚೆನ್ನಿಗರೆ,
ಕನ್ನಡದ ಈ ಚೆನ್ನ—
ಇದುವೆ ನಿಮಗಾಗಿ
ಇದು ನಾಳೆಗಾಗಿ.

—“ನಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳು” ಎಂಬ ಕವನಸಂಗ್ರಹದಿಂದ

ಕನ್ನಡ ನಾಡು

ನಾಡು
ನುಡಿ
ತನ

ಕನ್ನಡ ನಾಡು

ನಮ್ಮ ಹಿಂದಣ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡುನುಡಿಗಳ ಅಭಿಮಾನವು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತದೆ. 'ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವುದು ನಂದನ ದೊಳ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ' ಎಂದು ಪಂಪನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವನು. 'ಕನ್ನಡನೆನಿಸುವ ನಾಡು ಚಿಲ್ಲಾಯ್ತು' ಎಂದು ಅಂಡಯ್ಯನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೊಗಳುವನು. 'ಕನ್ನಡದ ನಾಡು ವಿರಾಜಿಪುದೆಂತು ಬಣ್ಣಪೆಂ' ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುವನು.

'ಕನ್ನಡವು ಕತ್ತರಿಯಲೆ' ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ನುಡಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುವನು. ಈ ಒಗೆಯಾಗಿ ನಾಡತನ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು) ಕನ್ನಡಿಗರ ಉಸಿರಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಡನೆಯೇ ಅದೂ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಇಂದು ಎಚ್ಚತ್ತಿದೆ. ಉದಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿದೆ. ನಾಡತನವು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟುವ ಕವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡತನವೇ ಪ್ರೇರಕಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

'ಎದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಕುಳಿತರೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿದರೆ ಕನ್ನಡವು
ಹೃದ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಉದ್ಯಮ ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡವು |
ಕನಸುಮನಸಿನೊಳು ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ನಿದ್ರೆಯು ಕನ್ನಡವು
ತನಿಸು ಕನ್ನಡವು ಜೀವಿತ ಕನ್ನಡ ಎಲ್ಲವು ಕನ್ನಡವು ||'

—ದಿವಂಗತ ಸಗರ

ಎಂದು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕುಣಿಯತೊಡಗಿದೆ.

'ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದೊಂದೇ ಸ್ಮರಣ | ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣ ||' ಎಂದು ಜನಜೀವನವು ಹುರಿಗೊಳ್ಳತೊಡಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಶ್-ಅಕಾಂಕ್ಷೆಗಳೇ ರೂಪಗೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಹರಿದುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. (ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗವು 'ಉದಯ-ವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚಿಲುಪ ಕನ್ನಡನಾಡು' ಎಂಬುದನ್ನು ಕನ್ನಡದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ.)—

ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್

ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋ-
ದಾವರಿವರಮಿದ್ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್
ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ ವಸು-
ಧಾವಳಯವಿಲೀನ ವಿಶದ-ವಿಷಯ ವಿಶೇಷಂ
ಅದರೊಳಗಂ ಕಿಸುವೊಳಲಾ
ವಿದಿತ ಮಹಾಕೋಪಣನಗರದಾ ಪುರಿಗೆರೆಯಾ
ಸದಭಿಸ್ತುತಮವೊಕ್ಕುಂ-
ದದ ನಡುವಣ ನಾಡೆ ನಾಡೆ ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳ್
ಪದನರಿದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿ-
ದುದನರಿದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವರ್ಗಳ್
ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋ-
ದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್
ಕುರಿತವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಂ
ಪೆರರುಂ ತಂತಂಮ ನುಡಿಯೊಳಿಲ್ಲಂ ಜಾಣರ್
ಕಿರುಮಕ್ಕಳ್ಮಾ ಮೂಗರು-
ಮರಿಪಲ್ಕರಿವರ್ವೇಕಮಂ ಮಾತುಗಳಂ
ಜಾಣರ್ಗಳಲ್ಲದವರುಂ
ಪೂಣಿಗರಿಯದೆಯುಮರಿವವೋಲವಗುಣದಿಂ
ತಾಣಮುನಿನಿಸೆಡೆವೆತ್ತೊಡೆ
ಮಾಣದೆ ಪಿಡಿದದನೆ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಡೆನುಡಿವರ್

—, ಶ್ರೀಮನ್ನೈ ಪತುಂಗಜೀವ ,

ಬನವಾಸಿ ದೇಶ

ಸೊಗಯಿಸಿ ಬಂದ ಮಾಮರನೆ ತಳ್ತೆಲೆವಳ್ಳಿಯೆ ಪೂತ ಚಾತಿ ಸಂ-
ಪಗೆಯೆ ಕುಕಿಲ್ವ ಕೋಗಿಲೆಯೆ ಪಾಡುವ ತುಂಬಿಯೆ ನಲ್ಲರೊಳ್ಳೊಗಂ
ನಗೆಮೊಗದೊಳ್ ಪಳಂಚಲೆಯೆ ಕೂಡುವ ನಲ್ಲರೆ ನೋಳ್ಳೊಡಾವ ಬೆ-
ಟ್ಟುಗಳೊಳಮಾವ ನಂದನವನಂಗಳೊಳಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್

ಚಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದ ಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಪಿಸಿಂಪುಗ-
ಳ್ಳಾಗರವಾದ ಮಾನಸರ ಮಾನಸದಂತವರಾಗಿ ಪುಟ್ಟಲೇ-
ನಾಗಿಯುಮೇನೊ ತೀರ್ದವುದೆ ತೀರದೊಡಂ ಮರಿದುಂಬಿಯಾಗಿ ಮೇಣ್
ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವುದು ನಂದನದೊಳ್ ಬನವಾಸಿ ದೇಶದೊಳ್

ತೆಂಕಣ್ ಗಾಳಿ ಸೋಂಕಿದೊಡಮೊಳ್ಳು ಡಿಗಿಳ್ಳೊಡಮಿಂಪನಾಳ್ ಗೇ-
ಯಂ ಕಿವಿವೊಕ್ಕೊಡಂ ಬಿರಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಂಡೊಡಮಾದ ಕೆಂದಲಂ-
ಪಂ ಗೆಡೆಗೊಂಡೊಡಂ ಮಧುಮಹೋತ್ಸವಮಾದೊಡಮೇನನೆಂಬೆನಾ-
ರಂಕುಸವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ

ಅಮರ್ದಂ ಮುಕ್ಕುಳಿಪಂತುಟಪ್ಪ ಸುಸಿಲೊಂದಿಂಪಂ ತಗುಳ್ಳೊಂದು ಗೇ-
ಯಮುಮಾದಕ್ಕರಗೊಟ್ಟಿಯಂ ಚದುರರೊಳ್ವಾತುಂ ಕುಳಿಕೊಳ್ಳ ಜೊಂ
ಪಮುಮೇವೇಳ್ವದನುಳ್ಳಮೆಯ್ಯುಕಮುಮಿಂತೆನ್ನಂ ಕರಂ ನೋಡಿ ನಾ
ಡೆ ಮನಂಗೊಂಡಿರೆ ತೆಂಕನಾಡ ಮರೆಯಲ್ಕೆನ್ನೇಂ ಮನಂ ಬಕ್ಕುಮೇ !

—ಮಹಾಕವಿ ಶ್ರೀ ಅದಿಪಂಪ

ಕನ್ನಡಮೆನಿಸ್ಪಾನಾಡು

ಪಲವುಂ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವಂ ಬಗೆವೊಡೆಂದುಂ ಬಣ್ಣೆ ಸಲ್ಕಾರನಾ
ನೆಲನಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾನಿಸರ್ ಪೊಗಳಲೇನಂ ಬಲ್ಲರೆಂಬೊಂದು ಬ-
ಲ್ಲುಲಿಯಂ ನೆಟ್ಟನೆ ತಾಳ್ಕು ಕನ್ನಡಮೆನಿಸ್ಪಾನಾಡು ಚೆಲ್ವಾಯ್ತು ಮೆ-
ಲ್ಲೆಲರಿಂ ವೂತ ಕೊಳಂಗಳಿಂ ಕೆರೆಗಳಿಂ ಕಾಲೂರ್ಗಳಿಂ ಕೆಯ್ಯಳಿಂ!

—‘ಆಂಡಯ್ಯ’

ಚಾರುಕರ್ಣಾಟದೇಶಂ

ಜಿನಧರ್ಮಾವಾಸಮಾದತ್ತಮಳವಿನಯದಾಗಾರಮಾದತ್ತು ಪದ್ಮಾ-
ಸನನಿರ್ವಾಸದ್ವಮಾದತ್ತತಿವಿಶದಯಶೋಧಾಮಮಾದತ್ತು ವಿದ್ಯಾ-
ಧನಜನ್ಮಸ್ಥಾನಮಾದತ್ತಸಮತರಳಗಂಭೀರಸದ್ಗೀಹಮಾದತ್ತು—
ಎನಿಸಲ್ಪಿಂತುಳ್ಳ ನಾನಾಮಹಿಮೆಯೊಳಿಸೆಗುಂ 'ಚಾರುಕರ್ಣಾಟದೇಶಂ'!

—ಸೊರಬದ ಶಿಲಾಶಾಸನ (೧೪೦೮)

ಕನ್ನಡದ ನಾಡು

ಗಾಡಿಯ ಸೀಮೆ, ಚೆಲ್ಲೊಗೆವ ತಾಣಮಲಂಪಿನ ಸಂತೆ, ಪೆಂಪು ಸಾ-
ದಾರ್ಥವ ಭೂಮಿ, ಸೌಖ್ಯದೆಡೆ, ಪುಣ್ಯದ ಗೊತ್ತು, ಎನೋದದಾಗರಂ,
ಮೋಡಿಯ ಮಂಟಪಂ, ಸಿರಿಯ ಪೆರ್ಜುಗೆಗೊಕ್ಕನೆ, ಮುಕ್ತಿಕಾಂತೆ ಕೈ-
ಗೂಡುವ ಬೀಡು ಕನ್ನಡದ ನಾಡು ಎರಾಜೆಪುದೆಂತು ಬಣ್ಣೆಪೆಂ

—‘ ಚಿಕ್ಕ ಪಾಠ್ಯಾಯ ’

ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು

ರಾಗ: ಮೋಹನ; ತಾಳ: ಝಂಪೆ

ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು
ಬದುಕು ಬಲುಹಿನ ನಿಧಿಯು ಸದಭಿಮಾನದ ಗೂಡು || ಪ ||

ರಾಜಸ್ಯರಿಪು ಪರಶುರಾಮನಮ್ಮನ ನಾಡು
ಆ ಜಲಧಿಯನೆ ಬಿಗಿದ ಹನುಮನುದಿಸಿದ ನಾಡು
ಹಿಜಿಯಿಂ ಮೆರೆದರಸುಗಳ ಸಾಹಸದ ಸೂಡು
ತೇಜವನು ನಮಗೀವ ವೀರವೃಂದದ ಬೀಡು

ಲೆಕ್ಕಿಗ ಮಿತಾಕ್ಷರರು ಬೆಳೆದು ಮೆರೆದಿಹ ನಾಡು
ಜಕ್ಕುಣನ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಚ್ಚರಿಯ ಕರುಗೋಡು
ಚೋಕ್ಕ ಮತಗಳ ಸಾರಿದವರಿಗಿದು ನೆಲೆವೀಡು
ಬೊಕ್ಕಸದ ಕಣಜವೈ ವಿದ್ವತ್ತಿಗಳ ಕಾಡು *

ಪಾವನೆಯರಾ ಕೃಷ್ಣ ಭೀಮೆಯರ ತಾಯ್ನಾಡು
ಕಾವೇರಿ ಗೋದೆಯರು ಮೈದೊಳೆವ ಸಲನಾಡು
ಆವಗಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಸುವ ಕಬ್ಬಿಗರ ನಡೆಮಾಡು
ಕಾವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಬೀಡು'

—ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರು

* ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು.

ಎಮ್ಮ ನಾಡವರ್

ಉನ್ನತಿವೆತ್ತ ದೇಶಮಿದು ಭಾರತವರ್ಷದ ನೂರು ದೇಶದೊಳ
ಮನ್ನಣೆಯಿಂದೆ ಬಾಳ್ವ ನುಡಿಯೆಮ್ಮಯ ಕನ್ನಡಮಾತು ಭಾವಿಸಲ್
ಚೆನ್ನಿಗರಾಯನೊಲೈಯಲಿ ಸುಂದರಕಾವ್ಯ ಸುತಿಲ್ಪಚಿತ್ರಮಂ
ಮುನ್ನ ನೆಗಳ್ದರಾ ಸದಮಲ ಪ್ರತಿಭಾಂಚಿತರ್ ಎಮ್ಮ ನಾಡವರ್

—ಶೀನಿವಾಸ

ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ

ತಾಯೆ ಬಾರ, ಮೊಗವ ತೋರ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಾತೆಯೆ !
ಹರಸು ತಾಯೆ, ಸುತರ ಕಾಯೆ, ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಾತೆಯೆ !
ನಮ್ಮ ತಪ್ಪನೆನಿತೊ ತಾಳೈ,
ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದೆಮ್ಮನಾಳೈ;
ನೀನೆ ಕಣಾ ನಮ್ಮ ಬಾಳೈ,
ನಿನ್ನ ಮರೆಯಲಮ್ಮೆವು—
ತನು ಕನ್ನಡ, ಮನ ಕನ್ನಡ, ನುಡಿ ಕನ್ನಡವೆಮ್ಮವು.

ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ

ಹಣ್ಣಿನೀವ ಕಾಯನೀವ ಪರಿಪರಿಯ ಮರಂಗಳೊ,
ಪತ್ರಮೀವ ಪುಷ್ಪಮೀವ ಲತೆಯ ತರತರಂಗಳೊ,

ತೆನೆಯ ಕೆನೆಯ ಗಾಳಿಯೊ,

ಖಗಮೃಗೋರಗಾಳಿಯೊ,

ನದಿ ನಗರನಗಾಳಿಯೊ !

ಇಲ್ಲಿಲ್ಲದುದುಳಿದುದೆ?—

ಜೀನು ಸುರಿನ ಹಾಲು ಹರಿವ ದಿವಂ ಭೂಮಿಗಿಳಿದುದೆ?

ಬುಗರಿಯಿಯೆ ಶಬರಿ ಕಾಯೆ ರಾಮನಿಲ್ಲಿ ಬಂದನೆ?

ಕನ್ನಡ ದಳ ಕೂಡಿಸಿ ಖಳ ದಶಾಸ್ಥಾನಂ ಕೊಂದನೆ?

ಪಾಂಡವರಜ್ಞತಮಿದ್ಧ,

ವಲಲಂ ಕೀಚಕನ ಗೆದ್ದ,

ಕುರುಕುಲ ಮುಂಗದನಮೆದ್ದ

ನಾಡು ನೋಡಿದಲ್ಲವೇ?

ಸಂದನಂದನನಿಲ್ಲಿಂದ ಸಂದಿಗಯ್ದನಲ್ಲವೇ?

ಶಕವಿಜೇತಸಮರ ಶಾತವಾಹನಾಖ್ಯನೀ ಶಕಂ

ನಿನ್ನೊಳಂದು ತೊಡಗಿ ಸಂದುರ್ಧ್ವ ಭರತದೇಶಕಂ!

ಚಳುಕ್ಕ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರೆಲ್ಲಿ,

ಗಂಗರಾ ಕದಂಬರೆಲ್ಲಿ,

ಪೊಯ್ಸಳ ಕಳಚುರ್ಯರೆಲ್ಲಿ,

ವಿಜಯನಗರ ಭೂಪರು

ಆಳ್ದಿಲ್ಲಿಯಲ್ಲದೆಲ್ಲಿ ತಾಯೆ ಮೇಣಲೂಪರು ?

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಜೈನರಾದ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಕೊಂಡಕುಂದವರ್ಯರ,
ಮಧ್ವಯತಿಯೆ ಬಸವಪತಿಯೆ ಮುಖ್ಯಮತಾಚಾರ್ಯರ,
ಶರ್ವ ಪಂಪ ರನ್ನರ,
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಜನ್ನರ,
ಷಡಕ್ಷರಿ ಮುದ್ದಣ್ಣರ,
ಪುರಂದರವರೇಣ್ಯರ
ತಾಯೆ, ನಿನ್ನ ಬಸಿರೆ ಹೊನ್ನಗನಿ ಎದ್ಯಾರಣ್ಯರ!

ಹಳೆಯಬೀಡ ಬೇಲನಾಡ ಮಾಡಮೆನಿತೊ ಸುಂದರಂ!
ಬಿಳಿಯ ಕೊಳದ ಕಾರಕಳದ ನಿಡುಕರೆನಿತೊ ಬಂಧುರಂ!
ಇಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಶಿಲ್ಪಮಿಲ್ಲ;
ನಿನ್ನ ಕಲ್ಲಿ ನುಡಿವುದಲ್ಲ!
ಹಿಂಗತೆಯಿನಿವಾಲ ಸೊಲ್ಲ
ನೆಮ್ಮ ತೃಷೆಗೆ ದಕ್ಕಿಸು-
ಹೊಸತು ಕಿನ್ನರಿಯಲಿ ನಿನ್ನ ಹಳೆಯ ಹಾಡನುಕ್ಕಿಸು!

ಆರ್ಯರಿಲ್ಲಿ ಬಾರದಲ್ಲಿ ಬಾಸೆ ಎಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕದಂ?
ನಿನ್ನ ನುಡಿಯಿನಚ್ಚು ಪಡಿಯನಾಂತರೆನಿತೊ ತಕ್ಕದಂ!
ಎನಿತೊ ಹಳೆಯ ಕಾಲದಿಂದ
ಬದಿಲಮೀ ಬಾಸೆಯಿಂದ
ಕಾಲನ ಮೂದಲಿಸಿ ನಿಂದ
ನಿನಗೆ ಮರವೆ ಹೊದೆವುದೆ?
ನಿನ್ನ ನುಡಿಗೆ ನಿನ್ನ ನಡೆಗೆ ಮುದುಪುಮೆಂದುಮೊದೆವುದೆ?

ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ

ತನ್ನ ಮರೆಯ ಕಂಪನರಿಯದದನೆ ಹೊರಗೆ ಹುಡುಕುವ
ಮೃಗದ ಸೇಡು ನಮ್ಮ ಪಾಡು ಪರರ ನುಡಿಗೆ ಮಿಡುಕುವ !

ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನ
ಹೊಸತುಸಿರಿ ತೀಡದನ್ನ
ಸುರಭಿ ಎಲ್ಲಿ? ನೀನದನ್ನ
ನವಶಕ್ತಿಯನೆಬ್ಬಿಸು-

ಹೊಸ ಸುಗಂದದೊಸಗೆಯಿಂದ ಜಗದಿ ಹೆಸರ ಹಬ್ಬಿಸು !

ನಿನ್ನ ಪಡೆಯ ಕತೆಯ ಕಡೆಯ ನುಡಿಯ ತಾಳಿಕೋಟಿಯು ?
ಕಡಲಿನೊರತೆಗೊಳವೆ ಕೊರತೆ? ಬತ್ತದು ನಿನ್ನೊಟಿಯು !

ಸೋಲ ಗೆಲ್ಲವಾಗಿಲ್ಲ ?
ಸೋತು ನೀನೆ ಗೆದ್ದೆಯಲ್ಲ ?
ನಿನ್ನ ನಳಿವು ತಟ್ಟಲೊಲ್ಲ !-
ತಾಳಿಕೋಟಿ ಸಾಸಿರಂ

ಬಾಹುಬಲದಿ ಮನೋಬಲದಿ ತಾಯೆ ಗೆಲುವೆ ಭಾಸುರಂ !

ಕುಗ್ಗದಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿಪಂತೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರ ಟೆಕ್ಕೆಯಂ,
ನೀಗದಂತೆ ಸಾಗಿಪಂತೆ ನಿನ್ನ ನುಡಿಯ ಧಕ್ಕೆಯಂ,

ನಮ್ಮದೆಯಂ ತಾಯೆ ಬಲಿಸು,
ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸು,
ನಮ್ಮ ಮನಮನೊಂದೆ ಕಲಿಸು !
ಇದನೊಂದನೆ ಕೋರುವೆ-

ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿ ಜಗತ್ತೀರ್ತಿ ಎಂದಿಗೆಮಗೆ ತೋರುವೆ ?

—ಮಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ

ಕನ್ನಡಂ ದೈವವೈ

ಕನ್ನಡದ ನೆಲದ ಪುಲ್ಲೆನಗೆ ಪಾವನತುಲಸಿ !
ಕನ್ನಡದ ನೆಲದ ನೀರ್ಪೊನಲೆನಗೆ ದೇವನದಿ !
ಕನ್ನಡದ ನೆಲದ ಕಲ್ಲೆನಗೆ ಶಾಲಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆ ! ಕನ್ನಡಂ ದೈವವೈ !
ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದಮೆನಗೋಂಕಾರಮೀಯೆನ್ನ
ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯೆ ಗಾಯತ್ರಿಯದ್ಭುತಮಂತ್ರ-
ಮಿನ್ನಾನ್ನದೈ ಪೆರತು ಕನ್ನಡದ ಸೇವೆಯಿಂದಧಿಕಮೀ ಜಗದೊಳೆನಗೆ ?

—ಸಾಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯ

ನನ್ನ ಕನ್ನಡನಾಡು

ಹಾಯ ! ಕರ್ನಾಟದಿತಿಹಾಸ ನನ್ನ ಭಿಮಾಸ
ಹೆಚ್ಚಿ ಸುವದಕ್ಕೆ ಬೇಕೇ ?
'ತಾಯೆ ತಾಯ' ಎಂದು ಸಲೆ ಸಿದ್ಧವಾಡಲು ಬಣಗ
ಒಣ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವೇಕೆ ?

ನನ್ನ ನಾಡಿದು ! ನನ್ನ ಕನ್ನಡದ ನಾಡು !
ನನ್ನೆದೆಗೆ ಸವಿಯಾದ ಹಾಡು !
ನನ್ನ ಕರ್ನಾಟಕವು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯವು ನೋಡು,
ನನ್ನ ಸಂತಸದ ಬೀಡು !

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಧೂಳಿಯಿಂದ ಪಾವನನಾದೆ,
ಹುಟ್ಟಿ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ !
ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭೂಷಿತನಾದೆ
ಬೆಳೆದು ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ !

ಕನ್ನಡದ ನಾಡನುಡಿ ಕನ್ನಡದ ನಾಡಸಿರಿ
ಎಲ್ಲಿಯೂ ಜಗದಿ ಕಾಣೆ !
ಕನ್ನಡದ ಕೋಗಿಲೆಯ ಕಮನೀಯ ಗಾನವನು
ಪೇಳುವೆನು ದೇವರಾಣೆ !

ಮುತ್ತಿನಂತಹ ಜೋಳ, ಹವಳದಂತಹ ಗೋದಿ
ತಿಂದು ಸೊಗಸಾದ ತಿನಸು—
ಹೊತ್ತುಹೊತ್ತಿಗೆ ಜೀನಿನಂಥ ತುಪ್ಪವ ಸುರಿದು,
ಮಾಡಿದೆನು ಜೀವ ಸೊಗಸು !

ಉಕ್ಕುಕ್ಕಿಬರುವ ಕಡು ಮನುತೆಯಿಂದಲಿ ತಾಯೆ !
ನಿನ್ನ ಬಡ ಕುವರನಿವನು,
ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ತೊಳಲುತ್ತು ನಿನ್ನಯ ಪಾದ-
ವೂಜಿಯನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿಹನು !

ಹುಟ್ಟಿ ಮುಂಜಾವಿನಿಂದಿದ್ದು ಸಂಜೆಯತನಕ
ಕನ್ನಡದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ,
ಬಾಡುವೆನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ !

—ಶ್ರೀಧರ

ನಾಡವರು

ನಾಡವರು ನಾವು ಕರುನಾಡವರು !

ನಾವು ಹಿರಿನಾಡವರು ! ಪಲ್ಲ.

ಹಿರಿದಾಗಿ ನೋಡುವಾ । ಅರಿದಾಗಿ ಕೂಡುವಾ ।

ಹಿರಿಹಿರಿದನಾಡುವಾ । ಬೆರಗಾಗಿ ಮೂಡುವಾ ಅ. ಪ.

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಕಳೆದು ಕಾಡಿನ ಕೊಳೆಯ । ಹೊಲ ಬೆಳೆಯ ಹೊಂಗಳೆಯ ।
ಹೊಳೆಸಿ ನಾಡಿನ ತುಂಬ । ನಮ್ಮದೆಮ್ಮದು ಎಂಬ ॥

ಪುಲಿಬಾಯಿ ಹಲವಾಗಿ । ಹೊರ ಒಳದ ಹಗೆ ಸುಂಗಿ ।
ಗಿಲವು-ಗುಡಿಯನು ಸೂಸಿ । ಮೆರೆವಳೆಯ ಬನವಾಸಿ ॥

ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನ ಸೊಂಪ । ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೆಂಪ ।
ಕಾಲಪಟದಲಿ ಬರೆವ । ನೇಸರನ ಮೀರಿಸುವ ॥

ಕೆಳತುಳಿದು ಹುಡಿಯೂಡಿ । ಕೆರಳಿಸಲು, ಹೆಡೆ ಹೂಡಿ ।
ನೆಲ ಮುಗಿಲು ಹಾವಾಗಿ । ನಾಡ ಕಾಯುವ ಚಾಗಿ ॥

ದೇವ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕೈ- । ಗಿಣಿಯಾಗಿ ಬಾಳು ಮೈ- ।
ಗೊಳಲೆಂದು ಮತನುತವ । ನಾಡ ತೇರೊಳು ಮೆರೆವ ॥

ಕವಿಯಾಗಿ ಕಲಿಯಲ್ಲಿ । ದೊರೆಯಾಗಿ ಗುರುವಿನಲಿ ।
ಹೆಣ್ಣಿನಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ । ದೇವರೂಪವ ತಳೆವ ॥

ವಿಜಯನಗರಗಳಲ್ಲಿ । ಭೋಗದುಕ್ಕನು ಚೆಲ್ಲಿ ।
ಶಾಂತಿ ಶಿಲೆಯಾಗಿರುವ । ಗೊಮ್ಮಟರ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ॥

ಕಲ್ಲ ಮೇಣವ ಗೈದು । ಬೆಟ್ಟ-ಬಸದಿಯಕೊರೆದು ।
ಭೂಕಿರೀಟಗಳೆನಿಸ । ಗುಡಿಗೋಪುರವ ನಿಲಿಸ ॥

ಮನೆಮನೆಯ ದೀಪದೊಲು । ಬೆಳಗಿ ವಚನದ ಸಾಲು ।
ಮುಗಿಲ-ದೀವಿಗೆ ಹೋಲ್ವು । ಹಿರಿಹಾಡು ಕತೆ ಹೇಳ್ವ ॥

ಎಶ್ವಮಾತೆಗೆ ಮಣಿದು । ಭಾರತಕೆ ಕೈಮುಗಿದು ।
ಹತ್ತಾಯಿ ಕನ್ನಡಕೆ । ಬಾಳ ಕಾಣಿಕೆಯೇವ ॥

—ರಂ. ೫೬. ಮುಗಳಿ

ನಿನ್ನ ವಸ್ತುವಂ ನೋಡು

ನಿನ್ನ ವಸ್ತುವಂ ನೋಡು ನೋಡು || ಪಲ್ಲ ||

ನಿನ್ನ ವಸ್ತುವಂ ನೋಡು |

ಮಮತೆಯ ಮಾಡು |

ಸಲೆ ಕಾಪಾಡು || ಗೆಳೆಯಾ || ಅಸುಪಲ್ಲ ||

ನಿನಗದು ಸೌಖ್ಯದ ಬೀಡು ।
 ಸುಕೃತಿಗಳೀಡು ।
 ಕೀರ್ತಿಯ ಹಾಡು ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ಪೂರ್ವಜರುಚ್ಚ ಜ್ಯೋತಿ ।
 ಭಾವೀ ನೀತಿ ।
 ಜನ್ಮ ವಿಭೂತಿ ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ಆತ್ಮಸ್ಥೂರ್ತಿಯ ತೇಜ ।
 ಜ್ಞಾನದ ಬೀಜ ।
 ಜೀವದ ರಾಜ ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ಮೃತ ಸಂಜೀವನ ಸಾರ ।
 ಭೃತ್ ಕಾಸಾರ ।
 ಸ್ವಂತವಿಹಾರ ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ಬರುವದು ಕಳೆ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ।
 ಧೃತಿ ಮನದಲ್ಲಿ ।
 ಬಲ ಮೈಯಲ್ಲಿ ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ನಾಲ್ಕು ।
 ದೊರೆವವು ಸಾಕು ।
 ಹೆಚ್ಚೇಂ ಬೇಕು ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಲು ಚಂದ ।
 ಹಿತವದರಿಂದ ।
 ಸಂಬುಗೆಮಿಂದ ॥ ಗೆಳೆಯಾ ॥

ನಾಡಿನ ಹಾಡು

ತಾರೆಗಳು ಮೇಳವಿಸಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿಹ ಬೀಡು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ನಾಡು
ತಾರೆಗಳ ಒಡಹುಟ್ಟು, ತಾರೆಗಳ ಒಡನಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಹಾಡು.
ಭೂಪತಿಯು ಕವಿಯಾಗಿ ಕವಿಚಮೂಪತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದಿರುವ

ನಮ್ಮ ನಾಡು,

ಪತಿಯಿಲ್ಲದವಳಂತೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದಾಗಿಹುದು, ಹೀನವಾಗಿಹುದು ನೋಡು!
ಧವಲಗಿರಿ ಗಂಗೆಯನು ಆನುಂತ್ರಿಸಲು ನಡೆದ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ತಾಯಿ
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿಹಳೆಂದು ಕೃಷ್ಣಗಿಹ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಸಹ, ಇಲ್ಲ ಬಾಯಿ!
ಸಾವ್ರಾಜ್ಯಗಳನಾಳಿ ಮೆಯ್ಯುಂಡ ಕನ್ನಡರು ಹೆಸರಾದ ಸಾಹಸಿಗರು—
ಕೊಳೆಯುತಿಹರಲ್ಲೇನೊ! ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಿ ಹೊರಮನೆಯ ಬಾಣಸಿಗರು!

ಸುಲಿದ ಹಣ್ಣಂತೆ ಮಧುಮಧುರವಾಗಿಹ ನುಡಿಯು

ಸುಲಿದ ಹೆಣ್ಣಿ ಹುದು ನೋಡು

ಸಲಿಗೆಯನು ಬೆಳೆಸುತ್ತ ಸುಲಿಗೆಯನು ಮಾಡಿದರು

ಕನ್ನಡಕೆ ಬಂತು ಕೇಡು!

ಗ್ರೀಷ್ಮಕಿಹ ಮುಂಬೆಳಗು ಸಹ ತೋರುತಿಹುದೀಗ

ಮುಂಗಾರ ಸಂಜೆಯಂತೆ.

ಭೀಷ್ಮರಂತಹ ಸುತರ ತಾಯಿ ಚಿಂತೆಯಲಿಹಳು ವಿಧವೆಯಿಹ ಬಂಜೆಯಂತೆ.

ಚಿಂತೆಯಾ ಬೆಂತರವು ಬೇಡವ್ವ ನಲ್ಲಾಯಿ! ಈ ನಿನ್ನ ಅಧರದಲ್ಲಿ,

ಮುತ್ತೊಂದು ಕಾಣುವುದು ದೇವನಿತ್ತಿಹುದಿಂದು ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನದರಲ್ಲಿ.

ಬೆಳಗುವುದು ಹೊಸ ಹುಟ್ಟು, ಬರಲಿಹನು ಸುಕುಮಾರ,

ಬರಲಿಹನು ಪರಮ ಪುರುಷ!

ಪುಲಕೇಶಿ ಮಾಧವರ ಬರವಿನಂತಾದೀತು ಮತ್ತಿನ್ನು ನಿನ್ನ ಹರುಷ!

ಅವನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯದು ಬಿಜ್ಜೆ, ಪದ ಸಂಪದವು,

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಕ್ತಿಪದವು!

ಬಂದಡಿಯು ಬಿಡುಗಡೆಯು, ಇನ್ನೊಂದು ಹತ್ತುಗಡೆ—ಇಂತಿಹುದು

ಅವನ ಒದವು!

“ಕಣ್ಣೆ ಕಾಮನ ರಕ್ಷಿ, ಬೆನ್ನೆ ಭೀಮನ ರಕ್ಷಿ, ಮುಂಗೈ ಮುರಾರಿ ರಕ್ಷಿ”

ಎಂದು ಸಂತಸವುಕ್ಕೆ ಒರೆಯುತಿದೆ ಹಾಲಕ್ಕಿ, ಹೇಳುವೆನು ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿ!

ನಿನ್ನ ಬೇಸರ ಬೇನೆ ಬಲು ಹಿರಿದು ನಲ್ಲಾಯಿ! ಪಡೆವ ಫಲವದಕು ಹಿರಿದು.

ಬಾಳೋಣ ಎಳೆನ್ನು! ಅರಸಾಗಿ ಆಳೋಣ!

ಮನೆಮುರುಕರನ್ನು ಮುರಿದು!

ನಿನ್ನ ನಗೆಯೇ ಬೆಳ್ಳಿ, ನಿನ್ನ ಮೊಗ ಚಂದ್ರಮನು,

ನಿನ್ನ ಮಗ ಸೂರ್ಯನಿರಲಿ!

ನಿನ್ನ ವರನುದ್ಧರಿಸಿ ಮನುವಂಶವನು ಹರಸಿ ಬೆಳಗುತಿಹ ಆರ್ಯನಿರಲಿ!

—ವಿನಾಯಕ

ಕನ್ನಡತಾಯಿ ನೋಟ

೧

ಹಿರಿಯರಿರ, ಕೆಳೆಯರಿರ, ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರಾ, ಅಣ್ಣತಮ್ಮದಿರಾ.
ಒಸಗೆನುಡಿ ತಂದಿಹೆನು ನಾನೊಂದ, ತಾಯಿಂದ, ಸಿರಿಯ ತಾಯಿಂದ—
ಕೇಳುವಿರ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು, ತಾಳುವಿರ ಎದೆನೆಟ್ಟು, ತಾಳಿ ಬಾಳುವಿರಾ?
ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡೆನವಳನು—ಕಂಡು, ತಂದಿಹೆನು, ಕೇಳಿ.
ಅವಳೆನ್ನೊಳಾಡಿದುದನಾಡುವೆನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ, ಕೇಳಿ.

೨

ಬಳಸಿ ಬಂದೆನು ಸುತ್ತ ಕನ್ನಡದ ನಾಡುಗಳ ಸಿರಿಯ ನೋಡುತ್ತ,
ತಾಯಡಿಯ ಹುಡಿಯ ತಲೆಗಾನುತ್ತ, ಹರಕೆಯ ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರೆಯಲಿ.
ಎನು ಚೆಲುವಿನ ನಾಡು! ಚೆಲುವು ಚೆಲ್ಲುವ ನಾಡು! ಕನ್ನಡದ ನಾಡು!
ಎನು ಚೆನ್ನದ ನಾಡು! ನಮ್ಮೊಲುಮೆಯಾ ನಾಡು! ನಮ್ಮಿನಿಯ ನಾಡು!
ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿಯ ವರೆಗೆ ಚಾಚಿರುವ ನಾಡು!
ಬಳಸಿದೆನು, ಸುತ್ತಿದೆನು, ಕಣ್ಣಿನಿಯ ನೋಡಿದೆನು, ಕುಣಿದು ಹಾಡಿದೆನು:
ಕೆಳಗೆ ಬೆಳೆಹೊಲ ಕವ್ವು, ಮೇಲೆ ಬಾಂಬೊಲ ಕವ್ವು, ಬೆಟ್ಟಗಳು ಕವ್ವು,
ಕಾಡ್‌ಮೋಡಗಳು ಕವ್ವು, ಹೊಳೆ ಕೆರೆಯ ಮಡು ಕವ್ವು, ತಾಯಿ
ಕಾಲ್ ತೊಳೆವ

ಉಪ್ಪು ಕಡಲದು ಕವ್ವು, ಜನ ಕವ್ವು—ಎನೆಂದೆ? ತವ್ವು, ತವ್ವು!—
ಮೂಡ ಪಡವಲು ತಿರುಗು, ಬಡಗ ತೆಂಕಲು ತಿರುಗು, ಕರ್-ನಾಟದಲ್ಲಿ,
ನಿಮ್ಮೂರ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಕಣ್-ನೋಟ, ತಣ್-ನೋಟ ಕರ್ವು, ಬಲು ಕರ್ವು!
ಕರ್ವು, ಬೆಳ್ಳೋ ಕಾಣೆ, ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣೋಟ—ಕೂರ್ವು, ಆರ್ವು!
ಓ ತಾಯೆ, ಕನ್ನಡದ ಪೆರ್-ತಾಯೆ, ನಮ್ಮಮ್ಮ, ದೇವಿ, ಸಮ್ಮಾಜ್ಜಿ,
ಸುಳಿಗುರುಳು, ನಗೆಗಣ್ಣು ಎನು ಕಪ್ಪೆ ನಿನಗೆ-ಮುತ್ತಿಡುವ ಕವ್ವು!
ನಿನ್ನ ಕಲಿಗಳ ಕೂರ್ವು, ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಕಟ್ಟಾಳ ಕೂರ್ವು, ನೆಚ್ಚಾರ್ವು,
ಅರು ತಡೆಯಲುಬಹುದು—ಪುಲಕೇಶಿ ಹರ್ಷರೇ ಹೊಯ್ದು ಸಾರುವರು.

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಕರ್ಪಿರಲಿ, ಕೂರ್ಪಿರಲಿ, ನಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳನು ಹೇಳು-ಕೂರಸಿಯ ಮಿಂಚು,
ಕಾರ್-ಮಿಂಚು, ಪೆಣ್ಣುಣೆಗಳಾ ಕಣ್ಣು ನುಣ್ಣಿಂಚು, ಅರಿದರಾ
ಕೂರ್-ನೋಟ ಮಿಂಚು !

ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತೇಲಿ, ಆಳದಲಿ ಮಲೆಯಡೆಯೊಳಲುಗದೆಯೆ ಅಲುಗಿ,
ಕಡಿದು ಬಂಡೆಗೆ ಬಂದು, ನೆಗೆದು ಬೆಳ್ಳಂಗೆಡೆವ ನೀರ್-ಬೀಳ ಬೆಳ್ಳು !
ಕಡೆದ ನೊರೆ, ಚಿಗಿವ ನೊರೆ, ತೂರು ನೊರೆ, ಕುದಿವ ನೊರೆ, ಬೆಳ್ಳಿನೊಳ್
ಬೆಳ್ಳು !

ಆ ಬೆಳ್ಳು, ಆ ತೆಳ್ಳು, ಆ ಮೆಲ್ಲು-ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಳಿನೊಳ್ಳು;
ನೀರ್-ಬೀಳ ಬೆಳ್ಳೊರೆಯ ಬಿಸಿಲ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಾ ಮಳೆಬಿಲ್ಲ ತಳ್ಳು !
ಬೆಳ್ಳೊಳವೊ, ತೀರ್ಥಗಳೊ, ಧರ್ಮಧರ್ಮ ತಿರುಳೊ, ಪಾಡುವರ ಪುರುಳೊ,
ಬಳ್ಳನ್ನಡದ ಕಲೆಯೊ, ಕುಸುರಿಗೆಲಸದ ಸಿಲೆಯೊ, ಆ ನಯವೊ,
ಮೆರುಗೋ !

ನಿನ್ನ ಚಿಣ್ಣರ ಸೊಬಗೊ, ಬೆಡಗೊ, ಮೆಲ್ಲೆದೆ ತಣ್ಣೊ, ಕೊಡಗೈಯ
ಬೆಣ್ಣೋ !

ಓ ಎನ್ನ ತಾಯಿ, ಕನ್ನಡ ತಾಯಿ, ನಮ್ಮವ್ವ, ದೇವಿ, ಸಮ್ರಾಜ್ಞಿ,
ನಿನ್ನ ನರಸುತ ಸುಳಿವ, ನೋಂಪಿಯೆನೆ ನಿನ್ನೊಲುಮೆ-ನಾಡನೊಳ-
ಕೊಳುವ,
ನಿನ್ನ ಚೆಲುವನು ಸವಿವ ಮಗುವಾರು ತಣಿಯದನು, ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯ
ದನು,

ಭಕ್ತಿಯಲಿ ತಲೆದೂಗಿ ಬಾಗಿ ಮಣಿಯದನು !

೩

ಚೆಲುವು ಕಣಿ ಕಾರ್ವಾರವೆದೆ ತುಂಬಿ, ಗೋಕರ್ಣದಲಿ ಮಿಂದು, ಸಂದು,
ಉಡುಪಿಯಲಿ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, ಮಂಗಳೂರಿನ ಹಿರಿಯ
ನಂಟರಲಿ ನಿಂದು,
ಚಾರ್ಮಾಡಿ ಘಾಟಿಯನು ಬಳಬಳಿಸಿ ಮೇಲೇರಿ ಬಂದವನು ಕಂಡೆ, ಕಂಡೆ !

ಕನ್ನಡತಾಯಿ ನೋಟ

ಮೇಲೆ ತಿಳಿಯಾಕಾಶ, ಸುತ್ತಲೂ ಬೆಟ್ಟ-ಸಾಲ್-ತೋಳ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ
 ಕಣಿವೆಯೇರುವ ಕಾಡು, ದಟ್ಟಡವಿ, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಾಡು,
 ಮರದ ಮರೆಯಲಿ ದುಮುಕುವ ಬಿಟ್ಟಿಗಳ ಹಬ್ಬಿ ಹರಡಿದ ಕೂಗು ಕೊರಲು !
 ಕಂಡೆನಾಕೆಯನ್ನಲಿ, ದೂರದಲಿ, ಕಣ್-ಪುಣ್ಯ ಮಿಂಚಿ ಮರೆಯಾಯ್ತು !
 ಕನ್ನಡದ ಆ ನೋಟ, ದೇವಿಯಾ ದರ್ಶನಂ ಮೊಳಿದು ಬಯಲಾಯ್ತು !
 ಎವೆಹೊತ್ತಿನಾ ನೋಟ, ಸವಿನೋಟ, ಸವೆಯದೆ-ಚಿಮ್ಮಿತಿಹುದನ್ನೂ !
 ಅನ್ಯತಲೋಕದ ಮಾತೆ, ಅಳಿಯದಳ, ಬಾನ್-ಬಾಳ ಪರ್ಮೆಗಳ ತಾಯಿ,
 ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನ ಮುಡಿ, ಪದಿದರಲಿ ಪೆಂಪು, ಬೆಳ್ಳಾವರೆಯ ಮೊಂಗಯ್ !
 ಸುತ್ತಲಂ ಮೊನ್ನಾಡ ಕನ್ನಡದ ಪರ್ಮನಡಿಗಳ್, ಸಾವನೊಡೆದು ಬೆಳಗಿ
 ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳೆ ಕನ್ನಡದ ಪಾಲೆರೆದು, ಬಾಳ್ಗೆ ಬಾಳ್ಗೆ ಮೊಯ್ದು,
 ಬಾಳ್ವವರು, ಮೆರೆವವರು,— ಪೆರ್-ನೋಟ ! ಪಿರಿಯ ತಾಯ್,

ಪಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ !

ಕಪ್ಪುಹೆಪ್ಪಿನ ಕರುಳ ಕರ್ಮುಗಿಲ ಬಸಿರಿಂದ ತೊಟ್ಟನೊಡೆಹೊಮ್ಮಿ,
 ಬಾನ ಈ ಕರೆಯಿಂದ ಆ ಕರೆಗೆ ಚಿಮ್ಮಿ, ಒಡನಡುಗುವುದೆ ತೇಜಂ,
 ಆ ತೇಜದುರಿಯಂತೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳಿ, ಹೊರಗಡಗಿ, ಒಳಗಿರ್ದುದಿನ್ನಂ.
 ಇದೊ ಒಂದೆನೀ ಹಾಳು ಹಂಪೆಗಿಂದರಸುತ್ತ,—ಒಳಗಿರ್ದುದಿನ್ನಂ—
 ಒಳಗಿದ್ದು ಹೊರಗಣ್ಣೆ ಕಾಣಿವುದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ತಾಯಿ ನೋಟಂ.
 ತುಂಗಭದ್ರೆಯ ತಡಿಯ ಚೆದರುವ ಮೊರಡಿಗಳ ಕೊರಕಲಿನ ಬಿಸಿಲ
 ಬೇಗುದಿಯ ಬಿರುಕಿನಲಿ ಮುಳ್ಳೆಡೆಯ ಕಲ್ಲುಹೂವಿಡಿದರೆಯ ಮೇಲೆ,
 ಕುಳಿತಿದ್ದಳಾ ತಾಯಿ, ಕೈಮೇಲೆ ತಲೆಯೂರಿ, ಅಳಲಿನಾಳದಲಿ !—

‘ ಯಾರವ್ವ, ನೀ ತಾಯಿ ? ಎತಕಿಂತೊಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತೆ ಕಾಡಿನಲಿ ?

ಎಕೆ ಮೊಗ ಬಾಡಿದುದು, ಕಂದಿದುದು, ನೊಂದಿದುದು, ಕಾಂತಿಗುಂದಿ
 ಹುದು ? ’

ಕಂಬನಿಗಳೂರುತಿಹ, ಕಳವಳದ, ಕೂರ್ಮೆ ನಡುಗಿಪ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ,
 ಕತ್ತಿತ್ತಿ, ಪಳಮೆಯಾಳದ ಕಣ್ಣನೆನ್ನ ಕಣ್ಣಲಿ ನೆಟ್ಟು, ಕಯ್ಯ

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಕುಳ್ಳಿರಲು ಸನ್ನೆಗೈದೀ ಪರಿಯೊಳಾಡಿದಳು, ತೋಡಿದಳು ತೋಳಲ—
ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡುದನು, ತಾಯೆನ್ನೊಳಾಡಿದುದನಾಡುವೆನು, ಕೇಳಿ.

ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ :

ಎದೆಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿ :

ಏಳಿ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿ, ಅರಳಿ ಬಾಳಿ !

೪

“ಕೇಳಣ್ಣ, ನಾನೊಬ್ಬ ಹಳೆಯ ಮುತ್ತೈದೆ—ಹಿರಿದಾಗಿ ಬಾಳಿದವಳೊಮ್ಮೆ :
ಈಗ ಬಡತನ, ಬಡವೆ, ಬಡವಾದೆ: ಬಡವಾಸ ಮಕ್ಕಳನು ನೋಡಿ,
ಬತ್ತಿ, ಮತ್ತಿಮ್ಮಡಿಯ ಸೊರಗಿನಲಿ ಬಡವಾದೆ—ಸಾವಿಲ್ಲ ನನಗೆ !
ಸಾವಿಲ್ಲ—ಸಾಯುತಿಹೆ: ಹೊಸ ಮಳೆಗಳಾಗಿ, ನೆಲ ಹೊಸ ಹೊಸಲು
ಹರಿದು,

ಹೊಸ ಹಮ್ಮು ಹಮ್ಮುತ್ತ, ಎಲ್ಲರೂ ಸನ್ನಕ್ಕೆ ತಂಗಿಯರು—ಚಿಗುರಿ
ಎಲ್ಲರೂ ಚೆಲುವಾದರೆಲ್ಲರೂ ಚಿನ್ನವಾದರು—ನೋಡು, ನೋಡು—
ಆ ಕಡೆಗೆ, ಈ ಕಡೆಗೆ ತೂಗುವರು ತೊನೆಯುವರು, ಆ ಪೊಂಕ, ಬಿಂಕ !

ಪೇರೊಕ್ಕಲಾಗಿ ವಾಡುವರು;

ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆದು ಕಳೆಗೂಡಿ ಮನೆ ಬೆಳೆಗೆ ಹಬ್ಬುವಾಡುವರು—

ತಾವ್ ಮೊದಲು ಬದುಕಿ,

ತಾಯ್ ಮೊದಲು ಬದುಕಿ,

ಹೆರರ ಹೊರೆಗಳನಿಸೆ, ಹೆರರ ಸೆರೆಗಳ ಬಿಡಿಸೆ, ಕಯ್ಯ ನೀಡುವರು.

ಆ ಸಯ್ಯ ಆ ಪುಣ್ಯ, ನನಗಿಲ್ಲ : ಸನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬ—

ಸನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲ ಹಬ್ಬ :

ಮಳೆ, ಸುಗ್ಗಿ; ಬೆಳೆ, ಬೆಳಕು; ಕಾಡು, ಹಸೆ; ಕೂಗಾಟ, ಕುಣಿದಾಟ,

ವಾಟ;

ಬಲೆದಾಟ, ನಲಿದಾಟ, ಬಲುಮೆ ಜೀರಾಟ,

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಲ್ಲ—ನನಗಿಲ್ಲ —ಬಾಳ್ಗೆ ಆ ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು !

ನಮಗಿಲ್ಲ ಬಾಳು.

ಎಲ್ಲರೂ ಬಾಳುವೆಡೆ ನಮಗೆ ಸಾವೆ ?

ಎಲ್ಲರೂ ನಲಿವ ಕಡೆ ನಮಗೆ ನೋವೆ ?

ಏನು ಕವಿಯಿತೊ ಮಂಕು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ! ಯಾರೆರಚಿದರೊ ಬೂದಿ, ಕಾಣೆ,

ನನ್ನ ನೊಲ್ಲರು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳೇ ! ತಾವ್ ಬಾಳಿ, ತಾಯಿ ಬಾಳಿಸರು.

ಹೆರರ ನುಡಿ, ಹೆರರ ನಡೆ,—ಹೆರರ ಕೂಗೇ ಕೂಗು; ಹೆರರದೇ ಹೆಮ್ಮೆ !

ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳು !

ನನ್ನ ನುಡಿ ಬೀಳು !

ನನ್ನ ನಾಡಿನಲಿರುಳು: ನನ್ನ ತೋಟವನಗೆವ, ತೆಂಗಡಕೆಯಿಡುವ,

ತಾವರೆಯ ಕಾಪಿಡುವ, ಮೊಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನೆಡುವ, ಆನಂದ ಕೊಡುವ

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲಹರೆನಗೆ—ಹೆರರೊತ್ತೆ ಗಡಿಬಿಡುತ ಹದುಗುತ್ತ, ನುಗ್ಗಿ

ಕುಗ್ಗುತ್ತ,

ಹೆರರ ಕೈ ಕಾಯುತ್ತ, ಸಾಯದೆಯೆ ಬದುಕದೆಯೆ ಬಾಳ ನೂಕುವೆನು.'

೫

ಅರಿದೆಸರಿದೆನು ಮಾತನಾಡುವಳದಾರಂದ : ಕನ್ನಡದ ತಾಯಿ !

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ತಾಯಿ, ತನ್ನ ಹೊಂಬಸಿರಿದ ನಮ್ಮನ್ನು ತಂದು,

ನಾವು ಬಿಟ್ಟೊಡೆ ಬಿಡದೆ, ಹಂಬಲಿಸಿ, ಮಗುಹುಟ್ಟಿ ಹಾರೈಸುತ್ತಿಹಳು—

ನಾನೆಂದೆ, ಅಳಲನಾರಿಸ ಬಯಸಿ,— 'ಎಕಮ್ಮ, ಇನಿಸೊಂದು ಕೊರಗು ?

ಬೇಡಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಲಿ ಇನಿಸೊಂದು ಕಡುಮುನಿಸು—ಬಾರಮ್ಮ, ಹರಸು.

ನಿನ್ನ ನಾಡಿನೊಳದೆಕೊ ಜೀಕು ಮೂಡಿಹುದು. — ಬೇವ ಕೂಡಿಹುದು.

ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನಿದ್ದೆಗಳೆದ್ದೆ ಸಿಂಹದಂತೇಳುತ್ತ, ಮೊಳಗಿ,

ಕಣಕಿಳಿದು ಪಂಪ ನೃಪತುಂಗರಾ ಮಾತುಗಳು ದಿಟನೆನಿಸುತ್ತಿಹರು.

ನೆರೆಯನೊಕ್ಕಡೆಗೊಗೆದು, ಬಿಡುಗಡೆಯ ಕೈಕೊಂಡು, ಹಳ ನೆನಪು
ನೆನೆದು,

ಹೊಸ ಕಾಣ್ಕೆಗಳ ಕಂಡು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿಹರು.

ನಿನ್ನ ನಾಡೊಂದಾಗಿ, ನಿನ್ನ ನುಡಿ ನೋಲಾಗಿ, ಮನೆ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ
ಪೇರೊಕ್ಕಲಾಗಿ ಪಾಡುವರು !

ತಾಯ್ ಬದುಕಿ, ತಾವ್ ಬದುಕಿ, ಹೆರರ ಬದುಕಿಪರು !
ಹಾಳು ಹಂಪೆಯ ನಡುವೆ, ನಡುಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಡಿಸಾಗಿ ತಾಯ್ಗೆ
ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಜೀವವನು ಸಲ್ಲಿಸುವರು—ಏಳು !

ಸಡಗರದ ಆ ಕೂಗ ಕೇಳು :

ನಾಡು ಸಿಂಗರವಾಯ್ತು, ಬೀಡು ಹೆಬ್ಬೆಳಕಾಯ್ತು, ಅನೊ ಹಬ್ಬ ಮೆರೆತೆ!
ಹೆಣ್ಣು ಚೆಲುವನು ನೋಡು-ಗಂಡುಗಲಿಗಳ ನೋಡು-ಕಟ್ಟಾಳುಗಳನು,
ರಾಜರನು, ಋಷಿಗಳನು, ಕವಿಗಳನು, ಧೀರರನು, ಕರ್ಮವೀರರನು—
ಹೊಸತ ಹಳದನು ಮಾಡಿ, ಹಳದ ಹೊಸತನು ಮಾಡಿ, ನಾಡೊಂದುಮೂಡಿ,
ಧರ್ಮ ಸತ್ಯಗಳಿಂದ, ಪ್ರೇಮ ಶಾಂತಿಗಳಿಂದ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ,
ಸುಖದಿಂದ, ಸೌಂದರ್ಯದಾನಂದದಿಂದೆಲ್ಲ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಬಾಳರೇ ನೀ ಬಂದು ನಲಿಸಿದೊಡೆ, ಹರಸಿದೊಡೆ—ಬಾ ತಾಯಿ, ಹರಸು.
ತೇರೇರು ಬಾ ತಾಯಿ, ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವನೇರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ.
ಪಳಮೆಯಲಿ ಪೇರಾಲವನು ನೀನು ಬಿತ್ತಲದು ಮೊಳೆತು, ಮರವಾಗಿ,
ಪಡುವ ಮೂಡಲು ತೆಂಕ ಬಡಗಲೆಡೆ ಕೊಂಬೆಗಳನೆಸೆದೆಸದು ಬೀಗಿ,
ಈ ಕೊಂಬೆ ಕರಗಿದೊಡೆ ಆ ಕೊಂಬೆ ಬಿಳಿಲಿಳಿದು ಬೇರೂರಿ ತಾಗಿ
ಒಂದೆ ಮರವನುರವಾಗಿಪಂತೆ, ಅಮರವಾಗಿನ್ನು ಮದೆ ಇಹುದು
ನಿನ್ನೊಂದು ಕರ್ನಾಟರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಂ—ಬಾಳ್ಗೆ, ಅದು ಬೆಳೆಗೆ
ಕನ್ನಡದಮುಡಿಯಾಗಿ, ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಬಾಳಕುಡಿಯಾಗಿ!
—ಬಾರಮ್ಮ, ಹರಸು. '

೬

ನಕ್ಕಳಾ ತಾಯಿ.

ಮುದುಕಿ ಎಳೆಯವಳಾಗಿ, ಮಾಸು ನಿಂಚೆಳೆಯಾಗಿ ಸವೆದ ಮೈ ತುಂಬಿ,
ಕಡಲ ತೆರೆಗಳನುಟ್ಟು, ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲನು ತೊಟ್ಟು, ಅರಿಲ ಮುಡಿಗಟ್ಟು.

ಕನ್ನಡತಾಯಿ ನೋಟ

ಮುಗುಳ್-ನಗೆಯ ನಸುನಕ್ಕಳಾ ತಾಯಿ, ನನ್ನ ತಲೆಯಲಿ ಕಯ್ಯ
ತಾವರೆಯನಿಟ್ಟು

ಸುತ್ತಲಂ ಕಾಣಿಸಿದರೊಡನೆ—

ಕನ್ನಡದ ಮೊನ್ನಡ ಪೆರ್ಮನಡಿಗಳ್ !

ಸಾವನೊದವಾ ಪಾಲ ಸೂಸು ಕಿಡಿಗಳ್ !

ಹಿಂದೆ ನೀಡಿದ ಸಾಲು, ಮುಂದೆ ನೀಡಿದ ಸಾಲು, ಕನ್ನಡದ

ಕರುಳುಗಳು—ನಡುವೆ, ಸಿರಿ ತಾಯ್.

ಭುವನೇಶ್ವರೀದೇವಿ ರಥವನೇರಿದಳು.

ಕೂಗಿದರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕೊರಲಿ!—

‘ ತಾಯ್ ಬೀಜಯಮಾಡುವಳು, ದಾರಿ ಬಿಡಿ, ದಾರಿ ಬಿಡಿ, ಅಡ್ಡಬಾರದಿರಿ;
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಹಿರಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೆ, ದಾರಿ ತೋರುವ ಹಿರಿಯ ಸೊಡರೆ
ಬಾಳಮ್ಮ, ಬಾಳು !

ನೀನ್ ಬಾಳೆ, ಏನ್ ಬಾಳು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳದು !—ಬಾನ್ ಬಾಳು,

ತಾಯೆ—

ಬಾಳಮ್ಮ, ಬಾಳು ! ’

೭

ಜೆಲುವೆಯರ, ಜೆನ್ನಿಗರ, ಹಿರಿಯ ತಾಯ್ ಮಕ್ಕಳಿರ, ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಾ,
ಒಸಗೆಸುಡಿ ಕೇಳಿದಿರ, ತಾಳಿದಿರ ಎದೆಯಲ್ಲಿ, ತಾಳಿ ಬಾಳುವಿರಾ,
ನಾಡು ನುಡಿ ಸಡೆಗಳನು ಮುನ್ನಡೆಗೆ ನಡಸುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಸಾಗುವಿರಾ?
ಭಾರತದ, ಲೋಕದಾ ಮಕ್ಕಳಲಿ ಹಿರಿದಾಗಿ ತೂಕ ತೂಗುವಿರಾ ?

ಬನ್ನಿ, ಓ ಮಕ್ಕಳಿರ,

ಒಕ್ಕೊರಲೆಲ್ಲರೂ ಕೂಗಿ ಈ ಒಕ್ಕೊಗ—ಈ ಹಿರಿಯ ಕೂಗ—

‘ ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ, ಹಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ, ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ, ಬಾಳೆ—
ಕನ್ನಡದ ತಾಯ್ ಗೆಲ್ಲೆ, ಬಾಳೆ. ’

—೨೬

ಕೃಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು

(' ಆ ಮಾಧವನೆಲ್ಲಿರುತ್ತಾನು ' ಎಂಬಂತೆ)

ಕೃಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು ! ಬಾ ಬೇಗ ಮಾಧವನೆ ನೋಡು   ಎಲ್ಲ

ನೀನಾಡಿದ ಆಟದ ಮನೆಯು । ತಪವನು ಮಾಡಿದ ವರಗುಹೆಯು ।

ಚಿನ್ನದ ಮಳೆ ಸುರಿದಿಹ ಹೊಲವು । ಆನಂದದೇವಿಯಾಲಯವು ।

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಅರಮನೆಯು । ವಿಜಯನಗರವೆಂಬೀ ಪುರಿಯು ।

ತೆಲುಗರ ಬಾಯೊಳು ಬಿಳುತಿದೆ ।

ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೊಗ ನೋಡುತಿದೆ ।

ನಿನ್ನನು ದೈನ್ಯದಿ ಕರೆಯುತಿದೆ ।

ಕೃಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು । ಬಾ ಬೇಗ ಮಾಧವನೆ ನೋಡು.

ಕೈಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು

ಹುಕ್ಕಬುಕ್ಕರನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದಿ | ಕನ್ನಡಿಗರ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದಿ |
ಒಕ್ಕಟ್ಟನು ನೀ ಬಿಳಿಯಿಸಿದಿ | ಶಾರ್ಫದ ಸಾರವ ತೋರಿಸಿದಿ |
ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದಿ | ಸಿಂಹಾಸನವನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಿ |

ಈಗಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ನೋಡು !

ನಮ್ಮ ಹೇಡಿತನವ ದೂಡು |

ಹರಿದಿಹ ನಾಡನು ಸರಿಮಾಡು !

ಕೈಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು | ಬಾ ಬೇಗ ಮಾಧವನೆ ನೋಡು.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲ್ದಯದೋರು | ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಂತ್ರವ ಸಾರು |
ಕನ್ನಡತನವನು ಗಡ ಬೀರು | ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಿ ನೀ ಸೇರು |
ಕನ್ನಡದೇಳಿಗೆ ಹರಣವನು | ನೀಡಲು ನೀಡ್ಯೆ ಬುದ್ಧಿಯನು |

ಹೆಣಗುತೆ ದೊರಕಿಸಿ ವಿಜಯವನು |

ಮೆರೆಸಲು ತಾಯೆ ಪತಾಕೆಯನು |

ಕೊಡು ಹಿಂಜರಿಯದ ಧೈರ್ಯವನು |

ಕೈಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು | ಬಾ ಬೇಗ ಮಾಧವನೆ ನೋಡು.

ನಿನ್ನನು ಪಡೆದಿಹುದೀ ನಾಡು | ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಾಡಿಸಿತೀ ನಾಡು |
ವಿದ್ಯೆಯ ನಿಗರುಹಿದ ನಾಡು | ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಿಸಿತೀ ನಾಡು |
ಮುಕುತಿಯ ತೋರಿಸಿದೀ ನಾಡು | ನಿನ್ನಯ ನನ್ನಿಯ ತಾಯ್ನಾಡು |

ಬನ್ನದಿ ಸಿಲುಕುತೆ ಬಳಲುತಿರೆ |

ಇನ್ನೂ ಮರೆಯಲಿ ನಿಲ್ಲುವರೆ? |

ನಿಲೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಳುವರೆ?

ಕೈಬಿಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡನಾಡು | ಬಾ ಬೇಗ ಮಾಧವನೆ ನೋಡು

—ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ

ಕನ್ನಡಿಗನ ಕೊರಗು

ಸೊಕ್ಕಿನಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಜೊತೆಯವರ ಕೂಟದಲಿ,
ನಾವು ಸಮ ನಿಮಗೆಂದು ನುಡಿದ ಬಲವಿಲ್ಲ!
ಮಿಕ್ಕವರು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ನೂಕಿದಾ ಕಡೆ ಬಿದ್ದು,
ಯಾವ ಪಂಕೋ ಕವಿದು ಹುದುಗಿರುವೆವಲ್ಲ?

ರೊಕ್ಕ ಕೈಯೊಳಗಿಲ್ಲ, ಹುರುಡು ಮೈಯೊಳಗಿಲ್ಲ,
ಹೆಮ್ಮೆಯೊಂದನು ನೆಚ್ಚಿ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟಿವಲ್ಲ!
ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರೆಲ್ಲ ಮುಂದು ಮುಂದಾಗಿರಲು
ನಮ್ಮ ತಾಯೊಬ್ಬಳೇ ಸೊರಗಿರುವಳಲ್ಲ!

ಅಮ್ಮನನು ಕೈಬಿಡದೆ ಇನ್ನು ಮೆರೆಸುವೆವೆ?
ಹಿರಿಯ ಹೆಸರನು ತಿರುಗಿ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವೆ?
ಸರಿಯವರ ತಲೆಮೆಟ್ಟಿ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವೆವೆ?
ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬೆಳಕಿನಲಿ ನಾವು ಬಾಳುವೆವೆ?

—ತೀ.ಸಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

ಕನ್ನಡದ ದೀಪವದು ಕಾಣದಿಹುದು !

೧

ಭಾರತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ ದೀಪಗಳಿಂದು
ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ತೆರದಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಹವು !
ಪ್ರತಿ ದೀಪವೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾತ್ಮತೇಜವ ಹರಡಿ,
ಹಚ್ಚಿದರ ಬಿಳಿಜಸವ ಬಿಳಿಸುತಿಹವು !

೨

ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಕೋಣೆ-ಕೋಣೆಗಳಿಂದ
ಜೈತನ್ಯಜ್ಯೋತಿಯಾ ಬಿಳಕು ಹರಿದು,
ಝಗಝಗಿಸಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಮನೆಯು,
ಮುಸುಕಿದ ಕತ್ತಲೆಯ ತೆರೆಯು ಸರಿದು !

೩

ಮನೆಯೆಲ್ಲ ಥಳಥಳಿಪ ದೀಪಗಳ ದೀಪ್ತಿಯಲಿ,
ಮಿಂಚುಗಳು ಮೂಡುವಾ ತಾಣವಹುದು !
ಮೂಲೆಗಳು ಬಿಳಗಿದರು ನಡುಮನೆಯು ಕತ್ತಲೆಯು,
ಕನ್ನಡದ ದೀಪವದು ಕಾಣದಿಹುದು !

೪

ಹಿಂದುಗಳ ನಾಡಿನಲಿ ಗೂಡಾರಗಟ್ಟಿದ
ಗಾಢ ಕತ್ತಲೆಯೆಲ್ಲ ಸರಿದು ಹರಿದು,
ಒಂದೆ ತಾಣದಿ ನೆಲಸಿತೆಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ—
ಕನ್ನಡದ ಸಿರಿಮನೆಯು ಕವ್ವು—ಕರಿದು !

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

೫

ಮಿಂಚು ಹುಟ್ಟುವ ನಾಡು, ಮನಸು ಮಾಡಿದಡೊಮ್ಮೆ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಬಹುದು !
ಕನ್ನಡದ ಸಿರಿವೆಳಗು ಮುನ್ನೀರುಗಳ ದಾಟಿ,
ನಿಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಾಡ ತೊಳಗಬಹುದು !

೬

ಮಂಗಳೂರಿನ ಮಣ್ಣು ಹಣತೆಯನು ಹದಗೊಳಿಸಿ,
ಮೈಸೂರ ಸಿರಿಗಂಧದೊಡ್ಡೆಯರೆದು—
ರಾಯಚೂರಿನ ಹತ್ತಿಯಲಿ ಬತ್ತಿಯಣಿಗೊಳಿಸಿ
ಧಾರವಾಡದ ಕೆಚ್ಚು ಕಡ್ಡಿ ಕೊರೆದು—

೭

ಕನ್ನಡದ ಹೊಂದಿವಿಗೆಯ ಹಚ್ಚ ಲಿನ್ನೊಮ್ಮೆ—
ಒಸವ ಎದ್ಯಾರಣ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಲಿ !
ಕನ್ನಡದ ಮೈರಿಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡನಾಡ
ಚಿನ್ನರನ್ನದ ಗುಡಿಯ ಕಟ್ಟಿ ಬರಲಿ !

೮

ಕನ್ನಡದ ಬತ್ತಿಯೆಳೆಗಿಡಿದ ಮಂಕನು ತೆಗೆಯೆ,
ನನ್ನ ಕಾಯವು ಚಾಚುಕಡ್ಡಿಯಾಗಿರಲಿ !
ಭಾರತಿಯ ದೀವಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಗನ್ನಡದ
ಜ್ಯೋತಿಯಿದು ತೇಜಸ್ಸಿನೊಡ್ಡಿಯಾಗಿರಲಿ !

—ಕನ್ನಡದ ಕಂದ—ಕಾವ್ಯಾನಂದ

ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು

ನಾನಿದನೇ ಹಾಡುವೆ ಹಾಡು;   “ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು”

೧

ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹಾಡನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಲದು ಮುಗಿಲು
ಶ್ರೀವ್ಯಾಸ ಶುಕಾದಿ ಕವಿಗಳು, ಬೇಸರಿಯುವರಿದನು ಬರೆಯಲು;
ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹದನಾದವರು ಆ ನಾರದ ತುಂಬರರುಗಳು.

ಈ ನಾಡಿನ ಹಾಡೆಮಗಿಂದು

ಒಳುದಾರಿಯ ತೋರುವುದೆಂದು

ಬಲು ಬೆಳಕನು ಜೀರುವುದೆಂದು

ಹಾಡುವೆ ಸಂತತವೇ ಹಾಡು;   “ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು”

೨

ಸೀತಾ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡಗೂಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಸತಿಯ ಮಾಡಿ,
ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮರನು ನೋಡಿ ಅವರಿಂದೆ ಸಹಾಯವ ಬೇಡಿ,
ದಾಸವಸಂಕುಲವನು ಕಾಡಿ, ದಶಕಂಠನ ನಾಶವ ಮಾಡಿ,

ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಕವೀಶ್ವರನಿಂದೆ

ಈ ನಾಡ ಸಿರಿಯ ನಯದಿಂದೆ

ಹಾಡಿಸಿದನು ಸವಿಸುಡಿಯಿಂದೆ;

ಹಾಡುವೆನದರಿಂದೀ ಹಾಡು,   “ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು”

೩

“ ದೇಸಿಗರಾಗಿಹ ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸದ ತಾಪವ ಸಹಿಸಿ,
ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಇರುವುದಕೆ ಕನ್ನಡನಾಡನೆ ಆಶ್ರಯಿಸಿ,
ಹೊಂದಿದರು ಸಕಲ ಸೌಖ್ಯವನು ಕೌರವ ಕುಲವನು ಸಂಹರಿಸಿ ”

ಇಂತೆಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡನ್ನು
ಮಧುರೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಡಿಹನು
ಭಾರತದ ಬಾದರಾಯಣನು;

ಹಾಡುವೆನದಕೆಯೆ ಈ ಹಾಡು; “ ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು ”

೪

ಶಂಕರಾರ್ಯ ರಾಮಾನುಜರು, ಆನಂದತೀರ್ಥಯತಿವರರು,
ಸನ್ಮತಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಆಚಾರ್ಯತ್ರಯರೆನಿಸುವರು,
ಬಸವೇಶ್ವರ ಚೆನ್ನಬಸವರು ಹರಿದಾಸರು ಶೈವಶರಣರು,
ಈ ನಾಡಿನಲಿಯೆ ಜನಿಸಿದರು,
ತತ್ತ್ವದ ತಿರುಳನು ತಿಳಿಸಿದರು,
ಮುಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗದಿ ನಿಲಿಸಿದರು,
ಭಾರತದ ಗುರುಕುಲವು ನೋಡು ! “ ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು ”

೫

ಕಾದಂಬ-ಗಂಗಳಕುಲನೃಪರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸದ್ವಂಶಜರು,
ಚಾಲುಕ್ಯವಂಶ ವರ್ಧನರು ಪುಲಕೇಶಿ ವೀರ ವಿಕ್ರಮರು,
ಸಂಗ್ರಾಮಶೂರ ಯಾದವರು ವಿದ್ಯಾನಗರದ ನರವರರು,
ಅರರಾಜರೊಡನೆ ಕಾದಿದರು;
ತಮ್ಮಯ ನೆತ್ತರು ಸುರಿಸಿದರು;
ಈ ನಾಡನು ಸಿಂಗರಿಸಿದರು;
ಹಾಡುತ್ತಲೀ ಹುರುಳಿನ ಹಾಡು; “ ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು ”

ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು

೩

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಗುರುಗಳು ಈ ಹಾಡನಂದು ಹೇಳಿದರು;
ರಣಧೀರ ಬುಕ್ಕ-ಹರಿಹರರು ಕೇಳುತೆ ಬಲುಹನು ತಾಳಿದರು;
ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ನರವರರು ತಮ್ಮದೆಯೊಳಗಿದನು ಬರೆದರು;
ರಾಮರಾಜನಾ ಕಾಳೆಗದಿ
ತಾಳೀಕೋಟೆಯ ಕೊಳುಗುಳದಿ
ಹಾಡಿದನಿದನುಚ್ಚಸ್ವರದಿ,
ಕನ್ನಡಿಗನ ನನ್ನಿಯ ಹಾಡು, “ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು”

೪

ಪಂಪ ರನ್ನ ರತ್ನಾಕರರು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ರುದ್ರ ಹರಿಹರರು,
ಹಿಂದಣ ಹಿರಿಯರ ಮುಂದಿದನು ಇನಿನುಡಿಯಿಂದಲಿ ಹಾಡಿದರು;
ಮುಂದಣವರಿಗೂ ಬೇಕೆನುತೆ ಓಲೆಗಳಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿಹರು;
ನಿರ್ಜೀವಿಗಳಾದೊಲೆಗಳು,
ಹುರುಳೊಂದದ ಮೆಲು ಮಾತಿನೊಳು
‘ಕನ್ನಡಿಗನೆ ನೀನಿದ ಕೇಳು!’
ಎನ್ನುತೆ ಹಾಡುವನೀ ಹಾಡು ‘ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು’

೫

ರಮಣೀಯ ರಾಜಭವನಗಳು, ಗುಡಿ-ಗೋಪುರ-ಕೃತಕಾದ್ರಿಗಳು,
ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆ ಬಾವಿಗಳು, ನೀರ್-ನೆಲ-ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಟೆಗಳು,
ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿನ ಬರೆಹಗಳು, ಮಾಸತಿ-ವೀರರ ಕಲ್ಲುಗಳು,
ದೇಶಪ್ರೇಮವ ತಿಳಿಸುವವು;
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪಾಠ ಕಲಿಸುವವು;
ನಮಗಿಂದು ಹುರುಪುಗೊಡುತಿಹವು.
ಮೌನದಿ ಹಾಡುತಲೀ ಹಾಡು ‘ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು’

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

೯

ಪರ್ವತರಾಜನು ನುಡಿಸುತ್ತಿಹ ಕಮನೀಯ ಕೊಳಲನಾದದಲಿ,
ತಿಳಿನೀರಿನ ತುಂಬುದೊರೆಗಳು ಸವಿಯಾದ ಸರವ ಬೆರೆಸುತ್ತಲಿ,
ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಜಲಪಾತಗಳು ಗಿರಿಕಂದರದೊಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿ,
ಕಿವಿಗಳಿಗಿಂಪನು ಮಾಡುವುವು;
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬುವ ನೀಡುವುವು;
ನಾಡಿನ ಸಿರಿ ಕೊಂಡಾಡುವುವು;
ಹಾಡುತ್ತಲೀ ಸೊಬಗಿನ ಹಾಡು ' ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡ ನಾಡು '

೧೦

ಹಸುರಾದ ಹುಲ್ಲ ಮೇಯುತ್ತಲಿ, ಹಸು ಮೇಕೆ ಹುಲ್ಲೆ ಆನೆಗಳು,
ಹೊಸ ಮಾಮರಗಳನಾಸರಿಸಿ, ಹಸುಗಿಣಿ ಕೋಗಿಲೆ ನವಿಲುಗಳು,
ಹೂದೊಡೆದಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಲಿ, ಅಲರುಣಿ ಅಳಿ ಮರಿದುಂಬಿಗಳು,
ಇನಿದಾದ ದನಿಯನೆತ್ತುತ್ತಲಿ
ಬಗೆಯೊಳು ನಲಿವನು ಬಿತ್ತುತ್ತಲಿ
ಬಳಲಿಕೆಯ ಬದಿಗೆ ಒತ್ತುತ್ತಲಿ
ಸಂತತ ಹಾಡುವುವೀ ಹಾಡು ' ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು '

೧೧

ಧನರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯರ ಜೋಡು, ನೂವುರಗಳ ನುಡಿಸಿದ ನಾಡು,
ಸಜ್ಜನ ಖಗವೃಂದದ ಗೂಡು ನರವೀರ ಸಿಂಹಗಳ ಬೀಡು,
ದಾತೃಕಲ್ಪತರುಗಳ ಕಾಡು ಸಾಧ್ವೀರತ್ನದ ಕರುಮಾಡು,
ಧೈರ್ಯದ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಗೋಡು,
ಸಂತೋಷ ಸೌಖ್ಯಗಳ ಸೂಡು,
ಅಜನಿಡುವ ಚಲುವಿಕೆಯ ಮಾಡು,
ಹಾಡುವೆನದರಿದೀಹಾಡು, ' ನನ್ನದು ಈ ಕನ್ನಡನಾಡು '

— ' ಆನಂದಕಂದ '

ಕನ್ನಡ

‘ಕನ್ನಡ’ ಎನೆ ಕುಣಿದಾಡುವುದೆನ್ನೆದೆ,
‘ಕನ್ನಡ’ ಎನೆ ಕಿವಿ ನಿಮಿರುವುದು;
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲನು ಕಾಣುವ ಕವಿಯೊಲು
ತೆಕ್ಕನೆ ಮನ ಮೈಮರೆಯುವದು.
ಕನ್ನಡ! ಕನ್ನಡ! ಹಾ, ಸವಿಗನ್ನಡ!
ಕನ್ನಡದಲಿ ಹರಿ ಬರೆಯುವನು!
ಕನ್ನಡದಲಿ ಹರ ತಿರಿಯುವನು!
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೆ ಬಿನ್ನಹಗೈದೊಡೆ
ಹರಿ ವರಗಳ ಮಳೆ ಕರೆಯುವನು!
ಹರ ಮುರಿಯದೆ ತಾ ಪೊರೆಯುವನು!
ಬಾಳುವುದೇತಕೆ? ನುಡಿ ಎಲೆ ಜೀವ:
ಸಿರಿಗನ್ನಡದಲಿ ಕವಿತೆಯ ಹಾಡೆ.
ಸಿರಿಗನ್ನಡದೇಳಿಗೆಯನು ನೋಡೆ.
ಕನ್ನಡ ತಾಯಿಯ ನೇವೆಯ ಮಾಡೆ!

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಕನ್ನಡ ನುಡಿ

ಎನಿತು ಇನಿದು ಈ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು !
ಮನವನು ತಣಿಸುವ ಮೋಹನ ಸುಧೆಯು !

ಗಾನವ ಬಿರೆಯಿಸಿ
ವೀಣೆಯ ದನಿಯೊಳು
ವಾಣಿಯ ನೇವರ
ನುಡಿಸುತೆ ಕುಣಿಯಲು
ಮಾಣದೆ ಮೆರೆಯುವ ಮಂಜುಲ ರವವ್ವೇ ?
ಎನಿತು ಇನಿದು ಈ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು !

ರಂಗನ ಮುರಲಿಯ
ಹಿಂಗದ ಸರದಲಿ
ಹೆಂಗಳೆಯರು ಬಿಳು-
ದಿಂಗಳಿನಿರುಳಲಿ
ಸಂಗೀತವನೊರೆದಂಗವಿದೇನೋ ?
ಎನಿತು ಇನಿದು ಈ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯು !

ಗಿಳಿಗಳು ಉಲಿಯುವ
ಮೆಲುವಾತುಗಳೋ ?
ಕಳಕಂಠಗಳಾ
ಚೆಲುವಿನ ಕುಕಿಲೋ ?
ಅಳಿಗಳ ಒಳಗದ ಬೆಳಗಿನ ಉಲಿಯೋ ?
ಎನಿತು ಇನಿದು ಈ ಕನ್ನಡನುಡಿಯು !

-- ಅನಂದಕಂದ

ಎಮ್ಮ ಕನ್ನಡಂ

ವೀಣೆಯ ತಂತ್ರಿಯಿಂದುಗುವ ಸುಂದರ ಸುಸ್ವನದಂತೆ ಚೆಲ್ವು ನೀ
ತಾರಾಣದ ಕೇಳಿಯೊಳ್ ನಗುವ ಬಾಲೆಯರಿಂಚರದಂತೆ ಮಂಜುಳಂ
ಜಾಣಿನ ಭಾರದಿಂ ಕೆಡದ ಬಾಲನ ಮೆಲ್ಲಲಿವೊಲ್ವಿವೋಹಕಂ
ವಾಣಿಯ ಕೂರ್ವೆಯಿಂ ಬೆಳೆದು ಪೆರ್ಚಿದ ಭಾಷೆಯಿದೆಮ್ಮ ಕನ್ನಡಂ ||

—ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಸಾಯು --- ನುಡಿ ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ

ಸಾಯುತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ, ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ,
ಹೊರ ನುಡಿಯ ಹೊರೆಯಿಂದ ಕುಸಿದು ಕುಗ್ಗಿ!
ರಾಜ ನುಡಿಯೆಂದೊಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರನುಡಿಯೆಂದೊಂದು,
ದೇವ ನುಡಿಯೆಂದೊಂದು ಹತ್ತಿ ಜಗ್ಗಿ
ನಿರಿನಿಟಲು ನಿಟಲೆಂದು ಮುದಿಮೂಳೆ ಮುರಿಯುತಿದೆ
ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಬೆನ್ನು ಬಳುಕಿ ಬಗ್ಗಿ!
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೂಡ ಬಲವಿಲ್ಲ: ಮಕ್ಕಳೇ
ಬಾಯ್ತುಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದಿಹರು ಕೆಲರು ನುಗ್ಗಿ!

ಮೊಲೆವಾಲಿನೊಡಗೂಡಿ ಬಂದ ನುಡಿ ತಾಯಿನುಡಿ;
ಕೊಲೆಗೈದರಮ್ಮನನೆ ಕೊಲಿಸಿದಂತೆ!
ತಾಯ್ ಮುತ್ತು ಕೊಡುವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ
ಮೆರೆಯಿತದು ಪೋಣಿಸಿದ ಮುತ್ತಿನಂತೆ:
ನಿಮ್ಮ ನಲ್ಲೆಯರೊಡನೆ ನಲ್ಲಡಿಯ ನುಡಿವೆಂದು
ಕನ್ನಡವೆ ಕಲಿಸುವುದು ತುಟಿಗೆ ಬಂದು:
ನುಡಿವೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಮುದ್ದಿನ ಹಸುಗಳನೆತ್ತಿ
ಕನ್ನಡವೆ ನಿಮಗೀವುದೊಲವ ತಂದು.

ಸಾಯುತಿದೆ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ ಓ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿರ !

ಇರುವಲ್ಪ ಶಕ್ತಿಯನು, ಇರುವಲ್ಪ ದ್ರವ್ಯವನು,
ಪರಭಾಷೆ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಚೆಲ್ಲಬೇಡಿ;
ಹೂಮಾಲೆ ಸೂಡುವೆವು ಕೊರಳಿಗೆ ಎಂದೆನುತೆ
ನೇಣುರುಳನೆಳೆದಯ್ಯೊ ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿ.
ಪರಕೀಯರೆಲ್ಲರಾಶೀರ್ವಾದ ಕರವೆತ್ತಿ
ಹರಸುತ್ತ ಬರುವರೈ ಮೊದಲು ಮೊದಲು;
ಕಡೆಗದುವೆ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕರವಾಳವಾಗುವುದು:
ನಮ್ಮ ನಾಲಗೆ ನಮಗೆ ಕೀಳುತೊದಲು !

ನಿಮ್ಮ ನುಡಿ ನಿಮ್ಮ ಗಂಡಸುತನಕೆ ಹಿರಿ ಸಾಕ್ಷಿ;
ಬಲವಿದ್ದರದಕೆ ನಿಮಗಿಹುದು ಶಕ್ತಿ.
ನುಡಿ ಮಡಿದರೆಲ್ಲರೂ ಮೂಕ ಜಂತುಗಳಂತೆ;
ಬಾಲವಲ್ಲಾಡಿವುದೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿ !
ಉತ್ತರದ ಕಾಶಿಯಲಿ ಕತ್ತೆ ಮುಂದೈತರಲು
ದಕ್ಷಿಣದ ದೇಶಕದು ಕುದುರೆಯಹುದೆ ?
ತಾಯಿತ್ತ ಮೊಲೆಹಾಲೆ ನಿಮ್ಮ ಮೈಗಾಗದಿರೆ
ಹೊತ್ತ ಹೊರೆ ಬಲಕಾರಿ ನೆತ್ತರಹುದೆ ?

ಕಣ್ಣೆರೆಯಿರೇಳಿ, ಓ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳಿರ,
ಗರ್ಜಿಸುವುದನು ಕಲಿತು ಸಿಂಹವಾಗಿ !
ನಖದಂಷ್ಟ್ರ ಕೇಸರಗಳ ಬಿಳಿಸಿ, ಹುರಿಗೊಂಡು
ಶಿರವೆತ್ತಿ ನಿಂತು, ಕುರಿತನವ ನೀಗಿ !

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಕನ್ನಡ ಪದಗೊಳು

ಯೆಂಡ ಯೆಡ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗೊಳು
ಅಂದ್ರೆ ರತ್ನಂಗ್ ಪ್ರಾಣ!
ಬುಂಡೇನ್ ಎತ್ತಿ ಕುಡದ್ಬುಟ್ಟಾಂದ್ರೆ—
ತಕ್ಕೊ! ಪದಗೊಳು ಬಾಣ!

ಬಗವಂತ್ ಎನ್ನ ಭೂಮಿಗ್ ಇಳದು
ನನ್ ತಾಕ್ ಬಂದಾಂತ್ ಅನ್ನು;
ಪರ್ಗಿರಿಕ್ಕೆ ಮಾಡ್ತಾನ್ ಔನು—
ಬಕ್ತನ್ ಮೇಲ್ ಔನ್ ಕಣ್ಣು!

‘ಯೆಂಡ ಕುಡಿಯಾದ್ ಬುಟ್ಬುಡ್ ರತ್ನ!’
ಅಂತ ಔನ್ ಎನಾರ್ ಅಂದ್ರೆ—
ಮೂಗ್ ಮೂರ್ ಚೂರಾಗ್ ಮುರಸ್ಕೊಂತೀನಿ
ದೇವರ್ ಮಾತ್ಗ ಅಡ್ಬಂದ್ರೆ!

ಕನ್ನಡ ಪದಗೋಳು

‘ಯೆಂಡ ಬುಟ್ಟಿ. ಯೆಡ್ತೀನ್ ಬುಟ್‌ಬುಡ್!’

ಅಂತ ಔನ್ ಎನಾರ್ ಅಂದ್ರೆ—

ಕಳದೋಯ್ತ್ ಅಂತ ಕುಣದಾಡ್ತೀನಿ

ದೊಡ್ ಒಂದ್ ಕಾಟ! ತೊಂದ್ರೆ!

‘ಕನ್ನಡ್ ಪದಗೋಳ್ ಅಡೋದ್ವೆಲ್ಲ

ನಿಲ್ಲಿಸ್ ಬುಡಬೇಕ್ ರತ್ನ!’

ಅಂತ ಔನ್ ಅಂದ್ರೆ—ದೇವ್ ಆದ್ ಎನು!

ಮಾಡ್ತೀನ್ ಔನ್ಗೆ ಖತ್ನ!

ಆಗ್ಗೆ ಮಾಡೋ ಏಗೋಳ್ ಎಲ್ಲಾ

ದೇವ್ರೆ ಆಗ್ಗೆ—ಎಲ್ಲ!

ಕನ್ನಡ್ ಸುದ್ದೀಗ್ ಎನ್ನ ಬಂದ್ರೆ

ಮಾನಾ ಉಳಸಾಕಿಲ್ಲ!

ನರಕಕ್ಕ ಇಳ್ಳಿ ನಾಲೆಗೆ ಸೀಳ್ಳಿ

ಬಾಯ್ ಒಲಿಸಾಕಿದ್ರೊನೆ—

ಮೂಗ್ಗಲ್ ಕನ್ನಡ್ ಪದವಾಡ್ತೀನಿ!

ನನ್ನ ಮನಸನ್ನ ನೀ ಕಾಣೆ!

ಯೆಂಡ ಓಗ್ಗೆ! ಯೆಡ್ತಿ ಓಗ್ಗೆ!

ಎಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚೊಂಡ್ ಓಗ್ಗೆ!

ಪರ್ಪಂಚ್ ಇರೋತನಕ ಮುಂದೆ

ಕನ್ನಡ್ ಪದೊಳ್ ನುಗ್ಗೆ!

—ರತ್ನ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸು

ಮೂಡುತಿದೆ ಏಕೈಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸು :

ನೋಡುತಿದೆ ನಿಡುಬಯಸಿ ನಿಖಿಲ ಕನ್ನಡ ಮನಸು !

೧

ಕಾವೇರಿ ಸಿರಿಯಡಿಯ, ಗೋದಾವರಿಯ ಮುಡಿಯ,

ಮೂಡುಮಲೆಯೆಡದ ಗಡಿಯ,

ಪಡುಗಡಲ ಬಲದ ತಡಿಯ;

ವರ್ಣಶಿಲ್ಪದ ಕಲೆಯ ಚೆಲ್ವಿನ ಶಿಲೆಯ ಗುಡಿಯ,

ಕನ್ನಡದಿಂಪು ನುಡಿಯ;

೨

ಶಿಶು ರೂಪಿ, ಪಶು ರೂಪಿ, ಜನ ರೂಪಿ, ಮನ ರೂಪಿ,

ನವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾಲ ರೂಪಿ,

ಕಲ ಕಲ ಪಕ್ಷಿ ರೂಪಿ;

ನವ ಸರೋವರದಂತೆ, ನವ ಶಾಲಿ ವನದಂತೆ,

ನವ ಯೌವನದ ಮೊದಲ ನವ ವಧೂವರರಂತೆ;

ನವ ಕವಿಯ ನವರಸ ನವೀನ ಕೃತಿಯಂತೆ,

ದಿವ್ಯ ವೀಣಾಗಾನ ಗತಿಯಂತೆ;

೩

ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳಿರ, ಬನ್ನಿರೈ ಓ ಬನ್ನಿ.

ಮನದ ನವನೀತವನು ಹೃದಯದೊಳಿರಿಸಿ ತನ್ನಿ.

ತಿರೆಕಿವುಡು ಸೀಳ್ದಂತೆ ನೀಳಿಂಚರದೊಳೆನ್ನಿ:-

‘ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಕನ್ಯೆ ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ಧನ್ಯೆ!

ಜಯತು ಜೈ!

ಜಯತು ಜೈ!

ಜಯತು ಜೈ! - ಜೈ! ಜೈ! ಜೈ!’

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಆಶಯ

ತಾಯಿನುಡಿ ಸೇವೆಯಲಿ ಕಳೆಯಲೆನ್ನಯ ಕಾಲ
ತಾಯಿನಾಡಿನ ಶ್ರೇಯಕಿರಲೆನ್ನ ಧೈಯ.

ನಾಡಿನುನ್ನತಿಯನಾ ನಾಡನುಡಿಯೇಳ್ಗೆಯಿಂ
ನೋಡಲಾರ್ಪದರಿಂದಲೆನ್ನ ತಾಯಿ-
ನಾಡನುಡಿಯುನ್ನತಿಯ ಒಯಕೆಯಿಂದೆನ್ನ ತನು-
ಮನ-ಧನಗಳೇಗಳುಂ ಸವೆಯುತ್ತಿರಲಿ.

ಜಸದೇಸಕಜಾಲದಿಂ ದೂರವಿರಲೆನ್ನ ಮನ
ಮುಸುಕದಿರಲೆನ್ನ ಬಗೆ ಸ್ವಾರ್ಥತಮದಿಂ;
ಕುಸುಮವಾಸನೇವಿಸರದಂತೆನ್ನ ಜೀವನದ
ಪ್ರತಿಕ್ರತಿಗಳಿಸಿದಿರಲಿ ದೆಸೆದೆಯಲಿ.

ಸುಜಲದಿಂ ತವಿಪ ಸುಫಲಂಗಳಿಂ ವೋಷಿಸುವ
ಸಸ್ಯಶ್ಯಾಮಲೆ ಪ್ರೀತೆ ಭೂಮಾತೆಯ
ನಿಜವಾದಕಮಲದರ್ಚನೆ ಸದಾ ಸುಮನದಿಂ
ದೊಗೆದ ಹೃತ್ಕುಸುಮದಿಂ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿ.

ಜಯತು ಕರ್ನಾಟಕಂ ಜಯತು ಭಾರತ ಭೂಮಿ
ಜಯತು ಸಾರಸ್ವತೋದ್ಯೋಗದೇಸಕಂ;
ಜಯತು ಮಾತೆಯ ಬಂಧಮುಕ್ತಿಯೋಧರ ಚಾಗ
ಜಯ ಸದಾ ಜಯತು ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕಂ.

— ಟಿ. ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ

ಕನಸಿನೊಳಗೊಂದು ಕಣಸು

- ‘ಯಾರು ನಂದವರಲ್ಲಿ ತಾಯೆ!’ ಎಂದೆ!
‘ಯಾರು ಕೇಳುವರೆನಗೆ ಯಾಕೆ ತಂದೆ?’
‘ಬೇಸರದ ದನಿಯೇಕೆ ಹೆಸರ ಹೇಳಲ್ಲ.’
‘ಹೆಸರಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲ.’
‘ನೀನಾರ ಮನೆಯವಳೊ ಮುತ್ತೈದೆ ಹೇಳು.’
‘ನಾನಾರ ಮನೆಯವಳೊ ಬಯಲನ್ನೆ ಕೇಳು.’
‘ಆಪ್ತರಿಲ್ಲವೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟರಿಲ್ಲೇ?’
‘ಗುಪ್ತರಾದರೊ ಏನೊ ಇಷ್ಟರಿಲ್ಲೇ?’
‘ಇರುವರೇ ಇದ್ದರೇ ಮಕ್ಕಳಿಂಬವರು?’
‘ಇರುವರೆಂದರು ಕೂಡ ಯಾರು ನಂಬುವರು?’
‘ಮನೆಯಿಲ್ಲವೇ ಇರಲು, ಪರದೇಶಿಯೇನು?’
‘ಮನೆಯೆ ಮುನಿದೆದ್ದಿರಲು ಯಾ ದೇಶವೇನು?’

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

- ‘ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲಿಹುದು ಒಡಪಿನಂದ. ’
‘ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರದೊಂದೆ ಉಳಿದಿಹುದು ಕಂದ. ’
‘ ರಾಜಮುಖಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ರಾಜಕಳೆಯಿಹುದು. ’
‘ ಸಾಜಮಾದರು ಪಕ್ಕವಿದು ವದ್ಯವಹುದು. ’
‘ ಯಾವುದಾದರ ನಾಡದೇವಿಯೇ ನೀನು ? ’
‘ ಭಾವುಕರ ಕಂಗಳಿಗೆ ದೇವಿಯೇ ನಾನು. ’
‘ ಈಗ ಬಂದಿಹುದೇಕೆ ಏನು ಬೆಸನ ? ’
‘ ಯೋಗವಿಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯದೆನ್ನ ವೆಸನ ! ’
‘ ಹಾದಿ ಯಾವುದು ಹೇಳು ಯಾವ ಯೋಗ ? ’
‘ ಆದಿ ಅಂತವು ಇಲ್ಲದಂಥ ತ್ಯಾಗ ! ’
‘ ಬೇಡ ಬಂದಿಹೆ ಏನು ಏನಾದರೊಂದು ? ’
‘ ಬೇಡಿದರೆ ಬೇಡಿದುದ ಕೊಡುವೆಯಾ ಇಂದು ? ’
‘ ಅಹುದು ಕೊಡುವೆನು ಎಂದು ನಾನೆನ್ನಬಹುದೇ ? ’
‘ ಬಹುದುಗಿಹುದಿನ ಶಂಕೆ ವೀರನಹುದೇ ? ’
‘ ಹಿಂಜರಿವ ಅಂಜಿಕೆಯು ಹಿಡಿದಿಹುದು ಕೈಯ. ’
‘ ಮುಂಜರಿವ ಹುರುಪಿನೊಡ ಮುಂದೆ ಬಾರಯ್ಯ. ’
‘ ಇಲ್ಲಿನ್ನಲಾರೆ ನಾನಹುದೆನ್ನ ಲಮ್ಮೆ. ’
‘ ಒಲ್ಲವರು ದೈವವನು ಪರಕಿಸುವರೊಮ್ಮೆ. ’
‘ ಚಂಡಿ ಚಾಮುಂಡಿ ಪೇಳಿ ಬೇಕಾದುದೇನು ? ’
‘ ಗಂಡುಸಾದರೆ ನಿನ್ನ ಬಲಿಕೊಡುವೆಯೇನು ? ’

* * * *

ಮನವು ನಡುಗಿತು ತನುವು ನವಿರಗೊಳಗಾಯ್ತು;
ನೆನವು ನುಗ್ಗಿತು—ಹೊರಗೆ ಕಂಡೆ—ಬೆಳಗಾಯ್ತು.

— ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ಅರುಣೋದಯ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಮುಂಬಾನೊಳು ಚೆಂ
ಬಣ್ಣದ ಬೆಳಕು ಇದೇತರದು?
ಹೊನ್ನಗದಿರ ಬರಲಿಹನೆಂದೊರೆಯಲು
ಮುನ್ನವೆ ಬಂದರುಣನದೆ ಇದು ?
ನನ್ನಿಯು ! ನಿಜ ! ಅರುಣನದೆ ಇದು !

ಭಲೆ ಭಲೆ ! ನಮ್ಮಯ ಬಳಿಯಿಹ ಬಾನೊಳೆ
ತೊಳಗುವ ನೇಸರು ಮೂಡವನು ,
ಹೊಳೆಯುವ ಕೈಗಳನೆಳೆದೆಲ್ಲೆಡೆಯಲಿ
ಬೆಳಕು ಬೆಳಕನೇ ಮಾಡುವನು;
ಹೊಳಪನು ಎಲ್ಲಕೆ ನೀಡುವನು.

ಬೆಳಕನು ಮಾಡಲು ಕಳೆದುಹೋಗದೆಯೆ
ಉಳಿಯುವುದೇ ಕೊಳೆಗತ್ತಲೆಯು ?
ಮಲಗಿದ ಕನ್ನಡದೆಳೆಯರು ಎಳುತೆ
ಸುಳಿದಾಡುವ ! ಎತ್ತತ್ತಲೆಯು;
ನಲಿದಾಡುವ ! ಎತ್ತತ್ತಲೆಯು.

ಮಿರುಗುವ ಕಿರಣವ ಹರಡುತೆ ನೇಸರು
ನಡುಬಾಸಿಗೆ ತಾನೇರುವನು,
ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಳಿವನರಳಿಸಿ ಹುರುಳನು
ಹವೆಯೊಳಗೆಲ್ಲಿಯು ತೊರುವನು,
ಆವನಿಗೆ ಕಂಪನು ಬೀರುವನು.

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಗುಡಿಗಳಸಕೆ ಹೊಸ-
ಬಣ್ಣವನೀತನು ಹಾಕುವನು,
ಹೊನ್ನಿನ ಕಿರಣದ ಹಂದರ ಬಿಗಿಯುತೆ
ಕನ್ನಡಿಗರನಲ್ಲಿರಿಸುವನು,
ಎಲ್ಲರ ಎದೆಗಳ ಬೆರಸುವನು.

ಭಯವೇತರದಾವಾಗ ನಮಗೆ ? ನಿ-
ರ್ಭಯರು ! ನೆರೆದು ಕುಣಿ-ಕುಣಿದಾಡಿ,
' ಜಯ ಜಯ ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ' ಎನ್ನುತೆ
ಹಾಡುವ ನಾವೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ;
ಕೂಗುವ ನಾವೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ.

ಕನಸಿನೊಳಗೆ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿಯೆ ನೋಡಿದ
ಇನಿನೋಟದ ಪಟಗಳ ಬರೆದು,
ನನಸಿನಲೆಯು ಕಾಣುವ ತೆರಮಾಡುತೆ
ಜನಕಚ್ಚರಿ ತೋರುವ ! ನೆರೆದು
ಬೆರಗನುಗೊಳಿಸುವ ನಾವೆ ಬೆರೆದು.

ಕೇಳಿರಿ ಕೇಳಿರಿ ಕೋಳಿಯ ಕೂಗನು
ಕೇಳಿಸುವುದೆ ಬೆಳಗಿನ ಕಾಳಿ ?
' ಎಳೈ ಕನ್ನಡ ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತನೆ '
ಎನುತೆ ಹಾಡುತಿಹ ವೈತಾಳಿ;
ಸುಳಿಯುತಿಹುದು ನಸುಕಿನಗಾಳಿ;
ಅಲಸಿಕೆಯುಳಿದೆಲ್ಲರು ಎಳಿ !

ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯ ವಿಜಯೋತ್ಸವ

ರಾಗ: ಬಿಲಹರಿ — ಝಂಪಿತಾಳ

ಜಯಿಸಿ ಬೆಳಗಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ನಾಡು ।
ಸಿರಿ ಶಾರದೆಯರೊಲಿದು । ಕಲೆತು ನರ್ತಿಪ ಹಾಡು || ಪ ||

ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಾಗಿ । ಸೇವೆಯೊಳು ಮುಂದಾಗಿ ।
ಎತರಣವೆ ಕುಂದಾಗಿ । ಬದುಕಿ ಬಾಳಿ ||
ಧರೆಗೂರೆ ಕೋಲಾಗಿ । ದಳಿತರಿಗೆ ಹಾಲಾಗಿ ।
ಜನತೆಯೊಳು ಮೇಲಾಗಿ । ಚಿರಯಶವ ತಾಳಿ ||

ಅರಸುಗಳಿಗಿದು ವೀರ । ಅಧಿರಾಜರಧಿಕಾರ ।
ಸರಸಿಗಳಿಗಾಧಾರ । ಸುಖದ ಸಾರ ||
ರಮಣಿಯರ ಮಣಿಹಾರ । ಲಲಿತಕಲೆಗಾಗಾರ ।
ನಿರತಿಶಯ ಶೃಂಗಾರ । ಅಮೃತಕೂಪಾರ ||

ಧರ್ಮನಾರ್ಗದ ಬೆಳಕು । ಪರಚಕ್ರಿಗಳಿಗಳುಕು ।
ರೀತಿನೀತಿಯ ಪಳುಕು । ಭಾಗ್ಯಯೋಗ ||
ರಾಮನಾಶಯದೊಲವು । ಜಯಚಾಮಸಲಿ ನಿಲುವು ।
ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯ ಗೆಲವು । ಫಲಿಸಲೀಗ ||

— ಬೆನಗಲ್ ರಾಮರಾವ್

ತಾಯಿಸೇವೆ

ಎನ್ನ ಕರುಳಿನ ಮಾಲೆ ನಿನ್ನ ಶಿರದೊಳಗಿಟ್ಟು ।
ನರಗಳನು ಬಗೆದೊಂದು ಎಣೆಯನು ಮಾಡಿ ॥
ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳ ಗಾನ ಮಾಡಲೇನಮ್ಮ ।
ತೆಗೆದಿಡಲೆ ಶಿರಕಮಲ ನಿನ್ನ ದಿಯೊಳಮ್ಮ ॥

ನೀಲಗಿರಿ ಮದಕರಿಗಳನು ಹಿಡಿದು ತರುವೆ ।
ಚಂದನದ ಮರ ಕಡಿದು ತೇರೊಂದು ಮಾಳ್ವೆ ॥
ಉತ್ತಂಗ ಶಿಖರಗಳ ಕಳಸಂಗಳಿಡುವೆ ।
ತೇರಿನೊಳು ನನ್ನ ಹೃತ್ಕಮಲವನ್ನಿಡುವೆ ॥

ಅದರ ಮಧ್ಯದಿ ನಿನ್ನ ಕುಳ್ಳಿರಿಪೆನಮ್ಮ ।
ನಿನ್ನ ಮೆರೆಸುವೆನು ಭೂಮಂಡಲದೊಳಮ್ಮ ॥
ಧರ್ಮಿ ಧರ್ಮಿಗಳೊಳು ನಿನ್ನ ಗಾಯನವ ಕೇಳ್ವೆ ।
ಸಿಂಹಗಳ ಗರ್ಜನೆಗಳೊಳು ನಿನ್ನ ಮೇಲ್ವೆ ॥

ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳಿಂಚರದಿ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿ ।
ಪಾಡಲ್ವೆ ಕೊಟ್ಟವರದಾರು ಆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ॥
ನಿನಗೆ ಹೆಸರಿಡುವವರ ನಾಲಗೆಯು ಸೀಳ್ವೆ ।
ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ತಂದಿಡುವೆ ನಿನ್ನ ಡಿಗೆ ॥

ಮದ್ದಿನಂಗಡಗೊಂದು ಕಿಡಿಯು ಬೇಕಮ್ಮ ।
ಎನ್ನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯು ಸಾಕಮ್ಮ ॥
ನಿನ್ನ ಮಗನಲ್ಲವೇನಮ್ಮ ನಾನು ।
ವರದ ಹಸ್ತವನಿಟ್ಟು ಕಳುಹಮ್ಮ ನೀನು ।

—ಸ್ವಾಮಿ

ಹರಕೆ

ಭೋಗಕ್ಕೆ ಮನಸೋತು ಏಕಟೆ ವಿಟಗಣದಂತೆ

ಆಗಿರುವದೀಗ ನಾಡು

ರೋಗಕ್ಕೆ ಮೈಸೋತು ಕೈಸಾಗದಾಗಿಹುದು

ಯೋಗಸ್ಥನಾಗಿ ಹಾಡು

ಯೋಗಸ್ಥನಾಗಿ ಗಡ ಹಾಡುಗಳ ಹಾಡುತ್ತ

ಕನ್ನಡಿಗರೊಡನೆ ಹಾಡು

ಯೋಗ-ಭೋಗದ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಸಾಗುವ ಹಾಗೆ

ಕನ್ನಡದ ನಾಡು ಮಾಡು.

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ಓ ಹಾಡೆ !

೧

ಬಗೆಯ ನಗೆಯಲಿ ಸುಳಿವ ಉಗೆವಾಡದಲಿ ಕುಳಿತ
ಜಗವ ಗೆಲ್ಲಲು ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಅದೆ ದರದಳಿತ
ಕಮಲ ಕೋರಕದಂತೆ ಬಾಯ್ಬಿರೆದ ಚೆನ್ನೆ !
ಎಮಲ ತಾರಗೆಯಂತೆ ಗೆಯ್ವ ಕಣ್ಣನ್ನೆ !
ಬಿಂದು ಬಂದೆನು ಒಂದು ವರವ ನೀಡೇ
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ !

೨

ತುಸುವು ಕೇಳಲು ಕೂಡ ಸೊಲ್ಲ ಮರೆತಿರಬೇಕು
ರಸವ ಹೀರಲು ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಅರಿತಿರಬೇಕು.
ಇಂಥ ಪದವನು ಹಾಡು ಹಾಡೊಮ್ಮೆ ನಲ್ಲೆ
ಅಂಥ ತನಿಗುಸುರನ್ನು ನೀನೊರ್ವೆ ಬಲ್ಲೆ
ಹೇಳು-ಕೇಳುವೆ; ನನ್ನ ಧನ್ಯವ ಮಾಡೇ
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ !

ಓ ಹಾಡೇ !

೩

ಭೋಗಭೋಗದ ಪದವೆ ! ಜೈನ ವಾಙ್ಮಯ ಮಧುವೆ !
ಯೋಗಭೋಗದ ಹದವೆ ! ವಚನ ಬ್ರಹ್ಮನ ವಧುವೆ !
ಮುದ್ದು ವಿಠಲಗೆ ಮಾರಿಕೊಂಡ ದಾಸಿ !
ಮುದ್ದಣನ ಲಲ್ಲಿವಾತಿನ ಪ್ರೇಮರಾಶಿ !
ಜೀವ ಜೀವಾಳದಲಿ ಬೆರೆತು ಕೂಡೇ
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ !

೪

ಮುಂಗೈಯ ಮೇಲೆ ಅಂಗಚನ ಅರಗಿಳಿಯಿಸಿ
ಮುಂಗಾವಲೆಂದು ಸುಗ್ಗಿಯ ಕೋಕಿಲನ ಸರಿಸಿ
ನೂರುಕಣ್ಣಿನ ನವಿಲ ಸತ್ತಿಗೈಯಮಾಡಿ
ಚಾರುತಮ ಸರಸ ಅರಸಂಚೆಯನು ಹೂಡಿ
ಬಂದು ನನ್ನಿದಿರಲ್ಲಿ, ನಾಟ್ಯವಾಡೇ
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ !

೫

“ ಜಡಿಯುಳಿಯು ಜಡಿಯುವಂತೆ ಹಾಡಿದರೆ ಹಾಡುವದು
ಇಡಿಯುಳಿಯು ಹಸುರಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾಡುವದು ”
ಮಾತು ಮಾತಾಡವ್ವ ಮತ್ತೆ ಮಾತಾಡೇ
ಸೋತೆನೆಂದೇ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಮಾತಾಡೇ
ತೆರವುಗೊಡದಿರು ಮೌನ ಬೇಡ ಬೇಡೇ
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ !

೫೬

೬

“ ಬಿಡಿಸಿ ಸೆರೆವಿಡಿದು, ಸೆರೆಗೈದು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ
ಕೆಡಿಸಿ ಕಟ್ಟುತ, ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಡಿಸುತ್ತಲಿಳಿಸಿ
ಸೂಸಲದ ಒಲವುಳ್ಳ ಮಾತ ಮಾತಾಡು
ಮೀಸಲದ ರಸವುಳ್ಳ ಒಳಹಾಡು ಹಾಡು ”
ತಡೆಯದಿರು ತಡೆಯದಿರು ಹಾಗೆಯಾಡೆ
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ !

೭

“ ಬಿತ್ತಿದರೆ ಬಿತ್ತುವದು ಮುಕ್ಕು ಚಿಕ್ಕೆಯ ಕಾಳು.
ಮುತ್ತುರತುನವ ಬಿತ್ತಿ ಮಾಡದಿರು ಹೊಲ ಹಾಳು
ಜೀವವನು ಚಾಚಿ ಮುಗಿಲಂಗಳಕೆ ಹಚ್ಚಿ
ದೇವನೊಡೆ ನುಡಿವಂತೆ ಮಾಡು ಮೆಚ್ಚಿ;
ಎಳು ಮಲಗಿದಿಯೇಕೆ ಶರಣನಾಡೇ ”
ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೆ, ಓ ಹಾಡೇ.

೮

ಆಳುವ ಕೂಸನು ಲಾಲಿಯೆಂದು ಮಲಗಿಸುವಂತೆ
ಬಳಲಿದಂತಹ ಬಗೆಯ ಸಂತವಿಸಿದೊ ಶಾಂತೆ
ಮುನ್ನ ಬಗೆಯಲಿ ಹಾಡ ನೀ—ನೀನೆ ಹೆತ್ತಿ
ನನ್ನ ನಾಲಗೆ ನಿನ್ನ ಬರಿ ಸೂಲಗಿತ್ತಿ
ಇಲ್ಲದಿರೆ ಹಾಡುವದು ನನ್ನ ಪಾಡೆ?
ಓ ಹಾಡೆ ! ಓ ಹಾಡೆ ! ಓ ಹಾಡೇ !

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಿ

ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕದೇವೀ ಸಂ
ರಕ್ಷಿಸು ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವೀ || ಪಲ್ಲ ||

ಕದಂಬಾದಿ ಸಂವೂಜಿತ ಚರಣೆ
ಗಂಗಾರಾಧಿತ ಪದನಖ ಸರಣೆ
ಚಲುಕ್ಯರುತ್ತಮ ಕಾಂಚೀ ಕಿರಣೆ
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮಣಿ ಕಂಠಾಭರಣೆ
ಚಾಲುಕ್ಯಾಂಶುಕ ಲೋಭಾವರಣೆ.

ಯಾದವಮಣಿ ಕಂಕಣಾಂಶು ಸುಂದರಿ
ಬಲ್ಲಾಳರ ಭುಜಭೂಷಣ ಬಂಧುರೆ
ವಿಜಯನಗರ ಮಂಗಲಮಣಿಕಂಧರೆ
ಮೈಸೂರೊಡೆಯರ ಸುಕೀರ್ತಿಮಂದಿರೆ
ಮಾಂಡಲಿಕಾವನ ಭಾರಧುರಂಧರೆ.

ಮತ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸ್ಥಾಪಿತಸ್ತ್ರಾಣೆ
ಶಿವಕಲಾಮಂಟಪ ಸುಸ್ಥಾನೆ
ಕವಿಜನ ಕೀರ್ತಿತ ಸುಯಶಸ್ತ್ರಾಣೆ
ಸಾಧು ಸತ್ಯಧಾ ಭೇರೀಧ್ವಾನೆ
ಸ್ವೇತಿಹಾಸನೀರಾಜನ ರಾಣೆ.

—ಶಾಂತಕವಿ

ಭಾರತದ ಗೀತೆಗಳು

ಭಾರತದೇಶ
ಭಾರತೀಯತ್ವ

ಭಾರತದ ಗೀತೆಗಳು

‘ ಜನನೀ ಜನ್ಮಭೂಮಿಶ್ಚ ಸ್ವರ್ಗಾದಪಿ ಗರೀಯಸಿ ’ ಎಂಬು
ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುವ ಭಾರತೀಯರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನವು
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು. ಹುಟ್ಟು ನಾಡವರೂ, ಭಾರತೀಯರೂ
ಆದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ, ನವ ಮನ್ವಂತರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ
ಗಾಳಿಯು ಸೋಂಕದೆ ಹೇಗೆ ಬಿಟ್ಟಿತು? ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಿಂದ
ಮೈಮರೆತು, ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿ, ಕನ್ನಡ
ಕವಿಗಳು ಹಾಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನೂ, ವೀರಗೀತೆ
ಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಿಂದ
ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ವರೆಗೂ ಹಾಡಿದ ಅನೇಕ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಆಯ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತಭೂಮಿ

ನಮ್ಮದೀ ನಮ್ಮದೀ ಭರತಭೂಮಿ || ಪಲ್ಲ ||
ಹೆರವರಂ ನಂಬದಲೆ ಜಗದೀಶ್ವರಂ ತಾನೆ |
ಧರಿಸಿ ನಾನಾವತಾರಂಗಳನ್ನ ||
ಕರೆವ ಸರ್ವಸ್ವಮಂ ಧರೆಯ ಸಂರಕ್ಷೆ ಸುವ
ತೆರವ ಕಲಿಸಿದ ಪೂರ್ವಪಾಠಶಾಲೆ.

ಉಚ್ಚ ತತ್ವಾರ್ಥಗಳನಾಚರಿಸಿ ಲೋಕವಂ |
ನೆಚ್ಚರಿಸಿ ದೇವರಿಚ್ಛಾಜ್ಯೋತಿಯಂ ||
ಆಚ್ಚಳಿಯದೊಲು ಗೈದ ಸುಖುಷಿಪದವೀಧರರು |
ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂ ನೆಲೆಗೈದ ಸುಕ್ಷೇತ್ರವು.

ಪದವೀಧರರ್ ಪೇಳ್ ಪದ್ಧತಿಗಳಂ ಬಿಡದೆ |
ಸದಭಿಮಾನೈಕ್ಯ ಶೌರ್ಯೋತ್ಸಾಹದಿಂ ||
ಉದಿತ ಸುಸ್ಥೂರ್ತಿಯಿಂದೆಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿದ್ದ |
ಮುದದ ಭಾಗ್ಯದ ನಿಧಿಯ ಮಂದಿರವಿದು ||

ದೇವಖುಷಿ ಪೂರ್ವಜರುದಾತ್ತವೃತ್ತಿಪ್ರಭಾ |
ಭಾವನಾಮೃತ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಬೆಳೆಯುವ ||
ಭಾವಿಸುಖಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮೆಂಬ ಸತ್‌ಫಲಗಳಂ |
ನೀವ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟ ನಂದನವನಂ ||

—ಶಾಂತಕವಿ

ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಮಹಿಮೆ

ಭಾರತವನುಳಿಯುತ್ತ ನನಗೆ ಜೀವನವೆತ್ತು ?
ಭಾರತವೆ ನನ್ನ ಸಿರು, ನನ್ನೊಗೆದ ಬಸಿರು;
ಭಾರತವೆ ಧನಧಾನ್ಯ, ಭಾರತವೆ ಮನೆಮಾನ್ಯ,
ಭಾರತವೆ ದೇವಾರವೆನ್ನ ಸಂಸಾರ.

ಭಾರತದ ನೆಲಹೊಲವು ಸುರಭಿಯಿಳಿಕೆಚ್ಚಲವು,
ಭಾರತದ ತಿಳಿಜಳವು ಸೊಡೆಯ ಸವಿ ಸೆಳವು;
ಭಾರತದ ಶ್ಯಾಮಲತೆ ತನುಮನಕೆ ಕಾಮಲತೆ,
ಭಾರತದ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಮೈಚಿತ್ರ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಭಾರತದ ಸಕ್ಕದವು ಜ್ಞಾನನಿಧಿಯೊಕ್ಕದವು,
ಭಾರತದ ಪಲ ಮಾತೆ ಮೇಳವದ ಗೀತೆ;
ಭಾರತದ ಶುಭಚರಿತ ಧರೆಗೆ ಧರ್ಮದ ಕರೆತ,
ಭಾರತದ ತೋಳ್ಕಿಗಿಲು ಹಗೆಯ ಬಗೆದಿಗಿಲು.

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಧನವೆ ನಿಜ ಮಂತ್ರ,
ಭಾರತದ ಜಯಮೂರ್ತಿ ಮನ್ಮನಃಪೂರ್ತಿ;
ಭಾರತರ ಸೋದರಿಕೆ ನನ್ನ ದಿನದಿನದೊರೆಕೆ,
ಭಾರತ ಯಶೋಗಾನವೆನ್ನೆದೆಯ ತಾನ.

ಭಾರತದ ಮಂಗಳವು ಭುವನವಲ್ಲಭನೊಲವು,
ಭಾರತ ಸಮುಚ್ಛ್ರಯವು ಶಾಂತಿಗಾತ್ರಯವು;
ಭಾರತದ ಜನಕುಲವು ಭುವಿಯ ಬಳಗಕೆ ಬಲವು,
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಭಕ್ತಿ ನನಗಾತ್ಮಶಕ್ತಿ.

—ಮಂ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ

ತಾಯ್ನಾಡು

ಆವ ಪುಣ್ಯಗರ್ಭದಿಂದ ನಿನ್ನ ಜನುಮವಾಯಿತೋ
ಆವ ದುಗ್ಧಧಾರೆಯಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಹ ಬೆಳೆಯಿತೋ
ಆವ ಸವಿಯ ಸೊಲ್ಲ ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಬಾಸೆಯುದಿಸಿತೋ
ಆವ ನಾಡಿನಗಲದಲ್ಲಿ ಬಾಲಲೀಲೆ ಕಳೆಯಿತೋ
ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ ಮಾತೆಯಾ!
ಗುರುತುಗೆಟ್ಟೆ ಮಮತೆಯಾ!

ಅಧರದಮರ ಸ್ವಾದುಸುಖವ ಅಧರ ತಿಳಿವುದಲ್ಲವೆ?
ಹೃದಯದಡಿಯ ಮೂಕಭಾವ ಹೃದಯವರಿವುದಿಲ್ಲವೆ?
ಕೆದರಿ ಕುರುಳ ಹರಿದು ಅರಳ ಪವಡಿಸಿರುವ ಮಾತೆಯಾ
ಪದವಿಹೀನ ದೀನ ಹೀನ ದಶೆಯನರಿಯದಾದೆಯಾ!
ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆ ಮಾತೆಯಾ!
ಗುರುತುಗೆಟ್ಟೆ ಮಮತೆಯಾ!

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ನಾಡ ಭಾಷೆ, ನಾಡ ವೇಷ, ನಾಡ ಕಲೆಗಳೆಲ್ಲವು
ಕಾಡಪಾಲುವಾದುವಯ್ಯೊ ಬಾಡಿಹೋಯ್ತು ದೇಹವು.
ಮೂಢ ಹೊಳೆಯ ತಡಿಯೊಳಲ್ಲಿ ತೋಡುವಂತೆ ಕೂಸವಾ
ನಾಡ ನಾಡಿಯರಿವು ನಿನ್ನೊಳುಳಿಯದಾಯ್ತು, ಹಾ ! ಶಿವ
ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !
ಗುರುತುಗೆಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !

ಒರತೆ ಬತ್ತಿ ಮಾಯವಾಗಲೆಂತು ನದಿಯು ನಲಿವುದು ?
ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಕೊರೆಯೆ ಮನನ ಹರುಷವೆಂತು ಹರಿವುದು ?
ಕರುಳು ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋಗೆ ನಲ್ಮೆನೆರಳು ಸುಳಿವುದೆ ?
ಮರುಳ ! ಒಡವನಾದ ಪರಿಯು ಬಗೆಗೆ ಹರಿಯದಿರುವುದೆ ?
ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !
ಗುರುತುಗೆಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !

ರೀತಿ, ನೀತಿ, ಸಮತೆ, ಮಮತೆ, ಸಭ್ಯತೆಗಳ ಕಲಿಸಿದಾ
ವ್ರಾತ ಆರ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನು ರಕ್ತದೊಳಗೆ ಬೆರಸಿದಾ
ಮಾತೆಯಮಲ ಕೀರ್ತಿಕೇತು ಹಾರುತ್ತಿರಲಿ ಸರ್ವದಾ
ಮಾತೃಪಾದತಲದ ಪುಣ್ಯರಜವ ಸೇವಿಸ್ತೆ ಸದಾ
ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !
ಗುರುತುಗೆಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !

“ಮಾತೆ ! ಮಾತೆ !” ಕರೆದೊಡೇನು ಪ್ರೀತಿಭಾವವಾಯಿತೇ ?
“ಮಾತೆ ಜಯತು” ಕೂಗಲೇನು ದೇಶದೇಳೈಯಾಯಿತೇ ?
ಜಾತಿಭೇದ ಸ್ವಾರ್ಥಭಿತ್ತಿಯೆಂದೊಡೇನು ತೀರಿತೇ ?
ಮಾತೃಖುಣದ ಭಾರದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯಿತೇ ?
ಮರೆತುಬಿಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ !
ಗುರುತುಗೆಟ್ಟ ಮಮತೆಯಾ ?

ತಾಯ್ನಾ ಡು

ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಜಜನ್ಮ ತಳೆದ ಮಾನವ !
ಕರ್ಮನಿರತನಾಗಿ ಸೇರು ವುಣ್ಯ ಶಾಂತಿಧಾಮವ !
ಕರ್ಮಹೀನ ಮಾನವನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗ ದೊರೆವುದೆ ?
ಧರ್ಮಹೀನ ದರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಮೊಗದ ಸೊಬಗು ತಿಳಿವುದೆ ?

ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿ ಮಾತೆಯಾ !

ಗುರುತುಗೆಟ್ಟಿ ಮಮತೆಯಾ !

ವಿಶ್ವಚಿತ್ರ ಅತಿವಿಚಿತ್ರ, ವಿಮಲ ಕಮಲ, ಸದೃಶವು;
ವಿಶ್ವವನದ ಎಹಗತಿಯೊಳ್ಳಿಲ್ಲ ವೈರಭಾವವು.
ಸತ್ಪರಸೆಲೆ ಮನುಜ ! ನೀ ಸಿಸರ್ಗದೇವಿ ಪೀಣಿಯಾ
ವಿಶ್ವರಾಗರಸವ ಕುಡಿದು ಅಮರನಾಗಿ ಬಾಳಯ್ಯಾ !

ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿ ಮಾತೆಯಾ !

ಗುರುತುಗೆಟ್ಟಿ ಮಮತೆಯಾ !

ತಾರಗೆಯನು ಕಂಡು ದಾರಿಗೆಟ್ಟು ದಣೆದ ಪಥಿಕಗೆ
ದಾರಿದೋರು ನೀರಧಾರೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಜೀವಿಗೆ
ತೋರು ಕರ್ಮಪಥವ, ಕಲಿಸೊ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ಮಿರುಗಲು
ಕಾರ ಕತ್ತಲೆಯನು ನೀಳಿ ಧೈರ್ಯಗಡದೆ ಹರಿಯಲು

ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿ ಮಾತೆಯಾ !

ಗುರುತುಗೆಟ್ಟಿ ಮಮತೆಯಾ !

ಧೂಳಿ ಪಾದತಳದಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಿ ನರಳಿಯಳುವುದು
ಗೋಳ ಕೇಳಿ ಗಾಳಿಯಿಳಿದು ತಬ್ಬಿಯುದ್ಧರಿಸುವುದು.
ಬಾಳ ಸವೆಸು ದೀನದಳಿತರೊಳಿಗದಲಿ ಮುದದೊಳು
ತೋಳ ತಳ್ಳಿಯಿಂದಲಾಗ ತಾಯಿ ತಬ್ಬಿ ತಣೆವಳು.

ಉದ್ಧರಿಸೈ ಮಾತೆಯಾ !

ಬಿದ್ದಿರುವಾ ಮಾತೆಯಾ !

—ದಿವಂಗತ ಕೆ. ರಾಘವಾಚಾರ್

ಭರತಭೂಮಿಯ ಉದರದೊಳಗೆ ಜನಿಸಿದೆವು

ಭರತಭೂಮಿಯ ಉದರದೊಳಗೆ ಜನಿಸಿದೆವು
ಭರತಭೂಮಿಯ ತೋಟದೊಳಗೆ ಬೆಳೆದಿಹೆವು
ಭರತಭೂಮಿಯ ಸಿರಿಯ ನೋಡಿ ಹಾಡುವೆವು
ಭರತಭೂಮಿಯ ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ ನುಡಿಯುವೆವು.

ಭರತಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ನೋಡಿ ಹಾರುವೆವು
ಭರತಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು ಹಾಡಿ ಕುಡಿಯುವೆವು
ಭರತನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬೀಡಿ ಆಡುವೆವು
ಭರತರಾತ್ರಿಯನು ಕುಣಿದಾಡಿ ಕಳೆಯುವೆವು.

ಭರತಭೂಮಿಯ ನದಿಗಳೊಳಗೆ ಸಲೆ ಮುಂದು
ಭರತಭೂಮಿಯ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಂದು
ಭರತಭೂಮಿಯ ಕೀರ್ತಿಯುಕ್ಕುತ್ತಿರಲೆಂದು
ಭರತಭೂಮಿಯನು ಹರಿಸುವೆವು ನಾವೆಂದು.

ಹಾ ಮಾತೆ! ದಾಸ್ಯದೊಳು ನೋಡಿ ನಿನ್ನನ್ನು
ಸೋಮಾರಿತನವ ಬಿಸುಟುವೆವು ನಾವಿನ್ನು
ಸಾಮಗಾಯನದಂಥ ಕುಡಿದು ರಸವನ್ನು
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಪಾಡುವೆವು ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳನು.

ದಾಸ್ಯವೆಂಬುವ ವಿಷವು ಕುದಿಯುತ್ತಲಿರಲು
ಆಸ್ಯದಿಂ ಹೀರುವೆವು ಬರಲಿ ಸಮಗುರಲು
ದಾಸ್ಯವೆಂಬುವ ವಿಷವು ಉರಿಯುತ್ತಲಿರಲು
ಹಾಸ್ಯದಿಂ ಹಾರುವೆವು ತಾಯೆ ನೀನಿರಲು.

ಭರತಮಾತೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

‘ದಾಟಿ:-ಇಂದು ನಾ ನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ’

ಭರತ ಮಾತೆಯೆ, ಭರತ ಮಾತೆಯೆ ಎಂದು ನೀಂ ತಲೆಯೆತ್ತುವೆ ?
ಎಂದು ಲೋಕದ ಜನರ ಹೃದಯದಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಬಿತ್ತುವೆ ?
ಎಂದು ಮಲಿನತೆ ನೀಗುವೆ—ಮಗು-
ಳೆಂದು ನಗುಮುಖಳಾಗುವೆ ?

ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಕಂಡು ಸಾರಿದ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವದ ಋಷಿಗಳು ?
ಎಲ್ಲಿ ಘನತೆಯ ಒದುಕ ಹಾಡಿದ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯದ ಕವಿಗಳು ?
ಎಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಧಣಿಗಳು—ಅವ-
ರೆಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಕಣಿಗಳು ?

ಎಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಳ ಬೆಳಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನೊಲಿಸಿ, ನಿಲಿಸಿದ ಧೀರರು ?
ಎಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವ ಕಟ್ಟಿ ಶಾಂತಿಯ ಪ್ರಜೆಗೆ ಬೀರಿದ ವೀರರು ?
ಎಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರ ರಾಜರು ?—ಈ-
ಗೆಲ್ಲಿ ಸಾಹಸತೇಜರು ?

ಭರತಮಾತೆಯೆ, ಭರತಮಾತೆಯೆ, ನಮ್ಮ ಹಂಬಲು ಕೇಳಿದೆ ?
ದೇವಿ, ವಸುನವಿದೇವಿ, ಭಕ್ತರು ನಮಗೆ ನೀತಿ ಹೇಳಿದೆ ?
ಎಂದು ಸೆರೆಯನು ತಳ್ಳುವೆ —ಹೇ-
ಳೆಂದು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳ್ಳುವೆ ?

—೨೬.

ನಾಡತಾಯಿ

ಸಾರಂಗ

ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳ
ಮೂಲೋಕವು ಮೊಳಗಿಹುದು, ಅಳುಕಿಹುದು, ತುಳುಕಿಹುದು
ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೇಳುತಿರೆ - ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುತಿರೆ, ಗೆಲ್ಲುತಿರೆ.

ನಾಡತಾಯಿ

ಸಾವಿರ ಸಂವತ್ಸರ ಸಂ-

ಕೋಲೆಯ ಗೋಳಾಟದ ಬೀಳಾಟದ ಕಾಟದಲಿ-

ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಉರಿದೆದ್ದು

ಕೋಳದ ಬಿಗಿ ಸಡಲುತಿರೆ, ಕದಲುತಿರೆ, ಬಿಡುತಲಿರೆ.

ಕೋಟ್ಯಂತರ ಸೋದರ್ಕಳು

ಕೂರಾಳ್ಳಳು ಕಿಡಿಕಾರುತೆ ನಡೆಯುತಿರೆ, ನುಗ್ಗುತಿರೆ-

ನಾಡೆಮ್ಮದು ಸೈಯೆನ್ನು ತೆ

ತೋಳ್ತಟ್ಟಿರೆ, ಸಾಲಿಟ್ಟಿರೆ, ಜೈಯೆನ್ನು ತೆ ಘೀಳಿಟ್ಟಿರೆ.

ವೈಭವ ಸಿರಿ ಬಾಳೆಲ್ಲ

ಈಯೆಡೆಯೆ, ತಾಯೆಡೆಯೆ, ನಾಡೆಡೆಯೆ, ಬೀಡೆಡೆಯೆ-

ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಯುಜ್ಯ

ಬೀರೊಂದೆಡೆ ಕಾಣದಿವೆ - ಈ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರುತಿವೆ.

ಈ ತಾಯಿಯೆ ಮಾತಾಯಿಯು

ಉಸುರಿವಳು, ಕಿಸುರಿವಳು, ಕಸುನೀವಳು, ಬಿಸುಪೀವಳು-

ಬಾಳಿನೆಲ್ಲ ಕಾಳಗದಲಿ

ಖತಿಯಿವಳು, ಗತಿಯಿವಳು, ಮತಿಯಿವಳು, ಧೃತಿಯಿವಳು.

—ಎಲ್ಲ ಕುಲದ ತಾಯಿ

ಮೆಲ್ಲುಡಿಗಳ ತಾಯಿ

ಚೆಲ್ವು ನಡೆಯ ತಾಯಿ

ಸೌಭಾಗ್ಯ ದಾಯಿ.

—ಎ. ಸಿ.

ಭರತನೂತೆ

ಅಯ್ಯೋ ನಾನೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ
ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಿತಂತೆ !
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ ?—ಅದು
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ !

ಮೈಯಲುಗಿಸ ಬಾರದಂತೆ;
ಕೈಯಲುಗಿಸ ಕೂಡದಂತೆ;
ಪಕ್ಕದೊಳಿರುವಕ್ಕನೊಡನೆ
ಸುಡಿಯೆ ಹಕ್ಕಿ ಇಲ್ಲವಂತೆ !
ಅಂತು ನನಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಂತೆ !
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ ?— ಅದು
ಎಂಥ ಮುಕ್ತಿಯೋ !

ಸರಪಣಿಗಳು ಎಂದಿನಂತೆ
ಮೆಯ್ಯುಸುತ್ತಿವೆ !
ಕಬ್ಬಿಣವದು ಕಾಣದಂತೆ
ಹೂವು ಮುತ್ತಿವೆ !
ಹೊಟ್ಟೆ ಬರಿದು; ಹಿಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ.
ಮೈ ಬೆತ್ತಲೆ; ಬಟ್ಟೆಯಿಲ್ಲ.
ನನ್ನ ನಾನೆ ಪೊರೆಯುವಂತೆ
ನನಗೆ ಶಕ್ತಿ ದೊರಕಿತಂತೆ !
ಎಂಥ ಶಕ್ತಿಯೋ ? - ಅದು
ಎಂಥ ಶಕ್ತಿಯೋ !

ಭರತಮಾತೆ

ವೊಗದೊಳೆಸಕ ಮಿಂಚಲಿಲ್ಲ ;
ಕಣ್ಗೆ ಹೊಳವು ಬಾರಲಿಲ್ಲ ;
ಬಾಳೆಗೋ ಬೆಳಕೆ ಇಲ್ಲ ;
ಎನೆಂತೋ ಕೇಳ್ವರಿಲ್ಲ !
ನನಗೆ ಸಿರಿಯು ಬಂದಿತಂತೆ
ನಾನೆ ಅದನು ಆರಿಯೆನಂತೆ !

ಎಂಥ ಸಿರಿಯದೋ ? - ಆಯ್ಯೋ
ಎಂಥ ಸಿರಿಯದೋ !

ತಲೆಯ ಹೊರೆಯು ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ ;
ಎದೆಯ ಬೇನೆ ಅಳಿಯಲಿಲ್ಲ ;
ಅಡಿಯ ಬೇಡಿ ಒಡೆಯಲಿಲ್ಲ ;
ದುಡಿನ ದಾಸ್ಯ ಬಿಡಲೆ ಇಲ್ಲ !
ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತ ಮುತ್ತಿ
ಸಿಂತಿರುವರು ಕತ್ತಿಯೆತ್ತಿ !
ಅಂತು, ನಾನೆ ತಿಳಿಯೆನಂತೆ !
ನನಗೆ ಮುತ್ತಿ ದೊರಕಿತಂತೆ !

ಎಂಥ ಮುತ್ತಿಯೋ ? - ಇದು
ಎಂಥ ಮುತ್ತಿಯೋ !

ನನ್ನ ನಾಳ್ವನೆೊಡ್ಡಿದ ಒಲೆ ! - ಇದು
ಬರಿ ಕುಯುಕ್ತಿಯೋ !

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ನಾವು ಭಾರತೀಯರು

ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು;

ಮಲೆತು ನಿಂತ ವೈರಿಗಳನು
ಗೆಲಿದು ನನ್ನಿ ನಲುಮೆಯಲಿಯೆ
ಚೆಲುವಿನಿಂದೆ ಇಳಿಯನಾಳಿ
ಬಲುಹುಗಾರರೆಂದು ನಲಿದ
ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ;

ಭೋಗಗಳಿಗೆ ನೀರನೀಡಿ
ತ್ಯಾಗದಲಿಯೆ ಭೋಗ ನೋಡಿ
ಯೋಗೀಶ್ವರನೊಡನೆ ಬೆರೆಯೆ
ಯೋಗಪಥನ ಕಂಡುಹಿಡಿದ
ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ;

ಜಗದೊಡೆಯನ ನೆಲೆಯರಿಯದೆ
ಜಗದ ಜನರ ಜಂಗುಳಿಗಳು
ವಿಗಡವಾಗಿ ತೊಳಲುತ್ತಿರಲು
ಒಗೆಯ ಮುಗಿಲೊಳಗೆಯೆ ಕಂಡ
ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು ;

ಭಾವನೆಗಳ ಕೊಳಲನೂದಿ
ಭಾವರಾಗಗಳನೆ ಹಾಡಿ
ದೇವರಾಯನೊಡನೆ ಆಡಿ
ಸಾವನೋವ ತುಳಿದುನಿಂತ

ಭಾರತೀಯರು ನಾವು ಭಾರತೀಯರು.

— ಅನಂದಕಂದ

ಭರತಭೂಮಿಯ ದುರವಸ್ಥೆ

ರಾಗ : ಕಾಂಜೋದಿ ಝಂಪತಾಳ

ಕಂಡ ಮೇಲಾದರೂ ಕಣ್ಣಿರೆಯದಿಹರೇ | ಪಲ್ಲ |
ಉದ್ವಂಡ ಭಾರತದ ದುರ್ದೈವಿಯ ಕಣ್ಣಾರೇ ||ಅ. ಪ ||

ಅಂಗ ವಂಗ ಕಳಿಂಗ ನೊಡಲಾದ ತುಂಗವಿಭ | ವಂಗಳಿಂ
ಮೆರೆವ ದೇಶಗಳಿಂದ || ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ ಭಾರತವೆಂದು ಪರದೇಶ-
ದಾಂಗಲೇಯರ ಹಂಗಿನೊಳು ಬಳಲುತ್ತಿಹುದಾ ||

ಚರತಭೂಮಿಯ ದುರವಸ್ಥೆ

ವೇದಘೋಷಗಳು ಸ್ಮೃತಿಬೋಧಗಳು ಸುಕಥಾನು । ವಾದಗಳು
ನ್ಯಾಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಾ ॥ ಬೋಧಗಳು ಕಾವ್ಯದ ವಿನೋದಂಗಳೆಲ್ಲ ಪರ-
ರಾಧಿಪತ್ಯದಿ ಮಾಯವಾದುವಂತಕಟಾ ! ॥

ಹೊನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಖನಿಯು ರನ್ನದಾಗರ ಲೋಕ । ಮಾನ್ಯರು-
ದ್ಭವಿಸಿದಾ ಮಾಹಾತ್ಮರೂ ॥ ಜನ್ಮಿಸಿದ ಘನ್ನ ಸಂಪನ್ನ ಭಾರತವಿಂದು
ಗನ್ನಘಾತಕರಲ್ಲಿ ಬನ್ನ ಬಡುತಿಹುದಾ ॥

ಸುತ್ತಲೂ ಹಲವು ವಿಧದಿಂದ ಭಾರತದ ಸಂ । ಪತ್ತು ಪರದೇಶ-
ಕೈದುವುದಲ್ಲದೆ ॥ ಎತ್ತ ವೋದರು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯಂತೆಲ್ಲರನು ।
ವೃತ್ತಿತೇರಿಗೆಯು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಬರುವುದನೂ ॥

ಚರಕವನು ಬಿಡದೆ ಪರದೇಶ ವಸ್ತುಗಳ ಕಡೆ ತಿರುಗದೇ ದೇಶೀಯ
ವ್ರತನ ಧರಿಸಿ ॥ ನರುಷವೊಂದಕೆ ಬಟ್ಟಿಯೊಂದರೊಳು ಪರದೇಶ-
ಕರುವತ್ತುಕೋಟಿ ವೋಗುವದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾ ॥

ಉಡುವುದೂ ಪರದೇಶಿ ತೊಡುವುದೂ ಪರದೇಶಿ । ನುಡಿವುದೂ
ಕುಡಿವುದೂ ಪರದೇಶಿಯೂ ॥ ಕೊಡುವುದು ಕೊಂಬುದೂ ಪರದೇಶಿ
ಪರದೇಶಿ । ಯೊಡನಾಟದಿಂದ ಪರದೇಶಿಯಾದುದನೂ ॥

ಭಾರತೋದ್ಧಾರದೊಳುದಾರತೆಯನಾಂತು ಗೃಹ । ದಾರಾಪ್ತಸು-
ತರ ಪರಿಹಾರನಾಡಿ ॥ ಧೀರಭಾವದಿ ಕಾರ್ಯಭಾರವನು ಬಿಡದಿಸಿತು
ಕಾರಾಗೃಹದೊಳಿಹ ಗಭೀರ ಚರಿತರನೂ ॥

ಎರುವುದು ಸ್ವಾರ್ಥ ಪರಿಹಾರ ರಥವನು ಸತ್ಯ । ಸಾರಥಿಯ ನೆರೆದ-
ಸಹಕಾರವೆಂಬಾ ॥ ಕೂರಸಿಯಹಿಂಸಾಖ್ಯ ಧಾರೆಯಿಂ ರಿವುಗಳ ಸಿ-
ವಾರಿಸಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಸಾರಿ ಪೇಳ್ವುದನೂ ॥

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ್

ಮಾತೃಭೂಮಿ ಜನನಿ

ಮಾತೃಭೂಮಿ ಜನನಿ ನಿನ್ನ ಚರಣಸೇವೆ ಮಾಡುವಾ ।
ಪರಮ ಹರುಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸುಖಕೆ ಪ್ರಾಣನೀಡುವಾ ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ತನು-ಮನ-ಧನದಿಂದ ನಿನ್ನ ಘನತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಾ ।
ದಣಿಯದೆ ಅನುದಿನವು ದುಡಿದು ಗುಣಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾ ॥

ಹಿಂದುಮಾತೆ, ಬಂಧುಭಾವದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ।
ಒಂದುಗೂಡಿ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಬಂಧವ ಹರಿದೊಗೆವೆವು ॥

ಕೆಟ್ಟಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಳ್ಪ ದುಷ್ಟ ಜನರಿಗಂಜದೆ ।
ದಿಟ್ಟತನದೊಳ್ಳಿಲ್ಲರೊಟ್ಟುಗೂಡುತಿಹೆವು ಕಷ್ಟಕೆ ॥

—ದಿವಂಗತ ವಲ್ಲಭ ಮ. ತಟ್ಟ

ಭಾರತನಾತೆಯ ಸ್ತೋತ್ರ

ರಾಗ: ಕಲ್ಯಾಣಿ ರೂಪಕತಾಳ

ಜನನೀ ಭಾರತಭೂಮಿ, ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪ್ರಣಮಾಮಿ || ಪಲ್ಲ ||
ಮುನಿಜನಸೇವಿತೆ ಪೂಜಿತೆ | ಅನಘೇ ಅನಿಮೇಷಮಾತೆ |
ಧನದಾತೇ ಧಾನ್ಯಯುತೇ | ಘನಚರಿತೇ ದಿವ್ಯಭೂಮಿ ||
ಕಲ್ಪತರೂ ಪಾರಿಜಾತ | ಬಿಲ್ವ ತುಲಸಿ ಕದಳಿ ಚೂತ |
ಗುಲ್ಮಲತಾ ನದಿ ಪರ್ವತ | ಶೋಭಿತೆ, ಸೌಭಾಗ್ಯಭೂಮಿ ||
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಕುಲರಾಜರ | ವೀರ್ಯಪಾಲಿತಾಖಿಲಾಮರ |
ಸಾರ್ವಭೌಮನವತಾರದ | ಕಾರ್ಯರಂಗ, ಆರ್ಯಭೂಮಿ ||
ದಾರುಣ ಸಂಗರದಲಿ ಕುಲ | ಗೌರವ ಕಾಪಾಡುವ ಫಲ |
ವಿೂರಿದ ಯೋಧರ ಸಂತಾ-| ನಕೆ ಧಾತ್ರೀ ವೀರಭೂಮಿ ||
ಜನ್ಮವನುದ್ಧರಿಸಿಕೊಳಲು | ನಿರ್ಮಲಗರ್ಭಾಶಯದೊಳು |
ನಮ್ಮನು ಹೊರುತಿಹ ಪಾವನ | ಕರ್ಮರಂಗ, ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ||

—ದಿವಂಗತ ಎಮ್. ಎನ್. ಕಾಮತ

ನಮ್ಮ ಭಾರತವರ್ಷ !

ರಾಗ : ಕಾಂಭೋದಿ, ತಾಳ ಝಂಪೆ

ನಮ್ಮವರು ನಾವು ನಮ್ಮದು ಭರತವರ್ಷ
ಸುಮ್ಮನೆ ವಡಕು ಮತ್ಸರ ಜಾತಿ ದ್ವೇಷಾ || ಪಲ್ಲ ||

ಸಿಂಧು ಪಂಜಾಬ ವರ್ಹಾಡ ಕಾಶ್ಮೀರವಾ
ಬಂಗಾಳವಾಸ್ಸಾಮ ಬ್ರಹ್ಮದೇಶ |
ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಗುಜರಾಥ ಕರ್ನಾಟಕವಿ-
ದೆಂದು ಮದ್ರಾಸ ಸಿಂಹಲದ್ವೀಪ ಕೂಡಿ ||

ಹಿಂದುಗಳು ಗಾಂಧಿಗಳು ಒಂದಲ್ಲದೇಕಿನ್ನು
ಹಿಂದು ಮಹಮ್ಮದಿ ಪಾರ್ಸಿ ಕ್ರೈಸ್ತರೈತರು |
ಸಂದೇಹವೇನಿಧಕೆ ಹಿಂದುಮಾತೆಯ ಸುತರು
ನಂದನರು ನಾನೆಲ್ಲ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೂ ||

ನಮ್ಮ ಭಾರತವರ್ಷ

ವೀರಶೈವರು ತಾವು ದೂರವೆಂದೆನ್ನುವರು
ವೀರವೈಷ್ಣವ ಸ್ಮಾರ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರೂ ।
ದಾರಿಯನು ತೋರಿಸುವ ಗಾಂಧಿ ಮತವನು ಬಿಟ್ಟು
ಬೇರೆ ಬೇರೆಂತೆಂದು ವಾರಿ ನೋಡುವರು ॥

ಸಿತ್ಯದಲಿ ಒಳಿಸುತಿಹ ಉಪ್ಪು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಚೂರು
ಭತ್ತ ಸುಚ್ಚುಂಗಳಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವೂ ।
ಆತ್ತಿ ಸೊಸೆಯನು ಬೈದು ಫಲವೇನು
ಸಾವೆಲ್ಲರೊಟ್ಟಾಗಿ ಸಿತ್ಯಮಾತೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಸೀ ॥

ಆವರ ಕಂಡರೆ ದ್ವೇಷ ಇವರ ಕಂಡರೆ ದ್ವೇಷ
ಭವನದೊಳಗಣ ಆಣ್ಣ ತಮ್ಮರ ದ್ವೇಷವೂ ।
ನವ ನವೀನರು ಬಂದು ಸೆರೆಯವರ ಸುಲಿದೊಯ್ಯೆ
ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲದೆ ಮಂದಹಾಸರಾಗುವೆವೂ ! ॥

ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದ ದೇಶವೆನಿಸುತೀ ಭಾರತವು
ರಟ್ಟೆಯೊಳಗಿಲ್ಲ ದುಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ।
ಕೊಟ್ಟೆನೆಂಬುವರೆಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟೆನೆಂಬವರೆಲ್ಲ
ಇಷ್ಟಾದರೊಟ್ಟುಗೂಡುವ ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ! ॥

ಭಂಗಾರ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಿದ್ಧನಗರದ ಭೂಮಿ
ಭಂಗಾರ ಹೊಗಿಯುತ್ತಿಹ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ ।
ಕಂಗೆಡುವ ಕಾರಣವು ಇಂಗಿತವ ಕೂಡದಲಿ
ಮುಂಗಾಣದಿರುವದೆ ಮಂಗದೋಷಾ ॥

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎಸ್. ಕಾಮತ್

ಭಾರತ ತಪಸ್ವಿನಿ

ವೇದ ಋಷಿ ಭೂಮಿಯಲಿ ನಾಕನರಕಗಳಿಂದು
ಸಾವು ಬದುಕಿನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಹೋರಾಟದಲಿ
ಸಂಧಿಸಿವೆ. ಮಾನವನೆಯ ಕಾಳಕೂಟದಲಿ
ಅನ್ಯತವನೆ ಹಾರೈಸಿ ಬಲಿರಕ್ತದಲಿ ಮಿಂದು
ಕಾದಿಹವು ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿ. ನಾಗರಿಕತೆಯ
ನಾಗಿನಿಯು ಪ್ರಗತಿನಾಮಕ ಘನೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ
ಚುಂಬಿಸಿಯೆ ಕೊಲ್ಲಲೆಳೆಸುತಿದೆ.—ಇಂದಿನ ಬುತ್ತಿ
ಸಮೆಯುತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಹಾತಪಸ್ಸಿನ ಚಿತೆಯ
ರಕ್ತಮ ವಿಭೂತಿಯೊಳೆ ಮುಂದಿನ ನವೋದಯದ
ಧವಳಿಮ ಪಿನಾಕಧರನೈತಹನು : ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ
ಭಾರತಾಂಬೆಯು ಜಗದ ಬೆಳಕಾಗುವಳು; ಹೆಮ್ಮೆ
ಗೌರವಗಳಿಂದ ಜನಗಣದ ಕಟು ನಿರ್ದಯದ
ಲೋಭಬುದ್ಧಿಯ ಹೀನ ಕುಟಿಲತೆಯನುರೆ ನೀಗಿ
ಮೆರೆವಳು ತಪಸ್ವಿನಿಯೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಿಯಾಗಿ !

—ಕೆ. ಎ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಭಾರತವರ್ಷ

ಓ ನನ್ನ ತಾಯೆ, ಭಾರತವರ್ಷವೇ, ನಿನ್ನ
ಪೂರ್ವದೈತ್ಯರ್ಯವನು ನಿನೆಯೆ ನನ್ನದೆಯುಬ್ಬಿ
ಹೆಮ್ಮೆಯಲಿ ಬೀಗುವುದು ; ಒಡನೆ ಮನದಲಿ ಮುಬ್ಬಿ
ಕವಿಸುವುದು ದೇವಿ ಈ ಬಾಳಿನಿಂದಿನ ಬನ್ನ.
ಅಂದು ಮುಗಿಲನು ಮುಟ್ಟಿ ಮೂರು ಲೋಕದ ಕಣ್ಣು
ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದು, ಸ್ವರ್ಗವನು ಭೂಮಿಗೆ ದತ್ತು
ಮಾಡಿತಂದಾ ನಿನ್ನ ನೂರ್ವೋಗದ ಸಂಸತ್ತು
ಏನಾಯಿತು ? ಎತ್ತಹೋಯ್ತು ಕೀರ್ತಿಯಜೊನ್ನ ?
ಮರಳಿ ಬರುವುದು ಎಂದು ತಾಯೆ ಆ ಸಿತಪಕ್ಷ ?
ಅಂದಿನವೊಲೆಂದು ನೀ ಮರಳಿ ನಿನ್ನೀ ಹಸಿದ
ಮಕ್ಕಳನು ಜಸದ ಬೆಳುದಿಂಗಳಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗೀತ ಕಾವ್ಯ ಕಲೆಗಳ ರಸದ
ಸವಿತುತ್ತುನುಣಿಸುವೆ ? ಎಂದು ಹಾಕುವೆ ರಕ್ತೆ
ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸುಖಿಸಿ ಎಂದು ನಮ್ಮನು ಹರಸಿ ?

— ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಮುನಿದ ಭಾರತ

ಗ್ರೀಕರ ಪುರಾಣದೊಳು ದೇವೇಂದ್ರ ಜ್ಯುಷಿತರನು
ಪಾತಕವ ಗೈದ ತನ್ನ ಣುಗನಿಗೆ ಈ ತೆರದಿ
ಯಾತನೆಯ ವಿಧಿಸಿದ್ದ ಸೇವೆಳ್ಳೆ: ನಾಲಗೆಗೆ
ಸೋಕುವೊಲು ಜೋಲುತಿರೆ ತಸಿರಸದ ಹಣ್ಣೊಂಪೆ,

ಇವನ ಹಸಿವನನೇ ತಿನ್ನುತಿದೆ; ಬಳಿಯೊಳೇ
ಜಳಜಳನೆ ತುಂತುರನು ಸಿಂಪಿಸುತ ಹರಿಯುತಿರೆ
ತಿಳಿವೊನಲು, ಪ್ರಾಣವನೆ ಹೀರುತಿದೆ ಸೀರಡಿಕೆ; -
ಇವು ನಿಲುಕಿ ನಿಲುಕದೊಲು ಶಾಪ ಕಟ್ಟಿದೆ ಇವನ.

ಅಂದಿನೀ ಕತೆ ಪಾಡೆ ದಿಟವಾಗೆ, ಭಾರತವೆ,
ಆವ ಪಾತಕಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಸಿಂತು
ಹೇವವಿಲ್ಲದ ಹೀನ ದೀನತೆಯ ಶಾಪದೊಳು
ಬಂಧಿಸಿಹ, ನಿನ್ನ ವಿಪುಳೈಶ್ವರ್ಯವೆರವಾಗೆ? -

ತುಷ್ಕಾತ್ಮರಾತೌತರಂಗರಾವೆಮ್ಮ ನೋಡು;
ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಶಾಪವನು ತೆಗೆದು ತುಷ್ಟಿಯನು ನೀಡು.

—ಪು. ತಿ. ನ.

ಮರೆತೆ ಯಾತಕಯ್ಯಾ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ ?

ಮರೆತೆ ಯಾತಕಯ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಮಾತೃಭೂಮಿಯ
ನಿರುತ ನಿನ್ನ ಹೊರೆಯ ಹೊತ್ತು ಪೊರೆವ ತಾಯಿಯ || ಪಲ್ಲ ||

ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ತನ್ನೊ | ಇಂಬುಗೊಟ್ಟವಳು ತಾಯಿ |
ತೊಂಭತ್ತು ವರುಷಾದರು ಹೊರುವ! ಕುಂಭಿನಿ ತಾಯಲ್ಲೋ ಪ್ರಾಣಿ ||

ನಡೆ ನುಡಿ ಬರುವನಕಾ ನಿನ್ನ | ಒಡಲು ಸಾಕಿದವಳು ತಾಯಿ |
ಕಡೆತನಕ ನಿನ್ನೊಡಲಿಗನ್ನವ | ಕೊಡುವವಳು ತಾಯಲ್ಲೋ ಪ್ರಾಣಿ ||

ಸತ್ತುಬಿದ್ದರೆ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ | ಅತ್ತು ದೂರ ಸರಿಯುವಳು |
ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿತಾಯಿಯು ನಿನ್ನನು | ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಳೋ ಮನುಷಾ ||

ಗೇಣು ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಎನ್ನ | ಪ್ರಾಣಹೋಗಲೆಂದೆನ್ನನಿ |
ಕಾಣದೇನೋ ನಾಡೆ ಪರರ- | ಧೀನವಾಗಿಹುದೋ ಮನುಷಾ ||

ಮರವು ಮರೆತು ಹಿರಿಯ ತಾಯಿಯ | ಅರಿವು ನಿನ್ನೊಳುದಿಸುವಂತೆ |
ಕರುಣಸಾಗರ ಮುದ್ದು ಮೋಹನ | ಗುರು ಗಾಂಧಿಗೆ ಶರಣಾಗೊ ಪ್ರಾಣಿ ||

—ಮುದ್ದು ಮೋಹನ

ಆರ್ಯಜನನಿ

ರಾಗ: ರೀತಿಗೌಳ, ಅದಿತಾಳ

ಆರ್ಯ ಜನನೀ! ಧರಣೀ! ಸಕಲ ಚೈತನ್ಯ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ || ಪಲ್ಲ ||

ಆರ್ಯರ ಹೃದಯದಲೊಗೆದ ಶ್ರುತಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ

ನಾದತರಂಗಿಣೀ || ಅ.ಪ. ||

ಧರೆಯ ದಹಿಪ ಮಾತಾಂಡನ ಕಿರಣದಲಿರುವ ಚಂಡತೇಜವು ನೀನೇ,
ಹರುಷಾಬ್ಧಿಯೊಳೊಲಾಡಿಸ ಸುಧಾಂಶು ಕಿರಣದ ಶಾಂತಿಕಳೆಯು ನೀನೇ.

ವನಧಿಯಬ್ಬರಿಸೆ ಶೈಲಗಳಲುಗೆ ಜನಿಪ ಪ್ರಚಂಡ ಮಾರುತ ನೀನೇ,
ಮನದನುರಾಗವ ಜನದನುರಾಗದೊಳನುಗೂಡಿಸ ಮಂದಾನಿಲ ನೀನೇ.

ಬಗೆಗಾಣದ ಸೊಗಮರಿಯದ ಕೊರಳ ಬಿಗಿವ ರೋದನ ಧ್ವನಿ ನೀನೇ.

ಬಗೆಯ ಬಿತ್ತರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖದ ಮರೆವೊಗಿಪ ಎಶ್ವವಾದ್ಯವು ನೀನೇ,

ಭಯಾದ್ಭುತ ರಸೋದಯ ಸಮಯದ ನಿರ್ದಯ ಘೋರಾಕಾರವು ನೀನೇ,
ದಯಾ ಶಾಂತಿ ರಸ ರೂಪದ ಸವಿ ಸೌಂದರ್ಯ ರಾಶಿಯು ನೀನೇ.

ಸ್ವಾಂತದ ಸಂತಸ ದುಗುಡದ ಕಲ್ಪಿತ ಜಿಂತೆಯ ಭ್ರಾಂತಿ ಎಲಾಸವೆ,

ಸ್ವಾಂತದ ನಿರಪೇಕ್ಷೆಯ ಭಾವದ ಸುಖ ಶಾಂತಿಯ ಮೂಲನಿವಾಸವೆ.

—ಭಾರತಿ

ಭಾರತಸ್ತವನ

ರಾಗ: ನಾಮಕ್ರಿಯ ಅಷ್ಟತಾಳ

ಶರಣು ದೇವಿಯೆ ನಿನಗೆ ಶರಣು ।

ಶ್ರೀ । ಭರತಮಾತೆಯೆ ನಿನ್ನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಶರಣು ॥ ಪಲ್ಲ ॥

ನಿನ್ನಿಂದೆ ಎನ್ನ ಉದ್ಭವವು । ತಾಯೇ । ನಿನ್ನಿಂದೆ ಎನ್ನಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ।
ನಿನ್ನಿಂದೆ ಎಲ್ಲವು ಸುಖವು । ತಾಯೇ । ನಿನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ತೋರದೆ ಮೈವತವು ॥
ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣಾಧ್ಯರು ಜನಿಸಿ । ಬಹು । ಪ್ರೇಮುಥ ನಿನ್ನ ಸು ಭದಿಸಿ ।
ಕಾಮಿತವನೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ । ಸುಖ । ಧಾಮಗೈದರೆ ನಿನ್ನ

ಕೀರ್ತಿಯ ಬಿಳಿಸಿ ॥

ಬಾಲತಿಲಕ ನಿನ್ನ ಲ್ಲದಿಸಿ । ನಿನ್ನ । ಬಾಲತಿಲಕ ತಾನೆಂದೆನಿಸಿ ।
ಕೀಳಾಳುತನವನೆಚ್ಚ ರಿಸಿ । ನಿನ್ನ । ನೋಲೈಸಿವನೆ ಬಹಳಾಯಾ ಸಗಳಿಸಿ ॥
ವೋಹನದಾಸನೆಂಬುವನು । ನಿನ್ನ । ವೋಹದ ಕಂದನಾಗಿಹನು ।
ಸಾಹಸ್ರಕರ ಕಾಂತಿಯುತನು । ನಮ್ಮ । ವೋಹಗತ್ತಲೆಯನ್ನು
ದೂರ ದೂಡಹನು ॥

ನಿನ್ನ ದಾಸರ ಪಾದಧೂಳೀ । ಸದಾ । ಎನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿರಲಿ ।
ನಿನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ ತಪ್ಪದಿರಲಿ । ತಾಯೇ । ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ಮನವಿದು ನೆಲೆಗೊಳಲಿ ॥
ನೂರೆಂಟು ನುಡಿದೇನು ಫಲವು । ನಿನ್ನ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಯಾತನೆಯು ।
ದೂರವಾಗುವುದೇ ಕಾರಣವು । ಮತ್ಯ । ರೀರವೇ ಕಾಯಕ್ಕೆ ಬೀಳಲಿ
ಬಲಿಯು ॥

ಶುದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೇವತೆಯು । ದಿವ್ಯ । ಗದ್ದುಗೆಯೊಡೆತನಸಿರಿಯು ।
ಮೊದ್ದಿದ ನಿನ್ನ ಮೂರುತಿಯು । ನೋಡೆ । ಮುದ್ದು ಮೋಹನನೀಯಲೆಮಗೆ
ಸನ್ಮತಿಯು ॥

—ಮುದ್ದು ಮೋಹನ

ಇಂದಿನ ದೇವರು

ನೂರು ದೇವರನ್ನೆಲ್ಲ ನೂಕಾಚೆ ದೂರ
ಭಾರತಾಂಬೆಯೆ ದೇವಿ ನಮಗಿಂದು ಪೂಜಿಸುವ ಜಾರ !

ಶತಮಾನಗಳು ಬರಿಯ ಜಡಶಿರೆಯ ಪೂಜಿಸಾಯ್ತು ;
ವಾವ್ನಳಿಗೆ ವಾಲೆರೆದು ಪೋಷಿಸಾಯ್ತು !
ಬಿಸಿಲು ಮಳೆ ಗಾಳಿ ಬಿಂಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಬೇಡಿಯಾಯ್ತು ;
ದಾಸರನು ಪೂಜಿಸಿಯೆ ದಾಸ್ಯವಾಯ್ತು !

ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಕಣ್ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಿಗಿರುವರನ್ನೆಲ್ಲ
ಭಕ್ತ ರಕ್ತವ ಹೀರಿ ಕೊಬ್ಬುಹರನ್ನೆಲ್ಲ,
ಗಂಟೆ ಜಾಗಟೆಗಳಿಂ ಬಡಿದು, ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು
ಕಡಲಡಿಗೆ ತಳ್ಳಿರೈ ಶಂಖದಿಂ ನುಡಿದು !

ಇಂದಿನ ದೇವರು

ಓದ್ದೆನಾಡುತ್ತಿಹರು ಹಲವು ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ,
ಬಿದ್ದವರು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕೆಲವರಿಹರು ;
ಕ್ಲಿಬತನದಲಿ ಮರೆತು ತಮ್ಮ ಪೌರುಷವನೆಲ್ಲ
ಸತ್ತೊದಂತಿಹರು ಮತ್ತೊಳಿದಮರರು.

ಅವರ ಗುಡಿ ಹಾಳಾಯ್ತು ; ಅವರ ನುಡಿ ಮಡಿದುಹೋಯ್ತು ;
ಅವರ ನೆಮ್ಮಿದ ನನುಗೆ ಬೀಳುಗತಿಯಾಯ್ತು !
ಮುಂದಿವಳನಾರಾಧಿಸುವ, ಶಕ್ತಿಯಾರ್ಜಿಸುವ ;
ಒಂದು ಶತಮಾನವನು ಒಂದೆ ದಿನ ಜೈಸುವ !

ಸತ್ತು ಕಲ್ಲುಗಳ ಮುಂದೆ ಆತ್ತು ಕರೆದುದು ಸಾಕು,
ಜೀವದಾತೆಯೆಸಿಂದು ಕೂಗಬೇಕು !
ಶಿಲೆಯ ಮೂರ್ತಿಗೆ ನೆಯ್ದ ಕಲೆಯ ಹೊದಿಕೆಯನೊಯ್ದು
ಚಳಿಯು ಮಳೆಯಲಿ ನವೆವ ತಾಯ್ಗೆ ಹಾಕು !

ಭಾರತಿಯೆ ನಮಗಿಂದು ಜೀವನದ ದೇವತೆಯು,
ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಿಯವಳು, ವಿಶ್ವಮುಖಿಯೈ !
ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಂಗಗಳೆ ನಮ್ಮಂಜೆಯಂಗವೈ,
ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳೆ ನಮ್ಮಮ್ಮ ಸುಖಿಯೈ !

ಇಂದೊ ನಾಳೆಯೊ ದಾಸನೀಶನಾಗಲೆ ಬೇಕು,
ಎಂದಿದೆ ಎದ್ದೇಳಿ ; ನಾಳೆಯೆನೆ ಹೋಕು !
ನಾವೆ ದೇವತೆಗಳೈ ! ಭಾರತವೆ ಸ್ವರ್ಗವೈ !
ಭಾರತಾಂಜಿಯೆ ನನುಗೆ ದೇವಿಯೈ, ಜನನಿ !

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಸಡೆ ಮುಂದೆ, ಸಡೆ ಮುಂದೆ,
ಸುಗ್ಗಿ ಸಡೆ, ಮುಂದೆ !
ಜಗ್ಗದೆಯೆ, ಕುಗ್ಗದೆಯೆ,
ಹಿಗ್ಗಿ ಸಡೆ ಮುಂದೆ !

ಬೆಚ್ಚಿಬಿಡು, ಸೆಚ್ಚಿಸೆಡು
ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ;
ಸೆರೆಯ ಹರಿ, ಅರಿಯಸಿರಿ,
ಹುಟ್ಟಳಿಸು ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ !
ನಾನಳವೆ, ನೀನಳವೆ,
ನಮ್ಮೆಲ್ಲಬುಗಳ ಮೇಲೆ
ಮೂಡುವುದು, ಮೂಡುವುದು
ನವಭಾರತದ ಲೀಲೆ !
ನೊಂದ ದನಿ, ಕಣ್ಣುಪನಿ,
ಬರಿದೆ ಎಂದೊರೆಯದಿರು !
ತೆತ್ತ ಹಣ, ಸತ್ತ ಹಣ,
ಹೋಯ್ತೆಂದು ಮೊರೆಯದಿರು !
ವೊಡವಿಯೊಳಗಡಗಿರುವ
ತಳಹದಿಯ ತೆಗಳುವರೆ ?
ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವರಮನೆಯ
ಸಿರಿಯೊಂದ ಹೊಗಳುವರೆ ?

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಎಲ್ಲ ಇದೆ, ಎಲ್ಲ ಇದೆ,
ನಿತ್ಯತೆಯ ಗಬ್ಬದಲಿ;
ಮುಂದೆಯದು ತೋರುವುದು
ಬಿಡುಗಡೆಯ ಹಬ್ಬದಲಿ!
ನೆಚ್ಚು ಗೆಡಬೇಡ ನಡೆ,
ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಕಲಿಯೆ!
ಬೆಚ್ಚಿದರೆ, ಬೆದರಿದರೆ,
ಕಾಳಿಗದು ಬಲಿಯೆ ?

ಭರತಖಂಡದ ಹಿತವೆ
ನನ್ನ ಹಿತ ಎಂದೂ,
ಭರತಮಾತೆಯ ಮತವೆ
ನನ್ನ ಮತ ಎಂದೂ,
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಸುತರೆ
ಸೋದರರು ಎಂದೂ,
ಭಾರತಾಂಬೆಯ ಮುಕ್ತಿ
ಮುಕ್ತಿ ಸನಗೊಂದು,
ನುಗ್ಗು ಮುಂದಕೆ, ಧೀರ,
ಕಾಳಿಗದ ಕೊಲೆಗೆ!
ನುಗ್ಗು ಮರಣಕೆ, ವೀರ,
ಸಗ್ಗದಾ ನೆಲೆಗೆ!

ನೋಡದೋ, ನೋಡಲ್ಲಿ,
ದರ್ಪರಥದಡಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊರಳುತ್ತಿರುವಳು ತಾಯಿ
ನೆತ್ತರಿನ ಪುಡಿಯಲ್ಲಿ!

ಪಾಂಚಜನ್ಯ

ಬಾಳನೊರೆಯಿಂದು ಹಿರಿ !
ನುಗ್ಗು, ನಡೆ, ಕಟ್ಟು ಹರಿ !
ತಡೆಯ ಬಂದವರ ಇರಿ !
ಬಲಿಯುವಳು ಜಯದ ಸಿರಿ !
ಜನ್ಮವೊಂದಳಿದರೇಂ ?
ನೂರಿಹವು ಬಲಿಗೆ !
ಕಾಳೆಗದೊಳೆಯಲೇಂ ?
ಸಾವೆ ಸಿರಿ ಕಲಿಗೆ !

ಸಿಂತೇನು ನೋಡುತಿಹೆ ?
ಹದುಗುವರೆ ಇಲ್ಲಿ ?
ಮಸಣವಾಗಲಿ ಎದೆಯು
ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ !
ನೆತ್ತರನು ನೋಡುವೆಯ ?
ಸತ್ತವರ ನೋಡುವೆಯ ?
ಕಂಕಾಲಗಳ ಗೂಡೆ ?
ಮರುಳುಗಳ ನೆಲೆಜೀಡೆ ?
ಕಾಳಿಯಳುಕುವಳೇನು
ರಕ್ಕಸರ ಬಲಿಗೆ ?
ಸಮರ ರಂಗದ ನಡುವೆ
ಬೆದರಿಕೆಯೆ ಕಲಿಗೆ ?
ಹಾ, ನೋವು ! ಹಾ, ನೋವು
ಎಂದೆಲ್ಲ ಕೂಗುವರೆ ?
ಹಾ ನೀರು ! ಹಾ ನೀರು !
ಎಂದಸುವ ನೀಗುವರೆ ?

ಕೂಗಿಗಿದೆಗರಗದಿರು !
 ಬೇಸೆಯಿರೆ ಮರುಗದಿರು !
 ಕಂಬನಿಯ ಕರೆಯದಿರು,
 ಗುರಿಯ ಮರೆಯದಿರು ;
 ಕಲೆಯೆ, ಹಿಂಜರಿಯದಿರು,
 ತಾಯ ತೊರೆಯದಿರು !
 ಎಲ್ಲಬುಗಳ ತೊಲೆಗಳಲಿ,
 ಮಾಂಸದಾ ಮಣ್ಣಿನಲಿ,
 ನೆತ್ತರಿನ ನೀರಿನಲಿ,
 ಬೇನೆ ಬಿಸುಸುಯ್ದಿನಲಿ,
 ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಿರಿಗುಡಿಯ
 ಮಸಣದಲಿ ಕಟ್ಟು !
 ಪಾಪನದ ತಾಯಡಿಯ
 ಬಲೆಯಲಿ ಮುಟ್ಟು !
 ಆತ್ಮವಜ್ರತವೆಂದು,
 ಜನ್ಮಗಳು ಒಹವೆಂದು,
 ಮೃತ್ಯು ನಶ್ವರವೆಂದು,
 ಭಾರತಿಗೆ ಜಯ ಎಂದು,
 ನಡೆ ಮುಂದೆ, ನಡೆ ಮುಂದೆ,
 ನುಗ್ಗಿ ನಡೆ, ಮುಂದೆ !
 ಜಗ್ಗದೆಯೆ, ಕುಗ್ಗದೆಯೆ,
 ಹುಗ್ಗಿ ನಡೆ, ಮುಂದೆ !

—ಕೆ. ವಿ. ಶುಟ್ಟಪ್ಪ

ನಾಡಿನ ಬಡವ ಸರ್ಕಸ್ ಸಿಮ್ಮ

ನಾಡಿನ ಬಡವ! ಸರ್ಕಸ್ ಸಿಮ್ಮ!
ಕವ್ವಿ ಯಿಡಿದೋನ್ ಬೆವ್ವ ನನ್ನ ತಮ್ಮ!
ಔನ್ನೆ ಯೆದರಿ ಬಾಲಾ ಮುದರಿ
ಮೂಲ್ಯಾಗ್ ಮುದಕೋಬೇಕ?
ಕವ್ವಿ ಯಿಡಿದೋನ್ ಕೈಲ್ ಏನ್ ಆಗ್ತೊತ್?
ಔನ್ನೆ ಯೆದಕೋಬೇಕ!

ನಿನ್ನೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾ ನಿನ್ ಸಕ್ತಿ!
ಯೋಳಾಕ್ ಬಂದ್ರೆ ಸಿರ್ರಂತ್ ರೇಗ್ತಿ!
ಕೂಕ್ಕೊಂಡ್ ಕಜ್ಜೋಕ್ ಮೇಲ್ ಆರ್ಬರ್ತಿ!
ಏನ್ ಏಳಾನೆ ಸಿಮ್ಮ!
ಮಕ್ಕಳ್ ಇಡಿದಂಗ್ ಇಡಿದೈತ್ ನಿನ್ನ
ಕವ್ವಿ ಯಿಡಿಯೋ ಗುಮ್ಮ!

ದುಡಿಯೋನ್ ನೀನು! ಪಡೆಯೋನ್ ಔನು!
ಬೋನ್ ನಿನಗಾದ್ರೆ ಔನ್ನೆ ಗೌನು!
ದುಡ್ಡೀ ದುಡ್ಡೀ ದುಡ್ಡೀನ್ ಬೆಟ್ಟ
ನೀ ಮಾಡಾಕು! ಪೇರ್ಸು!
ನಿನ್ ದುಡ್ಡಲ್ಲೆ ತಕ್ಕೋಂತ್ ಒಂದ್ ಕಾಸ್
ನಿಂಗ್ ಔನ್ ಎಸದ್ರೆ ಸೈರ್ಸು!

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಮೈ ನಿಂಗ್ ಐತೆ! ಮನಸ್ ನಿಂಗ್ ಇಲ್ಲ ?

ಮನಸೂ ಐತೊ! ನೀನ್ ನೋಡಾಲ್ಲ!

ಸಕ್ತಿ ಅದೆ! ಉಕ್ತಾ ಅದೆ!

ನಿಂಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಅದೆ!

ಸರಪ್ಪಿ ಬಿಕ್ಕೊಂಡ್ ಸುಂಕ್ ಯಾಕ್ ಇರಬೇಕ್

ಎತ್ತ ಅದನ್ ಆಚೇಗ್ ಒದೆ!

ಬೂವೊಲ್ ಮನ್ಸ್ ನೀರಲ್ ಮೊಸು

ಮೇಲ್ ನಕ್ಕತ್ರು ಎಲ್ಲು ನೀಸು -

ಪರಪಂಚೈಲ್ಲ ಒಡೆಯ ನೀಸು!

ಎನ್ ಎಳಾನೆ ನಿನ್ನೆ!

ಗುಡಿಸೋ ಪೊರಕೆ ಆಗೋದ್ನಲ್ಲ

ಎಜಮಾನ್ನೇನೆ ಮನ್ನೆ!

ಕಮ್ಮಿ ಗಾ ನೀನ್ ಎದಕೊಬೇಕು?

'ಹೂ' ಅಂತ ಒದರಿ ಗರ್ಜಿಸ್ ಸಾಕು!

ಮೈನಾಗ್ ಕೂದ್ಲು ಶರಂ ಅಂತ ಇಲ್ಲಿ!

ಬಾಲದ್ ಬಾವ್ವಿ ಎಲ್ಲಿ!

ಕಮ್ಮಿ ಇಡಕೊಂಡ್ ಯಾವೋನ್ ಬಂದಾನ್

ನೋಡ್ ಬರೋನ್ ಬಲ್ಲಿ!

—ರತ್ನ

ಗ್ರಾಮ ಸೇವಕರ ಹಾಡು

ಭಾರತವರ್ಷವಿದೊಂದೇ ಗ್ರಾಮ,
ಭಾರತವಾಸಿಗಳೊಂದೆ ಕುಟುಂಬ,
ನೂರುಮತಗಳಲಿ ಒಂದೇ ಧರ್ಮ,
ನೂರುಮಾತುಗಳೊಳೊಂದೇ ಮರ್ಮ

ಒಂದೇ ಕುಲದಲಿ, ಒಂದೇ ಛಲದಲಿ,
ಒಂದೇ ಬಲದಲಿ ಬಳಿದವರೆಂದೂ
ಒಂದೇ ಜನಪದ ಒಂದೇ ಸಂಪದ
ಒಂದೇ ಹಾಡಿಗೆ ಕಾಲಿಡಲಿಂಗೂ.

ಅನ್ನ ಪೂರ್ಣಿ ಹಸಿದಿರುವವಳಂತೆ,
ಸ್ವರ್ಣಗರ್ಭಿ ದೀನಾನನೆಯಂತೆ,
ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಸಮರಾಂಗಣವಂತೆ
ತನ್ನ ವರಾರೂ ಕಿವಿಗುಡರಂತೆ !

ಬಳಗಗದ್ದಲದಿ ಕೇಳುವುದುಂಟೇ ?
ಒಳಜಗಳಗಳಲಿ ಬಾಳುವುದುಂಟೆ ?
ಹಳಬರ ಮರೆತಿರಿ, ಹೊಸತೊಂದರಿಯಿರಿ,
ತಲೆಗೆಡುವಿರಿ ಕಾಲಿಡಲರಿಯದಿರೇ.

ಮೂವತ್ತೈದಿದೆ ಬಟ್ಟಲನಿಟ್ಟು,
ಬೇವುತ್ತಿದೆ ಹಸಿವಿಂದಿನ್ನೆ ಷಟ್ಪ !
ಸಾವಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಜಡರೆಷ್ಟು !
ಜೀವನಕೊಂದಿದೆ ಮರೆತಿಹ ಗುಟ್ಟು -

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಬೆವರೇ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಪಾಷ್ಪಿಕ ತತ್ತ್ವ,
ಬೆವರೇ ಸವಸಂಜೀವನ ಸತ್ತ್ವ,
ಬೆವರಲಿ ಮಿಂದರೆ, ಹಸಿವಿನ ತೊಂದರೆ
ಜವನಿಗೆಯಲ್ಲದೆ, - ಜನಕೆಲ್ಲುಂಟು ?

‘ ಆಡುವರಲ್ಲದೆ, ಮಾಡುವರಲ್ಲ ;
ನೋಡುವರಲ್ಲದೆ, ಕೂಡುವರಲ್ಲ ;
ಬೇಡುವರಲ್ಲದೆ, ನೀಡುವರಲ್ಲ ;
ನಾಡೆಲ್ಲವು ಕಾಡಾಗುವುದಲ್ಲ ! ’

ಕಣ್ಣೀರಿಡುವಾ ತಾಯ್ನುಡಿ ಕೇಳು !
ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಧೃತಿಯಿಂದ್ದೇಳು !
ಮಣ್ಣನು ಬೆವರಿಂ ಪುಟಕಿಡಬಲ್ಲರೆ, -
ರನ್ನವಾಗುವುದು ಬೆಂದೊಣ ಮಳಲು.

ತನ್ನನೆ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಬಗೆ ಬೇಕು ;
ತನ್ನವರಲಿ ಬೆರಸುವ ಸಗೆ ಬೇಕು ;
ತನ್ನೆದೆಲ್ಲವೆಲ್ಲರಿಗಿನ ಬೇಕು ;
ತನ್ನೆದೆಗೆಲ್ಲರ ಭರವಸೆ ಬೇಕು ; -

ಬೇಡುವ ಕೈ ನೀಡಲು ಬಲಿಸುವುದು,
ಆಡದೆ, ಹಿರಿದನೆ ಮಾಡಕಲುವುದು ;
ನೋಡುತೀರದೆ ಒಡನಾಡುವುದಾಗಲೆ
ಕಾಡೆಲ್ಲವು ಚೆನ್ನಾಡಾಗುವುದು.

ಗ್ರಾಮಸೇವಕರ ಹಾಡು

ಪ್ರಮಾಣ

ಮುಂದಿನ ನಾಯಕರಿಂದಿನ ಬಾಲಕ
ವ್ರಂದವೆಂದು ನಾವ್ ನಂಬಿಹೆವು;
ಮುಂದಿನ ಭಾರತಸಂಪದಕಾರಕ -
ರೆಂದೇ ನಂಬುಗೆ ತುಂಬಿಹೆವು

ಭಾರತವರ್ಷ ಗ್ರಾಮೀಣರ ಪರಿ -
ವಾರದಿ ಸೇರುತ ಸಾಧಿಸುವಾ !
ತಾರಕವೊಂದೇ ಕಾರ್ಯಾಸಕ್ತಿಯ -
ಪಾರಮಹಿಮೆಯನೆ ಬೋಧಿಸುವಾ

‘ ಅರೆಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿರುಬಟ್ಟೆಯ ದಿನಗಳ
ಮರೆಯಿರಿ; ಸಹಕಾರದಿ ಬಲಿತು
ತಿರುಪೆಯ ಕೈಯಲಿ ನೇಗಿಲಿರಲಿ, ಮೈ-
ಮುರಿದು ದುಡುಕಿ ದುಡಿಯುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ’

ಪಶುಗಳಿನದೆ ಬರೆದೋದುವ ; ಸುತ್ತಲ
ವಸುಧೆಯ ವಾರ್ತಾಸಾಹಿತ್ಯದಲಿ
ವ್ಯಸನಿಗಳಾಗಿ, ನಿರ್ಮಲ ಸುಖಜೀವನ
ಬೆಸಸದ ತೃಪ್ತಿಯ ಬೇಡುವ ಹಿತದಲಿ

ಗ್ರಾಮಗ್ರಾಮದಿ ಭಾರತವರ್ಷವ
ಪ್ರೇಮದಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸುವ !
ಈ ಮಹಾಜನಾಭಯಪ್ರಸಾದದಿ
ಕ್ಷೇಮವೊದಗುವೊಲು ಯಾಚಿಸುವ

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ

ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ

[ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಕಡಲ ನಡುವೆ ಸ್ಥಿರಾಸನದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿತಾಯಿಯು ಧ್ಯಾನ-ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಎಡತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಭಾರತಿಯು ತನ್ನ ಮೊಗವನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ, ಒರಗಿಸಿ ಎಡಗೈಯನ್ನೆತ್ತಿ ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ ತನ್ನ ಪಾಡನ್ನು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಕೋಟುವಧಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿವೆ.]

ಮಕ್ಕಳಿವರೇನಮ್ಮ ? ಮಕ್ಕಳಿವರೇನಮ್ಮ

ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ ?

। ಪಲ್ಲ ।

ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟೀ, ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟೀ !

ಮಕ್ಕಳಿವರೇನಮ್ಮ ? ಮಕ್ಕಳಿವರೇನಮ್ಮ ?

ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟೀ ।

ನಾ ಹಡೆದ

ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ

। ಅ.ಪ. ।

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟೀ, ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟೀ !

ಬಯಕೆಗಳು ಬಸಿರುಗಳು ಹಡೆದದ್ದು ಹಿಂಗಿದ್ದು

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟೀ !

ಸೂಲಗಳು

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಹಲಕೆಲವು ಹುಳುಗಳೆನ್ನೀ ! ಹಲಕೆಲವು ಕುರುಡುಕುನ್ನೀ !

ಕೆಲಕೆಲವು ಹುಚ್ಚು ಕುರಿ ! ಕೆಲವು ಹೊಸಹೊಚ್ಚ ಮರಿ !

ಗಂಡುತನಕೇಸೊ ಸೊನ್ನೀ !

ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಅತ್ತೊಂದು ಹತ್ತು ಕೋಟೀ ! ಇತ್ತೊಂದು ಹತ್ತು ಕೋಟೀ !

ನೋದರರು ಇದ್ದರೂ ಅದರದ ನುಡಿಯಿಲ್ಲ ;

ಅತ್ತಿತ್ತು ಹತ್ತು ಕೋಟೀ !

ಹೆಸರಿಗೇ

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಬೀತನರಪೇತುಗಳಿರಾ ! ಬಾತಂಥ ಪ್ರೇತಗಳಿರಾ !

ಮಣ್ಣನ್ನು ಮುಕ್ಕುವಿರಿ, ಮಸಣದಲಿ ಬಿಕ್ಕುವಿರಿ !

ಹಾರಿರೋ ಜೊಳ್ಳುಗಳಿರಾ !

ಉಸಿರಿಡುವೆ

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಸುಣ್ಣವನು ಸುರಿದ ಮೇಲೇ ಕಣ್ಣೀರನೆರೆಯೆ ಹಾಲೇ ?
ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಬೇವ ಕತಕತನೆ ಕುವಿಯುವವು
ಮನೆಯಾಯ್ತು ಮಲ್ಲಸಾಲೇ ;
ಇದು ಬದುಕೆ ?
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಹಂಗಿನರನುನೆಯ ನರಕಾ - ತಂಗುವಿರಿ - ಇಹುದೆ ಮರುಕಾ ?
ಹಿಡಿಬೆರಳ ಹಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಯೆರಡರಡಿಯಲ್ಲಿ
ಹೊರಳೆ ಒರಲುವಿರಿ ಅಕಟಾ !
ಅಕಟಕಟ !
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಹಾಳಧ- ಹೊಲೆಯರೆಂದೂ ಬೀಳಧ- ಹೆಣ್ಣು ಎಂದೂ
ಹೋಳುಹೋಳಾಗಿಹುದು ; ಆಳುಬಾಳಾಗಿಹುದು
ಎಳೆರೋ ಆಳೆರೆಂಬೇ -
ಬಾಳೆರೋ
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಹಡೆದೊಡಲು ಬಂಜೆಯಾಯ್ತೇ ? ಬಾಳೊಡಲೆ ಸಂಜೆಯಾಯ್ತೇ ?
ಭಾರತಿಗೆ ತಲೆಭಾರ ಇರುವಳೆಂಬ ವಿಚಾರ -
ಬಾಳ್ವೆಣ್ಣು ಗಿಂಚು ಆಯ್ತೇ ?
ಒರಿ ಶೂನ್ಯ
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಕೋಟಿ

ನನ್ನೆದೆಯ ಹಾಲನೆರೆಸಿ ನನ್ನೊಳಿಹ ಬೆಳಕ ಬಿರಸಿ,
ವಜ್ರದೇಹಿಗಳಿಂದೆ ಗೊನೆಮಿಂಚೊ ಎನೆ ಕಂಡೆ -
ವಿಜಯವಿರಲೆಂದು ಹರಸಿ
ಕಳುಹಿದೆನು
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಬಸುರಿನಲಿ ಪಡೆದುದೇನು ? ಹೊರಗಿಲ್ಲಿ ಹಡೆದುದೇನು ?
ಅರರೆ ! ಒಡಕೊಡಲುಗಳು ಸೆರೆಮನೆಗಳಾದುವೋ !
ನನ್ನೆಳಲು ಕೇಳದೇನೋ
ಎಲೆಲೇ
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

ಡಿಂಭಗಳನೊಡೆದು ಬನ್ನೀ ! ಕಂಭಗಳನೊಡೆದು ಬನ್ನೀ !
ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಂಡುಗದಿರಿ ! ಮನದಲ್ಲಿ ಆಡಗದಿರಿ !
ತಾಯೆ ಇದೊ ಬಂದೆವೆನ್ನೀ !
ನಾ ಪಡೆದ
ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿ !!

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲಿ ತನ್ನ ಜೀವನನು
ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಹೋರುವನೆ ಎರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ :
ನೊಂದರೂ, ಬೆಂದರೂ, ಸತ್ಯವನು ಕೈಬಿಡದೆ
ಜವನ ದಾಡೆಯ ನುಗ್ಗುವವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ !
ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಬಲದಿ ಮಿಂಚುಗಳ ಸಂತೈಸಿ
ಸಿಡಿಲುಗಳ ಬೋಳಿಸುವವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ;
ಹೊಡೆಯದೆಯೆ ತಡೆಯುವನು ಎರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ !
ಗೆಲ್ಲದೆಯೆ ಗೆಲ್ಲುವನು ಎರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ !
ಸಿಡಿಗುಂಡಿನೆದುರಿನಲಿ, ಕೂರಸಿಗಳೆದುರಿನಲಿ,
ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ಕರಿಯ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ,
ಜೈಲಿನಲಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕ್ರೂರದರ್ಪದಲಿ,
ಹರಿವೆದೆಯ ನೆತ್ತರಿಸ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ, ಮುಂದಿಟ್ಟ
ಕಾಲ ಹಿಂದೆಗೆಯದಳಿವವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ !
ದೇಶಮಾತೆಯ ಸುಖಕೆ ತನ್ನ ಸುಖವನು ಬೇಳ್ವ,
ದೇಶದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಬದುಕನು ಸೀಳ್ವ,
ಹಿಂಸೆಯನಹಿಂಸೆಯಿಂ ಹಿಂಸಿಸಿಯೆ ಕೊಲ್ಲ,
ಸಮರಲೋಲನೆ ನಮ್ಮ ಎರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ !

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಪ್ರೇಮಾಗ್ನಿಯಿಂ ದ್ವೇಷದಗ್ನಿಯನು ಸುಟ್ಟು,
ದೇಹಶಕ್ತಿಯನಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂ ಗೆದ್ದು,
ಬಗೆಯಲ್ಲಿ, ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋರುವ ಭಟನು ವೀರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ಹೇಳದೆಯೇ ಕೇಳದೆಯೇ ದಳಪತಿಯು ನುಡಿದಂತೆ
ಮಾಡುವವನಾವನೋ ಅವನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ;
ಕೋಪಿಸದೆ ಶತ್ರುವಿನ ರಭಸವಹ ಕೋಪವನು
ಸಹನೆಯಿಂ ಗೆಲ್ಲುವ ಪರಾಕ್ರಮಿಯು ; ಬಲವಿರಲು
ಬಲಮೆಯನು ತೋರದನು ದಿವ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಉಪ್ಪು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರಲು
ಇತರರನು ನೋಯಿಸದೆ ತನ್ನ ಜೀವನ ತೆತ್ತು
ಕಾಯುವವನಾವನೋ ಅವನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ಎಂದಿಗೂ ಆಣೆಯಿಡದವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ಎಂದಿಗೂ ಶಾಪಕೊಡದವನು ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ರಾಕ್ಷಸೀ ಬಲದಿಂದ ನಮ್ಮನಾಳುವ ಜನರ
ಹಳವಿಗೆಗೆ ಬಾಗದವನವನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ತನ್ನ ಗೌರವ ಕೆಡದ ರೀತಿಯಲಿ ನಡೆಯುವನು,
ತನ್ನ ಚಾಗಕೆ ತಾನೆ ಬಲು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡದವನು,
ಮೆರೆಯದೆಯೇ ಹಡೆದ ಮಾತೆಯ ಸೇವೆಯನು ಮಾಡಿ
ವೈಫಲ್ಯದಿಂ ಮಡಿವವನು ಧನ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !
ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ಕಲ್ಕಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ !

— ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ

ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮದ
ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ
ಬೆಳಗೂ ಬೈಗೂ
ಛಿಳಿಛಿಟಿ ಬೆಂಕಿ
ಡೊಂಬರ ಪೂಜೆಯು
ಕಾಗೆಯ ಮಂತ್ರ
ಗಾಳಿಯ ಎಡೆಯು
ಜೊಬ್ಬೆಯ ಗಂಟೆ-
ಅನ್ನಬ್ರಹ್ಮದ
ದೇಗುಲದಲ್ಲಿ !

ನಾದಬ್ರಹ್ಮದ
ಕಗ್ಗವಿಯಲ್ಲಿ
ಮೆನೊನದ ವೀಣೆಗೆ
ಕರುಳಿನ ತಂತಿ
ಮಿಡಿದೂ ಮಿಡಿದೂ
ಮುರಿದವು ಬೆರಳು
ಮಿಡುಕಿ ಮಿಡುಕಿ
ನೊಂದಿತು ಎದೆಯು—
ನಾದಬ್ರಹ್ಮದ
ಕಗ್ಗವಿಯಲ್ಲಿ !

ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ

ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದ
ಗುಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ
ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ
ವೇದದ ವಾದ
ವಾಸವುಣ್ಯಗಳ
ಜಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ
ನೇತಿದೆ ಜೋತಿದೆ
ಜೀವದ ಜೀಡ
ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮದ
ಗುಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ !

ದೈವುಳ್ಳವರಿಗೆ
ದಯವೇ ಇಲ್ಲಾ
ತಿತ್ತಿರಿ ತುಂಬಿದೆ
ಕೂಳಿನ ಕೋಟೆ
ಬಿಡುಗಣ್ಣವರಿಗೆ
ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ ;
ಅಮೃತದ ತೇಗಿನ
ಮದನಂತಹದು !
ಹಸಿದವ ಬಲ್ಲಾ
ಹಸಿವೆಯ ಶೂಲಿ !

ಶಿವಾಶಿವಾ ಹೇ
ಶಿವಮಾದೇವಾ
ಅತ್ತಿತು ಕೂಗಿತು
ಚೀರಿತು ಜೀವಾ !
ಬಾಯುಗಳದಲಿ

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತೂ
ಮುಗಿಲಿನ ಕಿವಿಯನು
ಮುಟ್ಟಲೆ ಇಲ್ಲಾ
ಹಾಡುವ ಸಭೆಯಲಿ
ನರಳುವದುಂಟೇ ?

ಕಿಕ್ಕಿರಿ ತುಂಬಿದೆ
ಭೂಮಿಯ ಕಣಜ
ಕಕ್ಕಸ ಬಡುತಿದೆ
ಬೊಕ್ಕಸದೊಡಲು
ಬಾಳಿಗಿಂತಲೂ
ಕೂಳೇ ಮೇಲೋ ?
ಬರಿದೋ ಬರಿದೂ
ತೆರವೋ ತೆರವೂ
ಬಡವರ ಬಗ್ಗರ
ತುತ್ತಿನ ಜೀಲಾ !

ದೇವರದೊಂದು
ಗೋರಿಯ ಕಟ್ಟಿ,
ಧರ್ಮದ ಧೂಪಕೆ
ಬೆಂಕಿಯನಿಕ್ಕಿ,
ಗಣಗಣ ಬಾರಿಸಿ
ಪ್ರಾಣದ ಗಂಟೆಯ
ಸಾವಿನ ನೋವಿಗೆ
ಕಲಮಲವೆದ್ದು
ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲಾ

ತುತ್ತಿನ ಚೀಲ

ತುತ್ತವೆನೆಂದು
ಗದರುತ್ತಿಹುದು
ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಿಹುದು
ಬಡನರ ಬಗ್ಗರ
ತುತ್ತಿನ ಚೀಲದ
ಒಳಗಿನ ಒಳಗಿನ
ಒಳದನೆಯೊಂದು

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ

ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಪೂಜೆಯೈಸಿರಿಯೆಂದು
ಮರೆಯಾಗಿದೆ—ಎಲ್ಲ—ಮರೆಯಾಗಿದೆ!

ಅಳತೆಯಿರದನಿತು ದೀವಿಗೆಯೆಂದು ತೊಳತೊಳಗಿ
ಬೆಳಗಿದ್ದವು ದೇವಿಯಾ ವರದ ಮೂರುತಿಯ;
ಕಳೆದುಕೊಂಡೆಂದು ತಿಳಿನೇಯವನು ದೀವಿಗೆಗ-
ಳಳೆದು ಕರ್ಗತ್ತಲೆಯು ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿದೆ ಗುಡಿಯ!
ದೇವಿಯಾ ವರದ ಮೂರುತಿ ಕಾಣದಿಹುದು!
ಭಾನ್ನಕರ ಬಳಗವದು ಬೆದರಿ ಚೆದರಿಹುದು!

ಅರಳುಗಳ-ಕರ್ಪುರಾರತಿಯ-ಧೂಪದ-ಕಂಪು
ಬೆರೆತು ಸುಳಿಗಾಳಿಯೊಳು, ಹರಿದು, ದೂರದ ಜನರ
ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಿತಲ್ಲವೆ ಬಳಿಗೆ! ಇಂದೇನು...?
ಸರಿದಿರುವ ಸೊಡರುಗಳ ಸೊನಡುಗಂಪದು ಹರಡಿ-
ಹೊರಹೊರಟು ಮೂಗ ಸೆಲೆ ಕೊರೆಯುತ್ತಿಹುದು
ನೆರೆಯವರನ್ನೂ ದೂರ ಸರಿಸುತ್ತಿಹುದು!

ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆ

ಅಂದಿನಾ ಪೂಜೆಯವಸರದ ಮಂತ್ರಗಳೇನು !
 ಒಂದೆ ದನಿಯೊಳೆ ಮೆರೆವ ಭಾವಗೀತಗಳೇನು !
 ದುಂದುಭಿಯ-ಡೋಳು-ಚಾಗಟೆಗಳಬ್ಬರವೇನು !
 ಇಂದದೊಂದೂ ಇಲ್ಲ ! ಎಲ್ಲಯೂ ಬರಿ ವೆೞನ
 ನುಡಿಯುತಿಹ ಹಲ್ಲಿಗಳ ಲೊಟಲೊಟನೆಯುಲಿವು
 ಅಡಿಗಡಿಗೆ ವೆೞನತೆಯ ಸೀಳಿ ಹೊರಡುವುವು.

ಅರಿದೇಸಿದು...? ದೇವಿಯಿರುವ ಕಡೆಯಿಂದಿತ್ತು
 ಬರುವ ಗಾಳಿಯೊಳು ಬೆರೆತಿರುವ ಬಿಸಿಯುಸಿರೇನು...?
 ಬಿಸಿಯುಸಿರ ಬೆಂಬಳಿಸಿ ಮೆರೆವ ದನಿಯಾರದಿದು...?
 ಬರಿಯ ದನಿಯುಲ್ಲ ಹುರುಳಿನ ನುಡಿಯ ಕೂಡಿಹುದು !
 ಗಾಳಿ ಹೇಳುವ ನುಡಿಯಿದೇನೆಂಬಿರೇನು ?
 ಕೇಳಿ-ಕೇಳಿರ ನಸುವೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಿವಿಗಳನು !

‘ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯು ಬೇಕು ! ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯು ನನಗೆ !
 ‘ಕುತ್ತುಗಳ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಶೆಯಿಲ್ಲವೆ ನಿಮಗೆ...?
 ‘ನಿತ್ಯ ಪೂಜಿಸಲು ಬೇಸತ್ತರಾಗುವುದೇನು ?
 ‘ನಿತ್ಯ ಪೂಜೆಯು ಬೇಕು ! ನಿತ್ಯ ಪೂಜ್ಯಳು ನಾನು !
 ‘ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೆದರದಿರಿ; ಕಾಲಿಡಿರಿ ಮುಂದೆ !
 ‘ಒತ್ತರದಿ ಬನ್ನಿ ರೆಲ್ಲರು ಇಲ್ಲಿಗಿಂದೆ !

‘ಮರಮರಳಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರಿ ಎರರಪೂಜೆಯನೆನಗೆ !
 ‘ವರವಾವುದನು ಕೇಳಿ, ಕೊಡುವೆ ನಾ ನಿಮಗೆ !

—ಅನಂದಕಂದ

ಉಘೇ

ಉಘೇ ಉಘೇ ಉಘೇ
ಹಿಂದು ದೇಶ ಹಿಂದು ಹೃದಯ
ಸಿಂಧು ಗೋದೆ ಗಂಗೆಯು
ಅಂದಿಗಿಂದಿಗಲ್ಲ ಒಂದೆ
ಹಿಂದು ಜನ ಸ್ವತಂತ್ರರು
ಉಘೇ ಉಘೇ ಉಘೇ

ಮುಳುಗಿ ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗಿ ಸೂರ್ಯ
ಮುಳುಗಿ ಪರರು ಮೇಗಡೆ
ಕಳೆದು ನನ್ನ ನನ್ನ ಬಂಧ
ತಿಳಿಯೊ ನಾವ್ ಸ್ವತಂತ್ರರು

ಸಾಗಿ ವರ್ಷ ಮಾಗಿ ಪುಣ್ಯ
ಸಾಗಿ ಬಂತು ಸುಗ್ಗಿಯು
ತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತರಾಗಿ
ಈಗ ಬೀರಿ ನಗುವನು
ಉಘೇ ಉಘೇ ಉಘೇ

ನೋಸಿ ಸಪ್ತ ಲೋಕದಿತಿ-
ಹಾಸವೆಲ್ಲ ನೋಡಿರಿ
ಸಾಸಿ ಎನಿಸಿ ಬಾಳಿಬದುಕಿ
ಈ ಸ್ವತಂತ್ರದಿರವಲಿ
ಉಘೇ ಉಘೇ ಉಘೇ

— ಹೊಯ್ಸಳರ

ವೀರ ಗೀತೆಗಳು

ಇಂದಣ
ಹಿಂದಣ ಗೀತೆಗಳು

ವೀರ ಗೀತೆಗಳು

ಕನ್ನಡನಾಡು ವೀರರ ಬೀಡು. ಆ ವೀರ ಜೀವನದ ಪಡಿ
ನೆಳಲು ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ನಮ್ಮ
ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉರೂರಿಗೆ ಇರುವ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳೂ, ಮಾಸ್ತಿ
ಕಲ್ಲುಗಳೂ ನಮ್ಮ ವೀರಜೀವನವನ್ನು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಸಾರುತ್ತಲಿವೆ.
ಆವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೀರ ಗೀತೆಗಳು, ನಾಡಿನ ವೀರತೆಯನ್ನು
ಘೋಷಿಸುತ್ತಲಿವೆ. ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ತಾಮ್ರಕುಟಗಳ
ಲ್ಲಿಯೂ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಸಾವಿ
ರಾರು ವೀರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇಕೆ- ಗದಾ
ಯುದ್ಧದಂಥ ವೀರ ಕಾವ್ಯಗಳೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ನವ
ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಮಾಣದ ಈ ನವಯುಗದಲ್ಲಿ ಆ ವೀರಜೀವ
ನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಕಳೆಯೇರಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಹುಮ್ಮಸದ
ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಮ್ಮಸವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಸುತ್ತ
ಲಿದ್ದಾರೆ.

ನಾವು ನಿರಂಕುಶರು

ಅಂಕುಶದಂಕೆಯು ಸೊಂಕೆಂಬುದಿಲ್ಲ

ನಿರಂಕುಶರು ।

ನಾವು ನಿರಂಕುಶರು

ಪಲ್ಲ

ಮಾಗಿಯ ಮೇಘದ

ಸೋಗಲಿ ನಾವು ।

ಜಾಗನು ಹಾಕುತ

ಹೋಗುವೆವು ॥

ಯೋಗಿಯ ಹಾಗೆ ನಾವು

ರಾಗವನರಿಯೆವು ।

ಬಾಗುತ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ

ತಿರುಗುವೆವು ॥

ಸಿಕ್ಕಿದ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೇಮದ ಒಕ್ಕಲು

ಅಕ್ಕರೆಯರ್ಥನಕರಣಗಳು ।

ಹೊಕ್ಕೊಳು ಹರುಷವನಿಕ್ಕತಲಿರುವೆವು

ಚಿಕ್ಕವರಾದರು ಅಕ್ಷರರು ॥

ಆಳುವ ಪರಶ್ವ ಬೇಲಿಯ ಹೊರಗೆ

ಕಾಳುಕಡ್ಡಿಯ ಬೇರೆ ಮಾಳ್ವರು ನಾವು ।

ನಾಳಿನ ಭಾರತವಾಳುವ ಶೂರರು

ಕೇಳಿ! ನಿರಂಕುಶ ಬಾಲರು ನಾವು ॥

ನಾವು ನಿರಂಕುಶರು

ಕಟ್ಟುಂಟು ಕುದುರೆಗೆ ಕಡಿವಾಳವುಂಟು
ಕಟ್ಟುಂಟು ಆನೆಗೆ ಅಂಕುಶವುಂಟು ।
ಕಟ್ಟುಂಟು ರಾಜಗೆ ಪರರಾಜಭೀತಿ
ಕಟ್ಟುಂಟಿ? ನಮಗೆ! ನಿರಂಕುಶರು ॥

ಮನಸೆಲ್ಲ ನಮ್ಮದು ಕುಸುಮದ ಹಾಗೆ
ಅನುವಲ್ಲಿ ಅರಳಲು ನವತರುಣಹಾಸ ।
ಮನೆ ಸೆರೆಮನೆಯೆಮ್ಮ ಬಂಧಿಸಲಾರದು
ಜನನಿಯ ಪ್ರೇಮದ ಬಾಹುಗಳಲ್ಲದೆ ॥

ಭಾವದ ಗರಿಗಳ ಮೇಲೇರಿ ಹಾರುತ
ಭಾವಿ ಪ್ರಪಂಚದಲಿರುವೆವು ನಾವು ।
ನಾವು ನೋವೆಂಬುದರರ್ಥವನರಿಯೆವು
ನಾವು ನಿರಂಕುಶ ನಿರ್ಜರರು ॥

ಪದಬಂಧವರಿಯದ ಧಾಟಿಯೊಳಿರುವೆವು
ಒಡಗಿದ ಲೀಲೆಯೊಳ್ಳಿರುವೆವು ನುಸವ ।
ಅದು ಯಿದುಯುಷ್ಕದೆ ಮಾಳ್ವೆವು ಕಾರ್ಯವ
ಮುದವಿದೆ ಮಾಳ್ವಿಕೆಯೊಳು ನಮಗೆಂದು ॥

ಇತಿಹಾಸದೊಳಹೂಕ್ಕು ಅತಿಸಾಸಿಗಳಜೊತೆ
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ ಕೊಲುವೆವು ರಕ್ತಸರ ।
ಇತಿಹಾಸದೊಳಗಣ ರಾಮರಾಜ್ಯವ ನಾವು
ಅತಿ ಬೇಗ ತರುವೆವು ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗೆ ॥

—ಹೊಯ್ಸಳರು

ಕ್ರಾಂತಿಕಾಳಿ

ಕ್ರಾಂತಿಕಾಳಿ ಕಠಾರಿಯಂ ನನ್ನೆದೆಗೆ ಕುರಿತು
ಝಳಪಿಸುತೆ ಬದ್ಧಭೃಕುಟಿ ಕೋಪದಲಿ ನಿಂತು
ದಂಷ್ಟ್ರ ಘರ್ಷಣರವಂ ಪೊಣೈ ಗಜರಿದಳಿಂತು:-
ಓ ದ್ರೋಹಿ ಕವಿಯೆ, ನಿನಗಿತ್ತಾಣತಿಯ ಮರೆತು
ಕ್ಲೇಬತನದಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಸೋಬಾನೆಗಳ ಹಾಡಿ
ಪಾಳ್ಯಕ್ಕೆ ಕಜ್ಜಮಂ! ಶುಕ, ಪಿಶ, ವಸಂತ, ಲತೆ,
ಮುಂಗುರುಳು, ತಂಗಾಳಿ, ದೊರೆಗಿರೆಗಳಜ್ಜಿ ಕಥೆ,
ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬುವಂ ನೂಕಾಜೆ, ಹೆಂಬೇಡಿ!
ಬಡತನಂ, ಗೊಬ್ಬರಂ, ಕತ್ತಿ, ಗುದ್ದಲಿ, ಹಾರೆ,
ಬೆವರು, ನೆತ್ತರ್ದಳಂ ಗಾನಗೈವುದು ನಿನ್ನ
ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು. ಹಾ! ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನ
ಬಡ ಜನರು ಸಾಯುತಿರೆ ರಸಗಂಧವನು ತೋರೆ
ತಣಿವಹುದೆ? ಕ್ರಾಂತಿಕಾಳಿಯು ನಾನು ಕೈ ಬೀಸಿ
ಕರೆಯೆ, ಬಾ, ಪೂಜೆಗೈ ಹೃದಯ ರಕ್ತವ ಸೂಸಿ !

—ಕೆ. ವಿ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ

ಬಿಡುಗಡೆ

ಇಗೊ ! ಹೊರಟೆವು ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ
ಬಹು | ರಾರು ನಮಗಿದಿರಾಗಿ || ಸಲ್ಲ ||

ಇದು | ನಾಡಿನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಾ
ಇದು | ಇಲ್ಲದ ಜನ ನಿತ್ಯಾಣಾ
ಹು | ಗಾಗಿರೆ ಕಾಣಾ ಕಾಣಾ
ಇದು | ದೆಂತು ಹೇಳೋ ಜಾಣಾ
ಅದಕಾಗಿ | ತಾಗಿ | ಸಾಗಿ | ಇಗೊ

ಬಿಡುಗಡೆ

ತೊಳ | ತೊಳಗುದು ತಾಯಿಯ ಬಸಿರು
ಕಳೆ | ಗೊಳುವದು ನಾಡಿನ ಹೆಸರು
ತೊಳೆ | ದಳಿವುದು ಕೀರ್ತಿಯ ಕೆಸರು
ದೊರ | ಕಿಸಲೀ ಬಿಡುಗಡೆಯುಸಿರು

ಅದಕಾಗಿ | ತಾಗಿ | ಸಾಗಿ | ಇಗೊ

ಗೋ | ಣೆನೊಳಿದೆ ಬಿಟ್ಟು ನೊಗವು
ಕೆಳ | ಗೊಗೆವುದೆ ಜೀವಕೆ ಸೊಗವು
ಅಂ | ದರಳುದು ತಾಯಿಯ ಮೊಗವು
ಅದು | ವರೆಗೂ ಸೆರೆಮನೆ ಜಗವು

ಅದಕಾಗಿ | ತಾಗಿ | ಸಾಗಿ | ಇಗೊ

ಮುಗಿ | ಲೊಳಗೂ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಹಾದಿ
ಕಡ | ಲೊಳಗೂ ಎೊಸಕೆ ಬೀದಿ
ಮಲೆ | ಗಳೊಳೂ ಹೊಳೆಗೂ ಕೋಡಿ
ನಮ | ಗಷ್ಟೇ ಏಕೀ ಬೇಡಿ

ಅದಕಾಗಿ | ತಾಗಿ | ಸಾಗಿ | ಇಗೊ

ತಳ | ಮಳನೇ ಕುದಿವುದು ಜೀವ
ಈ | ಎದೆಯೊಳು ಹುಟ್ಟಿದೆ ಹೇವ
ನೀ | ಪರಕಿಸಿ ನಮ್ಮಿಭಾವ
ಬೆಂ | ಬಲಕಿರು ನಮಗೆಲೆ ದೇವ

ಅದಕಾಗಿ | ತಾಗಿ | ಸಾಗಿ | ಇಗೊ ||

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ನಾಡಕಾಳೆ

ನನ್ನ ನಾಡ ಚೆನ್ನ ನಾಡ
ಬನ್ನ ಬಡುತ ಪೊರೆಯುವ
ನನ್ನಿಯಿಂದ ತಾಯಿನಾಡ
ಹೊನ್ನ ಸಿರಿಯ ಬೆಳಗುವ

ನಾಡ ಒವರ ಬವಣೆಯಲ್ಲಿ
ಬೀವನನ್ನು ನೀಡುವ
ಹೇಡಿತನವ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿ
ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವ

ನಾಡನುಡಿಯ ನಾಡನಡೆಯ
ನಾಡನಲ್ಲಿ ನಡಿಸುವ
ಕಾಡುತಿರುವ ಕಾಡುಜನರ
ಕೋಡು ತಾನೆ ಉಡಿಯುವ

ನಾಡಮೇಲ್ಮೆ ನೋಡಿಯೊಡಲು
ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯನಡಿಯಲಿ
ಬೀಡಿಕೊಂಡು ಪೊಡವಿಗಳಿದು
ಬಡವರಿಗೆ ಬಡಿಸಲಿ

ಚತುರತನದೆ ಜಾತಿಮತವ
ರಿತಿನೀತಿಗಳಿಸುವ
ಜಾತಿಮತಕೆ ಸೋತುಬಿದ್ದ
ಮೂತೆಯನ್ನು ಎತ್ತುವ

ನಾಡಕಾಳೆ

ಜಾತಿ ಬೆಳೆಸಿ ಆತುಕೊಂಡು
ಘಾತಿಸಿರ್ಪ ಜನರನು
ಭೀತಿ ಬಿಡಿಸಿ ಹೂತುಬಿಟ್ಟು
ಸಾತಿಶಯದೆ ಮೆರೆಯುವ

ನನ್ನ ಮಾತು ನಿನ್ನ ಮಾತು
ಹೊನ್ನ ಮಾತದೆನ್ನದೆ
ಉನ್ನ ತಾಗ್ರ ಸಭೆಯ ಮಾತ
ಮನ್ನಿಸೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವ

ಕಾವನನ್ನು ಕಾಂಬ ಬಗೆಯ
ಕಾಣೆ ಬೇರೆ ತರದಲಿ
ನಾಡಸೇವೆಗಾಗಿ ತನುವ
ನೀಡೆ ದೇವ ಕಾಂಬನು

ದೇವರಿಂದ ಬಂದ ನಾವು
ದೇವರಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ
ಜೀವಕಂಜಿ ಹೆದರಿ ಹೆದರಿ
ಸಾವ ಜನರ ಕರೆಯುವ

ನಾಡಧರ್ಮ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ
ನಾಡೆ ತಾನೆ ನಡಿಸುವ
ನಾಡದೇವಿ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ
ಕೂಡಿಯಾಡಿ ಮೆರೆಯುವ.

—ಸ. ಪ. ಗಾಂವಕರ

ಎದ್ದೇಳು ! ಎದ್ದೇಳು !

ರಾಗ: ಕಾಂಬೋದಿ, ತಾಳ: ಝಂಪೆ

ತೂಕಡಿಕೆಯನು ಕಳೆಯ | ದೇಕೆ ಕುಳಿತಿದ ಗೆಳೆಯ |
ಸಾಕು ಸುತ್ತಲು ನೋಡು ಕಣ್ಣೆರೆದು ನಿಂದೂ ||
ಲೋಕದಲಿ ವಂದೆಮಾತರಮೆಂಬುದೊಂದೆ ಪದ |
ಈ ಕಿವಿಯನೊಡೆಯುತ್ತಿದೆ | ನುಚ್ಚುಳಿಸಿ ಬಂದೂ ||

ಮತಜಾಲದೊಳ್ ಸಿಲುಕಿ | ಅತಿ ಜಾತಿಯೊಳು ಕುಹಕಿ |
ಗತಿಗೆಟ್ಟು ಸರ್ವರಲಿ ನೀನಾದಿ ಹಿಂದೂ ||
ಪತಿತರಿಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ಭಾರತಧ್ವಜ ನೆಟ್ಟು
ಪಥದೊರೆ ಗಾಂಧಿ, ನೀ, ನಡೆ, ಧೀರ ಮುಂದೂ ||

ನುಗ್ಗು ನುಗ್ಗುತ ಪರರು, ಮುಗ್ಗುತ್ತ ಬರುತಿಹರು |
ಒಗ್ಗಿರದೆ ಬಾಗುವದೆ, ನಿನಗಾಯಿತಿಂದೂ ||
ಹಗ್ಗವಿಲ್ಲದ ಕಟ್ಟು, ಬೆತ್ತವಿಲ್ಲದ ಪೆಟ್ಟು |
ಹೊಗ್ಗಿತೇ ಈ ಗತಿಯು ಸವಿವಿಷವ ತಿಂದೂ ||

ಎದ್ದೇಳು ! ಎದ್ದೇಳು !

ಚಿತ್ತವ್ಯಸನಾಕುಲಿಯ ! ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಸಂಕೋಲೆಯ !
ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೆನ್ನ ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದೂ ||
ನೆತ್ತಿಬಿಟ್ಟು ಇಡದೆ ಬಿರುದುಬಾವಲಿ ತೊಡದೆ !
ಅತ್ತತ್ತು ಹಲಬುತಿದೆ, ಭೂಮಾತೆಯಿಂದೂ ||

ಸತ್ತಿತೇ ಸಾಹಸವು, ಬತ್ತಿತೇ ಧೃತಿರಸವು !
ಮತ್ತೆ ಮಡಿದಾಕಣ್, ನಾ ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ||
ಎತ್ತು ಪೋದುದೊ ಪರಶುರಾಮನಾ ತೋಳ್ವಿರಿಸು !
ನೆತ್ತರೊಳಗಿಲ್ಲವೈ ವಿಕ್ರಮದ ಬಿಂದೂ ||

ಕಳವಾದ ಮೇಲ್ ನೀನು, ಕಳವಳಿಸಿ ಫಲವೇನು !
ಕಳದವುದೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಣಿಯು ನಿನಗಿಂದೂ ||
ಕೆಳಕೋಟಿ ಕೈಸೋಂಕೆ ಕಹಳೆ ಕೂಗುವುದೇಕೆ !
ಕಳಚಿಬಿಡು ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಿದ್ದೆ ಮಮ ಬಂಧೂ ||

ಎದ್ದೇಳು ಎದ್ದೇಳು, ನಿದ್ದೆ ಕಣ್ಣೆವೆ ಕೀಳು !
ಪೊದ್ದಿದ್ ವೇದಕಂಬಳಿ ಮೂಲೆಗೊಂಡು ||
ಎದ್ದು ಬರುತಿರೆ ಭಾನು, ಎದ್ದಿತ್ತೆ ಜಾಪಾನು !
ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವೇಕೆ? ಕತ್ತಲೆಯೊಳಿಂದೂ ||

ತಳರು ಭರತಕುಮಾರ ಸತ್ಯಬಲದಿಂ ಧೀರ !
ಝಳಪಿಸುತಲಸಹಕಾರಾಯುಧವನಿಂದೂ ||
ಅಳುತದಲೆ ಧರ್ಮಯುದ್ಧದಿ ಕಾದುಕಲಿತನವ !
ತಳೆದು ಭಾರತವಾತ್ಸ ಸೌಭಾಗ್ಯಕಿಂದೂ ||

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎಸ್. ಕಾಮತ—

ಬಾ ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ !

ಬಾ ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ !
ಆಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತದಲಿ
ಸಾಧಿಸುವೆ ಏನನ್ನು ?
ಬಾ ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ
ಶತಕೋಟಿ ಯೋಜನ ವಿ-
ಶಾಲ ವಿಶ್ವದ ಸ್ಥಿತಿಯು !
ಕಾದಿಹುದು ನಿನಗಾಗಿ
ದೇಶಸೇವೆಯು ಪೂಜೆ !

ಬಾ ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ !

ಅನ್ನ ಅಂಬಲಿಯಾಗಿ
ದುರ್ದೈವಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ
ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಲ್ಲ
ಲೋಕ; ಬರಗಾಲದಲಿ
ಮುಳುಗಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತ
ಕಂಗೆಟ್ಟು ನರಳುತ್ತಿದೆ !
ಹೊಲೆ ಮೊರಿ ಹೊಲಸಾಗಿ
ನಾರುತ್ತಿದೆ ಜಗವೆಲ್ಲ !

ಏಕಾಂತ ಧ್ಯಾನವಿದು
ಅವನ ಮುಟ್ಟುವುದೆಂತು !
ದೀನ ಜನರೆದೆಯುರಿಯ
ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ ಪರಮಾತ್ಮ -
ಸಾನಿಧ್ಯವಿದೆ ನೋಡು !
ಬಾ ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ !
ಆ ಜ್ವಾಲೆಯನು ತಣಿಸು.
ಅದು ಸೇವೆ ! ಅದೆ ಪೂಜೆ !

ನೀತಿ ಕುಲಕೆಟ್ಟಿಹುದು
ಧರ್ಮ ಕುರುಡಾಗಿಹುದು
ಕರ್ಮನಿಲ ಹಡಿಲಾಗಿ
ಹಾಳು ಬಿದ್ದಿದೆ ನೋಡು !
ಆಯ ತಪ್ಪಿದ ಜಗದ
ಮಾನವ ಸಮಾಜವನು
ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು
ಸಾಧಿಸೈ ಸನ್ಯಾಸಿ !

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ದುಡುವ ಮೈ ಕಸದಿಂದ
ಕಡೆಯಾಗಿ, ಪರಮ ಪಾ-
ವನವಾದ ಬೆವರು ಹನಿ
ಒಚ್ಚಲಿನ ಕೊಚ್ಚೆಗಿಂ
ತಲು ಹೀನವೆಂದೆನಿಸಿ
ಬೇವನದ ಬಲ ಕುಂದಿ
ಲೋಕ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದೆ
ನೋಡು! ಓ, ಹಠಯೋಗಿ.

ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸ್ತಿ
ವಾರ ನೆಲೆತಪ್ಪಿ, ಅಲು
ಗಾಡುತ್ತಿದೆ; ಹಳೆ ಜಾತಿ
ನೀತಿ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ
ಹಳತಾಗಿ ಹಳಸಿ ಹಾ-
ಳಾಗಿಹವು; ಹಿಂದಿದ್ದ
ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆ ಎಲ್ಲ
ಕೊಳೆ ನಾರುತ್ತಿದೆ ಇಂದು.

ಹೊಸ ನೀತಿ ಹೊಸ ಜಾತಿ
ಹೊಸ ಹೊಸತೆ ಬೇಕಯ್ಯ !
ಹೊಸತಾಗ ಬೇಕೆಲ್ಲ.
ಹೊಸತಾದ ತಳಹದಿಯ
ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಧರ್ಮವನು
ನಿಲಿಸಿ ಲೋಕದ ಕ್ಷೇಮ
ಸಾಧನೆಗೆ ಹೆಣಗಾಡಿ
ಹೆಣವಾಗಬೇಕೆಂದು !

ಬಾ ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ !

ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆಯನುಟ್ಟು
ಕೆನೆಹಾಲು ಮೊಸರುಂಡು
ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿರುತ
ಸುಖದ ಸೊಗಸನು ಸವಿದು
ಧ್ಯಾನಮಾನಸನಾಗಿ
ಓಂಕಾರ ಜಪದಿಂದ
ತೃಪ್ತನಾದರೆ ಸಾಕೆ !
ಹೇಳು, ಓ ಸನ್ಯಾಸಿ !!

ವಿಶ್ವವನೆ ಕರಗಿಸುವ
ಬಡತನದ ಕುಲುಮೆಯಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನೆಲ್ಲ
ಪುಟವಿಟ್ಟು ಹಳೆಕಂತೆ-
ಗಳ ಸುಟ್ಟು ಜಗದಸಂ-
ತೆಯ ಜನದ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ
ಬದ್ಧ ಕಂಕಣನಾಗಿ
ಬಾ, ಹೊರಗೆ ಸನ್ಯಾಸಿ !

ಧ್ಯಾನಯೋಗವ ಬಿಟ್ಟು
ಕರ್ಮಯೋಗವ ತೊಟ್ಟು
ಹೃದಯದಲಿ ಹುದುಗಿರುವ
ಆ ಸುಪ್ತ ಬ್ರಹ್ಮನನು
ಜೇತರಿಸಿ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ
ಯನು ಹೊಂದು; ಎಲ್ಲಿ ಹುಡು
ಕುವೆ ನೀನು ? ಬಾ, ಹೊರಗೆ
ಮುಕ್ತಿ ಆಡಗಿಹುದಿಲ್ಲಿ !

— ಮಚ್ಚಿ ಮಲೆ ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ರಾವ್

ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ

ದಾಟಿ: 'ಕಡುಧೀರನೆ ಶೂರನೆ ನಾರಿಯ'

ನಿಜದೇಶಕೆ ಹಿತಸಾಧನೆ ಗೈಯಲು ಮನಸ್ಸೇಶವೇಕ್ಮೆ ||

ತಾನು ಮೇಲು ಮತ್ತಿನ್ನವ ಮೇಲಿನ |

ಲೇನಿದೆ ನಿಖಲರ ಹಿತಕರ ಕಾರ್ಯದೀ |

ಸಾನುರಾಗದಿಂದೊಮ್ಮನಸಿರಲದೇ | ಧನ್ಯವಲ್ಲೇ ||

ರಾಣನೇನು — ಗುಲಾಮನೇನು, ಅತಿ |

ಜಾಣನೇನು ಪಾಮರನೇನೈ, ಪರಿ |

ತ್ರಾಣಕೆ ಕೈಗೂಡಿದುದೆ ಪ್ರಮಾಣವು | ಪುಣ್ಯವಲ್ಲೇ ||

ದೇಶವೊಂದುಳಿಯೆ, - ಅಳಿದವರಾರೈ |

ದೇಶವೊಂದಳಿಯೆ, - ಉಳಿದವರಾರದು ?

ದೇಶ ಸಾಯಲೆನುವುದೆ ಕಾವುರುಷರ | ಸಾರ್ಥವಲ್ಲೇ ||

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾವ:ತ

ಕರ್ನಾಟ ವೀರರೇಳಿ

ದಾಟ: 'ಚರಣಾ ಚಲಾ ಚಲಾಕೆ'

ಕರ್ನಾಟ ವೀರರೇಳಿ | ರಣಭೇರಿ ಕೊಂಬ ಕೇಳಿ |
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಂತ್ರವನು ಹೇಳಿ | ಪರದಾಸ್ಯ ದೇಹ ನೀಳಿ || ಪಲ್ಲ ||
ಪರತಂತ್ರ ಕತ್ತಲೆಯು ಹಾರಿ | ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸೂರ್ಯ ತೋರಿ |
ಭಾರತಿಯ ಜೀವ ಕಳೆಯೇರಿ | ಪರವೈರಿಗಾಯ್ತು ಮಹಾವಾರಿ ||
ಧುರಧೀರ ಬುಕ್ಕ ಮಾಧವರು | ಪುಲಿಕೇಶಿ ವೀರ ವಿಕ್ರಮರು |
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಂತ್ರ ಸಾಧರು | ಪರರಾಜರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದರು ||
ಲಾಲಾಜಿ ಲಾರಿ ಹೊಡೆತದಲಿ | ಕಲಿ ಜತಿನದಾಸ ಬಹು ಬಳಲಿ |
ನಿಮಗಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರಾತ್ಮಬಲಿ | ಕುಳಿತಹರು ನಗುತ ಸ್ವರ್ಗದಲಿ ||
ಭಾರತದ ರಕ್ತವನು ಹೀರಿ | ವೀರತೆಯ ಕುಕ್ಕಿ ನೆಲಕೂರಿ |
ಭಾರತಿಯ ಮಾನವನು ಮಾರಿ | ಮಾಡಿದರು ನಾಡ ಸೆರೆಸೂರಿ ||
ಹಿಂದೀಯ ಸಾರ್ವಭೌಮಾ | ಆ ಗಾಂಧಿಯೇ ಮಹಾತ್ಮಾ |
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕಾಗಿ ಕಲಿ ಭೀಮ | ಸೇನಾನಿ ನಿಂತ ವಿಸ್ಸೀಮ ||
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ | ಹೊಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಕಾದಿರಣ್ಣಾ |
ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ರಣದೊಳಿನ್ನಾ | ಹಗೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿರಣ್ಣಾ ||

— ಹೇಜೇಬ

ಪ್ರಯಾಣ

ವೋಗುವೆವು ಸಮರಸಮ್ಮುಖಕೆ ನಾವು ।
ಬೇಗಲೈತನ್ನಿರಿ ಸಲವಿಂದ ನೀವು ।
ಚಲದಿಂದ ನೀವು । ಬಲದಿಂದ ನೀವು

॥ ಪ ॥

ಎಮಗೆ ಯಾರುಂಟು ಜಗದೊಳಗೆ ಜೋಡಿ ? ।
ಅಮರದಾನವರ ಕಾಳಗಕೆ ಹೂಡಿ ।
ಎಮ್ಮ ಸೌಭಾಗ್ಯಕೆಣೆಯುಂಟೆ ಸಮನುಂಟೆ ?
ಒಮ್ಮೊಗದೆ ವೀರರೇ ನೀವಿಂದು ಬನ್ನಿ ।
ಪೆರ್ಮೆಯೊಳು ಬೇಗ ಬನ್ನಿ । ನೂರ್ವಡಿಯೊಳಿಗ ಬನ್ನಿ ॥

ಭಾರತಿಯ ಕಾಲ್ಕೈರಗಿ ದಳದವರ ಕೂಡಿ ।
ಭಾರತರ ಎಳ್ಳೆಯನು ಕುರಿತು ಪಾಡಿ ।
ಯಾರು ಮೈರಿಗಕಾದೊಡೇನೆಮಗೆ ?

ಪ್ರಯಾಣ

ಕೂರಾಳುಗಳು ಮೂವತ್ತು ಕೋಟಿಯಿಹೆವು ||
ಕೂಗುವರು ಕೂಗಲಿ, ವೋಗುವರು ವೋಗಲಿ |
ಸಾಗಿ ಕಾಡುವ ನಾವು, ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಕಾಡುವ ನಾವು
ಜಗವು ತಲೆದೂಗೆ |

ಘೂರಕರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ | ಮರಾಠರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ ||

ಹಂದೆಗಳು ನಾವಂತೆ ಕೇಳಿ ಸೋದರರೆ,
ಸಂಗರದಿ ತೋರುವ, ಕೂರಸಂಗರದಿ ತೋರುವ
ಎಮ್ಮೆ ಬೀರವನು ||

ಪಂಜಾಬರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ | ಬಂಗೀಯರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ ||

೨

ತೋಳಬಲುಮೆಯ ಜಾಣ್ಮೆ ಅರಿಗೆ ತೋರಿಸುವ |
ಮೇಲು ಮಲ್ಲಾಳ್ತನದ ಬೆಡಗ ಹಾಯಿಸುವ ||
ಯೋಧತನದದಟಿಂ ಹಟವ ಸಾಧಿಸುವ |
ಯೋಧಕೋಟಿಯ ಮಾನವುಳಿಸಿ ಕೂರಿಸುವ ||
ಸುಮ್ಮನಿರುತಿರ್ದವರ ಕೂಗಿ ಕರೆದಿಹರು |
ನಮ್ಮವರು ಗತಸತ್ವರೆಂದು ಜರೆದಿಹರು ||
ಧರ್ಮಕಂಜಿದ್ದವರ ಬಯಲಿಗೆಳೆದಿಹರು |
ದುಮ್ಮಾನಗೈದಿಹರು ಸರಿಯರಿದಿರಲ್ಲಿ ||
ಸಿಂಹಕರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ | ಬರ್ವಿಯರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ ||

ಗಂಡುತನ ಬೀರಗಳ ಪರಿಕಿಸುವ ಸಮಯ |
ವುಂಡುಮಲೆಕಂಧರ ಮುರಿವ ಸಮಯ ||
ಘೋರಾಪವಾನದಿಂ ಭಂಗಪಡುತಿಹ ಸಮಯ |
ಎರಕಲಿಗಳು ಕೂಡಿವೋರೆ ಸತ್ಸಮಯ |

ಪಾರ್ಥೀಕರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ । ನಾನಕನ ಅನುಚರರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ ॥

ಪೆತ್ತ ತಾತದಿರತ್ತ ಪೊತ್ತ ತಾಯಿಯಿರಿತ್ತ ।

ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದೊಳಿರ್ಪ ವೀರರೆಲ್ಲತ್ತ ॥

ಮುತ್ತಿದರಿಭಟವಿಕಟದಪಹಾಸ್ಯಗಳ ಪೋಗಿ ।

ಕೊತ್ತಿ ನಿಲಿಸಿರಿಯೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತಿಹರು ॥

ಕರ್ನಾಟರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ । ತೇಲಂಗರೆ ನೀವು ಬನ್ನಿ ॥

ಅಲಸತನಗಳ ಬಿಟ್ಟು ಗೆಲುವಿನಲಿ ಮನನಟ್ಟು ।

ಕುಲಗೌರವಂಗಳನು ಕಾಯೆ ನಡುಗಟ್ಟಿ ॥

ಜಲಧಿಯುಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಮಾಲೆ ಬರ್ಪಂತೆ ।

ಚಲದುರುಬುರೋಷಗಳ ಕೂಡಿ ಬನ್ನಿ ॥

ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಕರ್ವೆಗಳನೊಳವೊಕ್ಕು ಹೂಂಕರಿಸಿ ।

ಘೂರ್ನೋರೆವ ಬರಸಿಡಿಲ ತೆರೆದೆ ನಾವ್ ಗರ್ಜಿಸುವ ।

ಅರಿಮದವ ಮರ್ದಿಸುವ ಐತನ್ನಿರೀ ॥

ವೀರ ರಜವೂತರೆ । ಧೀರ ಗುಜರಾತರೆ ॥

ವೈರಿಯ ಮುಂದಳವು ಗುಂಡು ಕರೆವುದು ನೋಡಿ ।

ಪೇರ್ಗುರಿಯ ಭೇದಿಸಲು ಶಕುತಿ ವೂಡಿ

ಭಾರತಿಯ ಮೇಲಿನಾಣೆ ॥

ಎಮ್ಮಮ್ಮ ! ಭಾರತಿಯ ಮೇಲಿನಾಣೆ ॥

ಜಯಜಯ ಜಯಜಯ ಜಯ ಭಾರತಿಗೆ ಜಯವೆಂದು ।

ಜಯಘೋಷೆಯಂ ಮಾಡಿರಿ, ನಲಿಯಿರಿ,

ಕಲಿಯಿರಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಂತ್ರ್ಯಂ । ನಿಜತರ ರಾಜತಂತ್ರಂ ॥

ಎಳಿರಿ

(ಗುಜುಗುಜು ಮಾಪುರ ಎಂಬಂತೆ)

ಎಳಿರಿ ಎಳಿರಿ ಬಲುಬೇಗ | ಬೆಳಗಾಗಿದೆ ಎಳಿರಿ ಬೇಗ |

ಎಳಿರಿ ತೊರೆಯುತ ನಿಮ್ಮ ಭೋಗ | ಬಲು |

ಯೋಗದ ಹರಿ ಬಂದಿಹನೀಗ || ಪಲ್ಲ ||

ನೀತಿಯನ್ಯಾರೂ ಬಿಡಬೇಡಿ

ಜಾತಿಯ ಭೇದವ ತರಬೇಡಿ |

ಮಾತುಗಳಾಡುತ ಕೆಡಬೇಡಿ | ನೀವು |

ಕಡಿಯಿರಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೇಡಿ ||

ಶೂರತನವ ಬಿಟ್ಟು ಬಲು ಬಳಲಿದಿರೈ

ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದೊಳಗೆ ನೀವು ಮುಳುಗಿದಿರೈ |

ಶೂರತನದ ಸಾರವನು ತೊರೆದಿಹಿರೈ | ನೀವು |

ಪಾರತಂತ್ರ್ಯನರಕದೊಳಗೆ ಕೊಳೆದಿಹಿರೈ ||

ದೇಶವಿದ್ಯಾರದು ತಿಳಿರಯ್ಯ

ಕೋಶವಿದ್ಯಾರದು ತಿಳಿರಯ್ಯ |

ದೇಶದ ದೋಷವ ಕಳಿರಯ್ಯ | ನೀವು

ದಾಸ್ಯದ ಪಾಶವ ಕಡಿರಯ್ಯ |

ಭರತಮಾತೆ ತೊರೆಹಾಲು ಕುಡಿದಿಹಿರಿ

ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದವ್ಯುತವ ಸವಿದಿಹಿರಿ |

ಭರತಭೂಮಿಯುದರದೊಳು ಜನಿಸಿದಿರಿ | ನೀವು

ಭರತತಾಯಿ ಋಣವನು ತೀರಿಸಿರಿ ||

ಭರತಭೂಮಿಸೇವೆಯಲಿ ತನುಮನವ

ಭರತಭೂಮಿಯೇಳೆ ಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಾ |

ಭರತಭೂಮಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಧನವಾ | ಬಿಟ್ಟು |

ಭರತಭೂಮಿಭಕ್ತರನು ವಂದಿಸುವಾ ||

— ಶ್ರೀಧರ

ಯಾರೆಂಬರು ಮುಗಿದುವೆಂದು ಬವರಂ ?

ಹತೋ ವಾ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚಿತ್ತಾ ವಾ ಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಮಹೀಮಾ |
ತಸ್ಮಾದುತ್ತಿಷ್ಠ ಕಾಂತೇಯ ಯುದ್ಧಾಯ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಃ || (ಗೀತಾ ೨-೩೭)

ಯಾರೆಂಬರು ಮುಗಿದುವೆಂದು ಬವರಂ ?

ನಂಬದಿರದು ಮರುಳರ ಮಾತೆ ;

ನರನೆನ್ನೆ ವರಂ ನರನನ್ನೆ ವರಂ

ರಣಾಂಗಣವೆ ಶಾಂತಿಯ ಮಾತೆ !

ಶಾಂತಿಯೆ ನಿನ್ನಯ ಕಾಧನವಾಗೆ

ಸದಾ ಸಿದ್ಧವಿರು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಾಗೆ.

ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲದಭಿವೃದ್ಧಿಯದುಂಟೆ ?

ಯುದ್ಧದೆ ಮನುಜತೆಯ ವಿಕಾಸಂ—

ಬೆಂಕಿಯೊಳಲ್ಲವೆ ಕಬ್ಬಿಣ ದಾಂಟೆ

ಯಂತ್ರ ತಂತ್ರ ಶಕ್ತಿಯ ಸಾಸಂ ?

ಯೋಧನಾದ ನರನಮರ ಸಮಾನಂ

ಯೋಧನೆಂದೆ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಯಜಮಾನಂ.

ಕಟ್ಟಳೆಯೊಳೆ ಹಳಸಿದ ಬಾಳುವೆಗೆ

ಯುದ್ಧದಿ ನವಯೌವನ ಸಿದ್ಧಿ ;

ಪರವಶತೆಗೆ ನಾಚದ ತಾಳುವೆಗೆ

ಯುದ್ಧದೊಳಾ ಪಾಪದ ಶುದ್ಧಿ ;

ಯುದ್ಧವೆ ಮೃತಜೀವನದು ತ್ಥಾನಂ,

ಯುದ್ಧವೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಸೋಪಾನಂ.

‘ ಯಾರೆಂಬರು ಮುಗಿದುವೆಂದು ಬವರಂ ? ’

ಸರತೆಯೊಂದೆ ನರನಾದಡನೇಕಂ,
ಏಕಾರ್ಥದ ವಂದಿಯೆ ಜನತೆ ;
ಜನತೆ ಜನತೆಯೊಳಗಿರದು ಎವೇಕಂ—
ಸ್ವಾರ್ಥಕೆಲ್ಲವಲ್ಲವೆ ತನತೆ ?
ಸ್ವಾರ್ಥತೆ ಪರಾರ್ಥದಲಿ ಕೆಯ್ಯಾಡೆ
ಸಂಗರವಾ ಪ್ರಸಭವನೀಡಾಡೆ.

ಸರ್ವಜೀವಿಗಳೊಳೊರ್ವನೆ ಮನುಜಂ
ಪರಹಿತ ಗೆಯಲೆಂದೊಗೆತಂದು,
ತನ್ನ ಹಂಗನವಮನ್ನಿಸಿ ದನುಜಂ
ತಾನೆನೆ ಪರಲಿ ಮಲೆವಂದು,
ಕೇಸುರಿ ಬಲೆಯಾ ಕೇಸರಿಗೆಂತು
ಸಮರವಾತನಂ ಕಮರಿಸಲಂತು.

ಸಾಲದು ನರಜನ್ಮವ ಒರಿದೆತ್ತೆ-
ಜನ್ಮಮಾತ್ರವೇತರ ಕಾರ್ಯಂ ?
ನರನಹೆಯಾ? ದುಡಿ ನರತೆಯ ಮೃತ್ತೆ-
ದ್ವಿಜನಾಗದ ಮನುಜನಾರ್ಯಂ !
ಪರರಳಲಿನ ಪರಿಹರಿಕೆಗೆ ಸಂದು
ಹೊಸಬಾಳೆತ್ತಿದವನೆ ದ್ವಿಜನಿಂದು.

ಅನ್ಯನಲ್ಲ, ನೀನೈ ನನ್ನ ಯೋಧಂ !
ಕಾದೆನಲಾ ಪ್ರಕೃತಿಯೆ ನಿನಗೆ,
ಕಟ್ಟಾ ಜ್ಞೆಯದಕೆ ತಟ್ಟಿ ಎರೋಧಂ
ಎಲ್ಲಿನೆಲ್ಲಿಗುರುಳಿದೆ ಕೊನೆಗೆ !
ಕತ್ತಿಗೆ ಬಾರದ ಕಬ್ಬಿಣ ಬಾಗಿ
ಸುಟ್ಟವುದನುದಿನ ಸಟ್ಟುಗಮಾಗಿ.

ಅಳಿವೆಯೋ? ಉಳಿವೆಯೋ? ಪ್ರಶ್ನೆಯನಿತ್ತೆ-

ಮೂರನೆಯದಿಲ್ಲ ನಿನಗಾಯೆ;

ಕಾದದಡೆ ಸಾವಿಗವುತಣವಿತ್ತೆ,

ಕಾದೆ ಸದೆದೆ ಸಾವನೆ ಸಾಯೆ !

ಪ್ರಬಲರಬಲರಂ ಕಬಲಿಸೆ, ಹಗೆಯಾ

ಕಾದೊ ಕಾದದೆಯೊ ಬದುಕುವೆ, ಬಗೆಯಾ !

ಕಾದೆ ಸಾವೆನೆಂದಕಟಾ ಗಾಸಿಯೊ ?

ಕಾದದವರಿಗಿಲ್ಲವೆ ಸಾಯೆ ?

ಕತ್ತಿಯಾಗಿ ಹಾಯೆ ಸಾಯೆ ವಾಸಿಯೊ ?

ನಾಲದಂತೆ ಕಾಲಲಿ ತೇಯೆ ?

ಸಾವಿಗಂಜೆ ಸಾವಿರ ಸಲ ಸತ್ತೆ,

ಸಾವನಂಜದವನೊಮ್ಮೆಯನಿತ್ತೆ.

ಕಾದೆ ಸಾವೆನೆಂದೆಲ್ಲಿಗೆ ಸರಿಯೆ,

ಬಾಳ್ವೆ ಸಾವಿನೊಳೆ ನೆರವೇರೆ ?

ಬಾಳ್ವೆ ಬಾಳತಕ್ಕುದೊ ನಾನರಿಯೆ,

ಸಾವು ಸಾಯಿತಕ್ಕುದು ನೇರೆ !

ಧರ್ಮಯುದ್ಧವೊಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ

ದಾರಿಯೆ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನೇರೆ ?

ಸೆರೆಗೇಕಂಜುವೆ ? ಸೆರೆಯಾಳಲ್ಲವೆ

ತನ್ನ ಮನೆಯೊಳನ್ಯರ ತೊತ್ತು ?

ಸಿಕ್ಕ ಮಡೆಯ ಮುಕ್ಕುವ ಗಿಳಿ ಬಲ್ಲವೆ

ಗೂಡೊ ಬೀಡೊ ಎನುವಾ ಗೊತ್ತು ?

ಬಸುರಲಿ ಸೋಸಿಲ್ಲವೆ ನೀ ಸೆರೆಯಾ ?

ಹೊಸ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಸಿರಾ ಸೆರೆಯರಿಯಾ !

‘ ಯಾರಿಂಬರು ಮುಗಿದುವೆಂದು ಬವರಂ ? ’

ತನ್ನ ಕೆಡುಕನೆಲ್ಲ ಮುನ್ನ ಕಾದು,
ತಾಯಿಳಿಯ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಕಾದು,
ನರತೆಯ ಸರಿಸೋದರತೆಗೆ ಕಾದು,
ಮನುಜನ ವಿವೋಚನೆಗೆ ಕಾದು,
ಹೊಸತೆ ಭವಿಷ್ಯವನೊಸಯಿಸೆ ಕಾದು,
ಬದುಕಿದೊಂದು ಕೊಳುಗುಳವೆನೆ ಕಾದು.

ನೀನಜರಾಮರನಹೆಯಾ? ಕಾದು—
ನರರಿಗೆ ಪೆರತಮರತೆಯೊಳವೆ ?
ಕಂಚೊ ಕಲ್ಲೊ ಕತೆ ಕವಿತೆಯೊ ಕಾದು
ನಿನ್ನ ನುಳಿಸೆ ನಿನಗಿನ್ನಳಿವೆ ?
ಗೆದ್ದರೆ ಹೊಸ ಹೊತ್ತಿದ್ದುದು ಮುಂದೆ,
ಬಿದ್ದರೆ ನೇಸರಿನುದ್ದಕೆ ನಿಂದೆ !

ನಿನಗೆ ಕಾದೆನುವೆನಿದೊ ಧರ್ಮರಣಂ,
ಪರಾಕ್ರಮಣವದು ರಣವಲ್ಲ;
ಪರರ ಬಿಡುವಿನಪಹರಣವೆ ಮರಣಂ—
ಬಿಡುವ ತುಡುಕಿ ಕೆಡದವರಿಲ್ಲ.
ಬಿಡುಗಡೆ ಎನೆ ಜನಜನತೆಯ ಸೊತ್ತು,
ಕಳೆವನು ಸೆಳೆವನು ನಿಯತಿಯ ತುತ್ತು.

ಸಗ್ಗದಿಂದ ಸೋನೆಯಂತೆ ಸುರಿಯದು,
ಬಿಡುಗಡೆ ಗಡ ಬಾರದು ಬರಿದೆ !
ಕಾಯ್ದೊಡೆಯಗೆ ಬರಿ ಬಾಯ್ವಿಡೆ ದೊರೆಯದು—
ಕಾದದ ಕೆಯ್ಯಂದಿಗುಮರಿದೆ !
ದುಡಿಯದೆ ಪಡೆದಾ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲ—
ರಣಹೇಡಿಗೆ ದೇವರ ನೆರವಿಲ್ಲ.

ಆಯುಧವಿಲ್ಲೆಂದೆದೆಗೆಡಬೇಡ—

ಯೋಧನೆತ್ತಲತ್ತಲೆ ಕತ್ತಿ!

ಸಾಧಕನೆ ತನ್ನ ಸಾಧನ, ನೋಡ,

ಹೇಡಿ ಏವನಾಯುಧವೆತ್ತಿ ?

ಮನದೊರೆಯಲಿ ನಿನಗನುವಹ ಸಿರಿಯಾ

ಹೊತ್ತು ಕಾವ ಬಗೆಗತ್ತಿಯ ಹಿರಿಯಾ!

ನೆರವಿಗೆ ಯಾರೆಂದೇತಕೆ ಬಿನ್ನ ?

ಕಾದಿಸುವೊಡೆಯನೆ ಜತೆಗಿಲ್ಲಾ ?

ಎಂದಿನಿಂದ ಕಾದಪನಿದೊ! ನಿನ್ನ

ನುಳಿದು ತಾನೆ ಕಾದುವನಲ್ಲ !

ಕಂಡಿಸೆದೆಯನಿಡು ಗಂಡಡಿ ಮುಂದೆ

ನೂಕು ರವೀಂದು ಪತಾಕೆಯ ಹಿಂದೆ.

ಕೇಳದೆ ಜಗದೀ ಗೋಳಿನ ಕಾಳೆ?

ಕಳಕಳಿಸದೆ ನಿನ್ನೆದೆಯಾರ?

ನಾಳೆ ಎಂಬ ಜಡಗೆಂದಿಗು ನಾಳೆ,

ಬಂದೆನೆಂಬ ಕುದುರೆಗೆ ಹಾರ!

ಜೀವನ ರಣರಂಗದಿ ಮುಂಬರಿಯಾ,

ಜಯ ಶಾಂತಿ ಎಂದಶಾಂತಿಯನಿರಿಯಾ!

—ಎಂ. ಗೋಖಿಂದ ಪೈ

ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೀತೆ

(' ನಾಸ್ತಿ ' ರಿಕಾರ್ಡ್ ಕಂಪನಿಯವರು ಬ್ರಾಡ್ ಕಾಸ್ಟ್ ಮಾಡಿದೆ
' ಹರ್ ಬಂಡರ್ ' ಇವರ ಗೀತೆ.)

ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷ ನಾಸ್ತಿ ಪಂಗಡದವರು ಒಕ್ಕೊರಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಹಾಡು !

ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ || ಪಲ್ಲ ||

೧

ಇಂದೇ ಮುಂದೇ ಎಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ

ಜಗದೇಳಿಗೆಯಾಗುವದಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದೇ ||

ಇಲ್ಲಿಯ ಜನ ಮನ ಭಾಷೆಯು ಕನ್ನಡವದು ಒಂದೇ

ಒಂದೇ ಜನವೂ ಮನವೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದೇ

ಕುಲವೊಂದೇ ಸ್ಥಲವೊಂದೇ ನೀತಿಯ ನೆಲೆಯೊಂದೇ ||

ಹೀಗೆನ್ನದ ಹೆರವರು ಅವರಿದ್ದರು ಒಂದೇ ಇರದಿದ್ದರು ಒಂದೇ ||

ಕನ್ನಡವೆಂದೂ ಒಪ್ಪದು, ಕರ್ನಾಟಕ ನಂದೇ
ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ||

೨

ಕನ್ನಡ ಮಾತೇ ಮಾತೆಯು, ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ
ಅದು ದೈವತ ಅದು ಜೀವಿತ ಒಪ್ಪಿಹೆವದುವೆಂದೇ ||
ನಮ್ಮದು ನಿಮ್ಮದು ಅವರದು ಈ ಆಸ್ತೀ ಪಾಸ್ತೀ
ನಾಡಿನ ತಾಯಿಗೆ ಸೇರಿದೆ, ಬೇರೆಯ ಮನೆ ನಾಸ್ತೀ
ಕನ್ನಡ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿಲ್ಲವು ಕಮ್ಮಾ ಜಾಸ್ತೀ ||
ಇದನೊಪ್ಪದ ಹೆರವರು ಅವರಿದ್ದರು ಒಂದೇ ಇರದಿದ್ದರು ಒಂದೇ ||
ಕರ್ನಾಟಕ ಹಿತವಿಹಿತವು ಕನ್ನಡಕುಲದಿಂದೇ
ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ||

೩

ಕನ್ನಡವೂ ಭಾರತವೂ ಜಗವೆಲ್ಲವು ಒಂದೇ
ತುಂಬಿದೆ ಕನ್ನಡಕುಲವನ್ನೊಪ್ಪುವ ಕುಲದಿಂದೇ ||
ಕನ್ನಡ ದೀಕ್ಷೆಯ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನು ಆರ್ಯ
ಕನ್ನಡ ತೇಜವು ಸಾರಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಾರ್ಯ
ಕನ್ನಡ ಸಡೆ ಇರದವರೇ ಶೂದ್ರರು ಆಸಿವಾರ್ಯ ||
ಇಂತರಿಯದ ಹೆರವರು ಅವರಿದ್ದರು ಒಂದೇ ಇರದಿದ್ದರು ಒಂದೇ ||
ಉಗ್ಗಡಿಸಿರಿ ನಾಸ್ತಿಗೆ ಜಯ ಜಯ ಜಯವೆಂದೇ
ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಒಂದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದೇ ||

ಎಚ್ಚರ!

‘ ಕನ್ನಡವನೊಪ್ಪದ ಬೇರೇ ಯಾರಾದರೂ ಈ ಗೀತವನ್ನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದರೆ
ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡಲಾಗುವದು. ’

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು

ಸವಮಲ್ಲ

ಇದಿಂ ಮಾಳವ ಮೇಳುಮೆಯೆದ್ದ ವಿಳಯಕ್ಕೆಯ್ವಿತ್ತು ಸಂದಿದ್ಧ ಕೊಂ-
ಮೇಳುಂ ಮಲೆಯೇಳು ಮಂಜಿ ಬೆಸಕೆಯ್ದ ತೋವದಾಂತಾಹವಾಂ-
ದೊಳ್ ಚೋಳಿಕೆನಣ್ಣ ಸತ್ತನಖಿಳದ್ವೀಪಾವನೀಪಾಳಕಾ-
ತಿಗಳ್ ಕಪ್ಪಮನಿತ್ತರೇನದಟನೋ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮಲ್ಲಾಧಿಪಂ ||

—ಶಿಕಾರಿಪುರ ಶಾಸನ ೧೧೮

ಗರಾಜನ ವೀರ

ಪೂರ್ಣ ಭೂಮಿಭಾಗದೊಳಗನ್ಯರದೇಕೆ ಭವತ್ ಪ್ರತಾಪಸಂ-
ಪ್ರಿಯ ವರ್ಣನಾವಿಧಿಗೆ ಗಂಗಚಮೂಪ ಜಿಗೀಷುವೃತ್ತಿಯಿಂ-
ದ ನಿನ್ನ ಕೈಯ್ಯ ನಿಶಿತಾಸಿಯ ತೌಮೋನೆ ಬೆನ್ನ ಬಾರನೆ-
ತ್ತಿರೆ ಪೋಗಿ ಕಂಚಿ ಗುರಿಯಪ್ಪಿನ ಮೋಡಿದ ದಾಮನೆಯ್ದನೇ ||

—ಮಳವಳ್ಳಿ ಶಾಸನ

ನಾಗನ ಮಗ ಕೇತ

ಛಟ ಛಟ ಛಚ್ಚಟಚ್ಚಟ ಏನಲ್ ಮುರಿದತ್ತಿದಿರಾಂತ ಬೀರರಂ
ಘಟಿಘಟಿ ತಾಗೆ ನುರ್ಗಿದುದು ಕೋಳಿಲುಗಳ್ ನೆಳಿಲುಂ ನೆಡಿಲ್ಲೆನಲ್ ।
ಭಟರರನೇಕರಂ ಭರದೆ ಸೀಳ್ಳುದು ಸರೈನೆ ಸರೈನಲ್ ಮದೋ-
ತ್ಕಟಮಿದೆ ಕೇತನೆಂಬ ಕಲಿ ನಾಗ ಗವುಂಡನ ಗಂಧವಾರಣಂ ॥

ಧರಣೀ ದರ್ಶಿಸ್ತ ಸಾಮಂತಕರುರಸಲಗುದ್ವಂಡ ವಿವ್ರಿಷ್ಟ ಸಾಮಂ-
ತರ ಸೇನಾವಾಧಿಯಂ ಗೋಳಿಡೆ ಕದಡುವ ಮಂಥಾಚಲಂ

ಧೂರ್ತಸಾಮಂ-1

ತರ ಬೇರಂ ಕಿಳ್ತು ವಾರಾಶಿಯೊಳಿವಸುರಂ ಮುಚ್ಚ ರಂದೋರ್ಪ ಸಾಮಂ-
ತರನಾಟಂದೊತ್ತಿ ಗೋಣಂ ನುಲಿದು ಬಿದಿರ್ವ ಮಾಕಾಳಿ ಸಾಮಂತ
ಕೇತಂ ॥

ಶರಿಕೆರೆ ಶಾಸನ

ವೀರಗಲ್ಲು

ಚಟ್ಟನಾಯಕ

ಚಟ್ಟನೃಪಾಳಕಂಬಿರಸು ಪಾಂಡ್ಯಸುಮೋವದೆ ನೇಲಿವರ್ತಿಯಂ
ತೊಟ್ಟನೆ ಪಾಯ್ರು ಬೇವಧನಮೆಲ್ಲಮನಾಗಳೆ ಕೊಂಡು ಪೋಗೆ ಬಿ-
ನ್ನಟ್ಟಿ ತೆರಳ್ಳಿ ತಳ್ತರಿದು ಪೆರ್ವಡೆಯಂ ತುರುವಂ ಮಗುಳ್ಳಿ ತಾಂ
ಚಟ್ಟಿಯ ನಾಯಕಂ ಪದೆದು ಮೆಚ್ಚಿ ಸಿದಂ ಸುರಕನ್ಯೆಯರ್ಕಳಂ ||

ಮಲ್ಲನೃಪಾಲಕಂ ಬಿಸನೆ ಪೆರ್ಗಡೆಮಲ್ಲನ ಪುತ್ರನಾಬಿಯೊಳ್
ತಲ್ಲಮಪ್ಪಿನಂ ಪಗೆಗೆ ಸರ್ರನೆ ಕಿಳ್ಳಲಗಿಂ ತುರಂಗಮಂ
ಬಿಲ್ಲಣಿಯಂ ಕರುತ್ತಿರಿದು ಚೆಚ್ಚರಮಾತುರುವಂ ಮಗುಳ್ಳಿ ತಾ
ನಿಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಟ್ಟನಮರಾಂಗನೆಯರ್ಕಳೊಳ್ಳೊಲ್ಲ ಕೂಡಿದಂ ||

ಕಂಡದೊಳಿಂಡೆಯಾಡಿ ಬಿಸುನೆತ್ತರೊಳೊಕ್ಕುಳಿಯಾಡಿ ಪೆರ್ಚಿ ಮಾ-
ಕೊಂಡೊಡನೆಚ್ಚ ಪೂಣಿಗರ ಪಂದಲೆಯಂ ಪೊಡೆಸೆಂಡನಾಡಿದೊ-
ಳ್ಗಂಡನಿವಂ ದಲೆಂದು ಪೊಸ ಮುತ್ತಿನ ಸೇನೆಯನಿಕ್ಕಿ ಕೂಡೆ ಕೈ
ಕೊಂಡೊಡನೊಯ್ದ ರಚ್ಚ ರಸೆಯರ್ ಕಲಿ ಚಟ್ಟನ ನಾಜಿರಂಗದೊಳ್ ||

— ಹೊನ್ನಾಳಿ ವೀರಗಲ್ಲು

(ಈ ವೀರಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿಂದರಾಜನಾದ ಮಲ್ಲಿದೇವರಸನ ಅಜ್ಜಿಯಿಂದ ಚಟ್ಟನಾಯಕನು ತುರುಗೋಳಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಿ ವೀರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ)

ಮಾಸತಿಕಲ್ಪು

ದೇಕಬ್ಬೆ

ನುಗುನಾಡಿನ ಅಧಿಪತಿಯ ಮಗಳೂ ನವಿಲೆನಾಡಿನ ಅಧಿಪತಿಯ
ಸತಿಯೂ ಆದ ದೇಕಬ್ಬೆಯು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡನು
ಮಡಿದವಾರ್ತೆಯನು ಕೇಳಿ ಸತಿ ಹೋದೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು
ವಿವರಿಸುವ ಮಾಸಗತಿಗಲ್ಲಿದು.

ಜಿಟ್ಟಿಗನೆನೆ ನೆಗಟ್ಟಿ ಹಿತಘ
ರಟ್ಟಂ ಸುಖವಿಟ್ಟಿ ತನ್ನ ದಾಯಿಗರಂ ತ
ಳ್ಳೊಟ್ಟಜಿಯಿನ್ನಿಡಿದಡವನಂ
ನೆಟ್ಟನೆ ತಲೆಕಾಡಲಯ್ದು ಕೊಂದಂ ನರಪಂ

ಕಲಿಕಾಲವೇಳನೆನಿ? ದ
ಕಲಿ ಚಾಗಿಯನಿಟ್ಟಿದು ಕೊಂದರೆಂಬುದು ಮಾತಂ
ಲಲಿತಾಂಗಿ ಕೇಳ್ವ ರವಿಗನ
ಕುಲದೀಪಕಿ ಸಾಯಲೆಂದು ಕೊಂಡಕೆ ನಡೆದಳು

ಮಾಸತಿಕಲ್ಲು

ತಂದೆಯುಮುಚ್ಚಿಯುವೊಡನೆಯೆ
ಬಂಧುಗಳುಂ ಬಂದು ಮಗಳೆ ಸಾಯದೆ ಮಾಣ್ ನೀ
ನೆಂದೆಲ್ಲಂ ಕಾಲ್ಪಿಡಿದಡ
ನಿಂದಿತೆ ದೇಕಬ್ಬೆ ಮುನಿದು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನುಡಿದಳಾ
ನುಗುನಾಡಧಿಪತಿ ರವಿಗನ
ಮಗಳಾಗಿಯುಮಂತೆ ನವಿಲೆ ನಾಡಧಿಪತಿಗಾಂ
ನೆಗಟಿ ಸತಿಯಾಗ ಬಾಯ್ತಿದು
ಬಗೆದರೈನೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಂಡ ಮನೆಯ ಸಮತಿಯಲ
ಎಂದು ಪರಿಚ್ಛೇದಿಸಿ ನಯ
ದಿಂದಂ ದೇವಂಗೆ ತೋಂಟಿಬಂಡದ ಮಣ್ಣಂ
ನಂದಾದೀವಿಗೆಗಿತ್ತರ ।
ಎಂದಾಸನೆ ಸಲೆ ನಿವೇದ್ಯಕೆಂದಸುನಯದಿಂ
ಮಡದಿ ಸಲೆಗೇಳಿಗಟ್ಟಿಯ
ಪಡುವಣ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತೆಂಕಲಯ್ಗೊಳ ಬೆಳೆಯಂ
ಕಡುಗೂರ್ತು ಕೊಟ್ಟು ನುಗುನಾ
ಡೊಡೆಯನ ಕುಲವುತ್ರಿ ಪೆಟ್ಟಿ ಮತ್ತಂ ಮತ್ತಂ
ನೆರೆದೆಲ್ಲಂ ಬೇಡ ಮಾಣೆಂದಡೆ ನುಡಿಯದಿರಿಂ
ಪೋಗಿಮಾಂ ಮಾಣೆನೆಂದಾ-
ದರದಿಂದಂ ಭೂಮಿ ಪೊಂಪುಟ್ಟಗೆ ಪಸುಧನಮಂ
ದಾನಮಂ ನೀಡುತುಂ ದೇ-
ವರದೇವಂಗಳ್ತಿಯಿಂ ಕಯ್ಯುಗಿದುರಿವುರಿಯಂ
ಪೊಕ್ಕು ದೇಕಬ್ಬೆ ತನ್ನಂ
ಧರೆಯಲ್ಲಂ ಮೆಚ್ಚಿ ನಿಜ್ಜಂ ಪೊಗಟಿ ನೆಗಟುತುಂ
ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೋದಳಾ

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಶ್ರೀರಮಣಿ ಗೌರಿ ಶಚಿ ಧಾರಿಣಿಯಪುತ್ರಿ ರತಿ ಭೂರಮಣಿ
ಯಂದದ ಸರೂಪವಲಿಃವೊಳ್ಳಾ
ದಾರೆ ಜಯಧಾರೆ ಜಸಧಾರೆ ನಯಧಾರೆ ಭಯಹಾರೆ
ಪತಿಭಕ್ತೆ ಧೃತಶಕ್ತೆಯೆನೆ ಸಂದೀ
ವೀರನಿಧಿಯಂ ಚಲದ ವಾರಿನಿಧಿಯಂ ಗುಣದ
ಚಾರುನಿಧಿಯಂ ನೆಗಟ್ಟಿ ದೇಕಲೆಯನಂತೀ
ನಾರಿಜನರನ್ನ ಮನದಾರೊಮುಱಿವರ್ ಸಕಳ
ಧಾರಿಣಿಯೊಳಿಂತು ವರಕಾಂತೆ ದೊರೆಯಾವಳ

ಪಂಡಿತಾಶ್ರಯಂ ನುಗುನಾಡ ರಾಘವಂ ಮುನಿವರ ಸಿಂಗ
ವೋಚಕದಾವಳಂ
ಚಂಡವಿಕ್ರಮಂ ಕುಡಿಯರವಲ್ಲಭಂ ಕಲಿಕಾಲ
ಕರ್ಣಂ ಮಚ್ಚರಿಪವರ ಗಂಡಂ
ವಂದಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಶಿವಪಾದ ಶೇಖರಂ ನಿಜಸುತೆಗನು
ರಾಗದಿಂ
ಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲಂ ಪಡಿಛಂದಮಾಗೆ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭಂ
ಶಾಸನಮಾಗೆ ನಟ್ಟಂ.

ಬೆಳ್ತೂರು (ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ) ಶಾಸನ ೯೭೯
ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಕಾ ಇಂಡಿಕಾ ೬ನೇಭಾಗ
ಪು.೨೬

ಧ್ವಜಗೀತೆಗಳು

— ಕರ್ನಾಟಕ ಧ್ವಜ —

ಭಾರತ
ಕರ್ನಾಟಕ

ಧ್ವಜಗೀತೆಗಳು

ಧ್ವಜವೆಂದೊಡನೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಧ್ವಜವೆಂಬುದೊಂದುಂಟೇ ? ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಒಮ್ಮೆ ಮಿಂಚಿಹೋಗುವದು. ರಾಜ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಧ್ವಜವೇ ನಾಡಿನ ಧ್ವಜವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಭಾರತವು ರಾಜ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಕ್ರೀಡಾಭೂಮಿಯು. ಸಾಮ್ರಾಟರಾದ ಪಾಂಡವರ ಕಪಿ ಧ್ವಜವೇ ಭಾರತದ ಧ್ವಜವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಶೋಕ ಸಾಮ್ರಾಟನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಸ್ತಿಕವು ಭಾರತದ ಧ್ವಜವಾಗಿ ಮೆರೆಯಿತು. ಅನಂತರ ಭಾರತದ ಸಾಮ್ರಾಟರಾದ ಚಲುಕ್ಯರ ವರಾಹಧ್ವಜವು ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯಿಸಿತು.

ಸಿಂಹಧ್ವಜರಾದ ಕದಂಬರೂ ಗಜಧ್ವಜರಾದ ಗಂಗರೂ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರು. ಸಾಮ್ರಾಟರಾದ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವರಾಹ ಧ್ವಜವೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಗರುಡ ಧ್ವಜವೂ ಕನ್ನಡದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹರಡಿದವು. ಕಲುಚೂರ್ಯರ ವೃಷಭಧ್ವಜವೂ, ಯಾದವರ ಕಪಿಧ್ವಜವೂ, ಹೊಯ್ಸಳರ ಗಜ-ಹೊಯ್ಸಳ ಧ್ವಜಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣಾಘಡದಲ್ಲಿಲ್ಲ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನವನ್ನು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೆರೆಯಿಸಿದವು. ವಿಜಯನಗರದ ವರಾಹ ಧ್ವಜವಂತೂ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯಿತು. ಇಂದಿಗೂ ಮೈಸೂರೊಡೆಯರ ಗಂಡಭೇರುಂಡವು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಯುಗವು ಮುಗಿದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮನ್ವಂತರವು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಬಾಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದೆ. ಜನಾಂಗ-ನಾಡುಗಳು ಇಂದು ಪ್ರಚೋದಕ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ತನ್ನ ನಾಡಿಗೆ, ತನ್ನ ಆಶಿ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ, ಉಚಿತವಾದ ನಾಡಗುಡಿಯನ್ನೆತ್ತಿ, ಜನಾಂಗಗಳು ಮುಂದರಿಯುತ್ತಲಿವೆ. ಚರಕಾ ಯುಕ್ತವಾದ ತ್ರಿವರ್ಣಧ್ವಜವು ಇಂದು ನವಭಾರತದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೇ ಯುತಲಿದೆ.

ಈ ಜಾಗೃತಿಯೇ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆಂದು ಧ್ವಜವಿರಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಕನ್ನಡನಾಡು ಒಂದು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಮಂಡಳವನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿತು. ಆ ಮಂಡಳವು ೧೯೨೪ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಜವೃಷಭ ಯುಕ್ತವಾದ ಧ್ವಜವು (ಈ ಪುಟದ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿರುವದೇ) ಕರ್ನಾಟಕ-ಧ್ವಜವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಖಿಲ ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗವು ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೊತ್ತಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು. ಧ್ವಜಗಳು ಇಂದು ನಾಡಿನ-ಜನಾಂಗದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಶಿಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯೇ ಧ್ವಜಗೀತೆಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ—

ನಮ್ಮ ಧ್ವಜವು

ಇದು ತಪೋನಿಧಿ ಗಾಂಧಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಧ್ವಜವು ।
ಇದು ಭರತಸಂತತಿಯ ಸರ್ವಸ್ವವು || ಪ ||

ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಕ್ತಿ ಧ್ವಜವು
ಇದು ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ।
ಇದು ನಮ್ಮ ನಾಡ ಪುಣ್ಯಪ್ರಕರ್ಷ ಧ್ವಜವು
ಇದು ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡ ಚೈತನ್ಯವು ||

ಇದರ ದರ್ಶನವೆಮಗೆ ಪರಮಪುಣ್ಯಪ್ರದವು
ಇದರಿಂದೆ ತೇಜಸ್ಸಿನುತ್ಕರ್ಷವು ।
ಇದರ ನೆರಳೊಳೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಂದಿರವು
ಇದರಿಂದೆಯೇ ಎಶ್ವದಭ್ಯುದಯವು ||

ಇದರ ರಕ್ಷಣದಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣವು
ಇದರ ಮಾನವು ನಮ್ಮ ಸನ್ಮಾನವು ।
ಇದರ ಪಾವನಕೀರ್ತಿ ಸಕಲಭುವನವ್ಯಾಪಿ
ಇದು ಜಗಕೆ ಮಂಗಲವು ನಮ್ಮ ಧ್ವಜವು

—ಸಾ. ರಾ.

ನಾಡಗುಡಿ

ಬಾ ಬಂದೆಯಾ ಹೊತ್ತೆ ! ಬಾಗಿ ಎತ್ತುವೆನಿಂದು ನಾಡಗುಡಿಯನ್ನು
ಕೈಯೊಳ್

ಬಾ ಬಂದೆಯಾ ವೀರ ಪೂರ್ವಜರ ಪುಣ್ಯವೆ ಚರಿಸಿಂದು ನನ್ನ
ಮೈಯೊಳ್ ||

ನನ್ನ ದೇಶದ ಗುಡಿಯ ಸಡಗರಕ್ಕಾಗೀಗ ಗುಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದೆ
ನನ್ನ ದೇವರ ಮಮತೆ ಮುಗಿಲಿನಂಗೈಯಾಗಿ ಚಾಚಿರಲು
ಮುಂದೆ ನಡೆದೆ ||

ಜೀವಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಕು ನಾಡ ಹಸರಿನ ಸೆಳಕು ದೇವರಾಗದಲಿ
ಬೆರೆಯೆ
ಹೇವ ಹುಟ್ಟಿತು ಜೀವ ಭಾವಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲಿ ಹೊರಟಿ ನಾ
ಮೈಯ ಮರೆಯೆ ||

ಜಯನಾದ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುತಿದೆ ಭಯವಿಲ್ಲ
ಎದೆಯ ಬದಿಯೊಳ್
ಜಯವೆಂದು ಮುಳುಗಿದೆನು ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಪೂರ ಬಂದಿರಲು
ರಾಷ್ಟ್ರನದಿಯೊಳ್ ||

— ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ನಮ್ಮ ನಾಡಗುಡಿ

ಜಯ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಜಯ ಭುವನೇಶ್ವರಿ
ಜಯ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ನೀವೆನ್ನಿ ।
ಗುಡುಗಿನ ದನಿಯಲಿ ಕನ್ನಡತನದಲಿ
ದಿಗ್ವಿಜಯಕೆ ಹೊರಡುವ ಬನ್ನಿ ॥ ಪಲ್ಲ ॥
ಗುಡಿಯನು ಹಿಡಿಯಿರಿ ಗಗನದಿ ಹಾರಿಸಿ
ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ನಾಡಗುಡಿ
ವುಲಿ । ಕೇಶಿಗೆ ಗೆಲುವನು ಕೊಟ್ಟ ಗುಡಿ
ಸಿರಿ । ವಿಕ್ರಮ ಮೆರಿಸಿದ ಗಂಡು ಗುಡಿ
ಸೊಕ್ಕಿದ ಹಗೆಗಳ ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ
ಸೋಲರಿಯದ ಕರಿನಾಡಗುಡಿ.
ಭಾರತ ವೀರರ ವೀರತೆ ತೋರುವ
ಮೂರು ಬಣ್ಣದೀ ನಾಡಗುಡಿ
ವರ । ಗಾಂಧಿ ಮಹಾತ್ಮನು ಕೊಟ್ಟ ಗುಡಿ
ಸ್ವಾ । ತಂತ್ರದ ಕಿರಣವು ನಮ್ಮ ಗುಡಿ
ಬೀರುತೆ ಭುವನಕೆ ಭಾರತ ತೇಜವ
ಹಗೆಯ ಕಣ್ಣ ಕುಕ್ಕಿಸುವ ಗುಡಿ.
ಗುಡಿಯನು ನಾಡೊಳು ಮೆರೆಸುತ ನಡೆದವು
ನಾಡಗುಡಿಯ ಮಾನವೆ ಮಾನ
ಗುಡಿ । ಗಾಗಿ ಮುಡಿವು ನಮ್ಮಯ ಪ್ರಾಣ
ರಣ । ರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದರು ಮರಣ
ಪರ । ಮೈರಿಗೆಂದಿಗನ್ನೆವು ಶರಣ
'ಘಡಘಡಿಸುವ ಗುಡಿಜಸವನು ಹೊಗಳುತೆ
ಕಡುಗಲಿತನದಲಿ ಕಾಡುವೆವು
ರಣವನು ಗೆದ್ದೇ ಮರಳುವೆವು.

—ಹೇಜೇಬ

ನಾಡಗುಡಿ

ನೋಡಿರಣ್ಣ ನೋಡಿ ನಮ್ಮ
ನಾಡಿ ನೀ ನಿಶಾನೆಯನ್ನು
ಕೂಡಿ ಮೂರು ಬಣ್ಣದಿಂದೆ
ನಾಡಗುಡಿಯು ಮೆರೆವುದು || ಪಲ್ಲ ||

ಕೆಂಪು ಹಸರು ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣ
ಇಂಪು ದನಿಯ ರಾಟೆಯಣ್ಣ
ಕಂಪು ತೋರಿ ಜಗವನೆಲ್ಲ
ಸೊಂಪುಮಾಡಿ ಮೆರೆವುದು

ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ
ಕುಂದನುಳಿದ ಶುಭದ ಚೆನ್ನ
ಹಿಂದೆ ಸರಿಯದಂಥ ವೀರ
ರಿಂದೆ ಮೆರೆವ ರಕ್ತ ಬಣ್ಣ

ಹಸಿರು ಶಾಂತಿಯುಕ್ತ ಬಣ್ಣ
ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಚೆನ್ನ
ಎಸೆವ ಸೃಷ್ಟಿದೇವಿಗಣ್ಣ
ನೊಸಲ ತಿಲಕವಾದ ಬಣ್ಣ

ಕಳೆದು ಪಾಪವಂ ಪವಿತ್ರ
ರಿಳೆಯೊಳೆಮ್ಮ ಮೂಕ್ಕುಡು

ರಾಟೆ ಬಡವರೂಟವಾಗಿ
ಮೇಟೆ ಸಿರಿಯ ಕೂಟವಾಗಿ
ರಾಟೆ ಮೇಟೆಯಿಂದೆ ನಾಡಿ-
ನಾಟ ನಡೆವುದಲ್ಲವೆ ?

ಈ ನಿಶಾನೆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ
ಈ ನಿಶಾನೆ ನಮ್ಮ ದೇವಿ
ಈ ನಿಶಾನೆ ನಮ್ಮದಯ್ಯ
ಈ ನಿಶಾನೆ ನಮ್ಮದೋ

ಈ ನಿಶಾನೆಗಾಗಿ ಎನ್ನ
ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಮುಡುಪನಿಡುವೆ
ಈ ನಿಶಾನೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ
ಕೊನೆಯ ತನಕ ಹಾರಲಿ !

ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ

ಮೂರು ಬಣ್ಣದಿಂ ಶೋಭಿಸುತಿಹ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವಿದು ನೋಡು
ಭಾರತ ಮಾತೆಯ ಸರ್ವಸ್ವವು ನಾವದನಂ ರಕ್ಷಿವುದು || ಅ. ಪ. ||

ಮೇಲಿನ ಕೇಶರಿ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗವ ಬಿಳುಪದು ಪಾವಿತ್ರೈ
ಮೇಲಾಗಿಹ ಭಕ್ತಿಯನು ತೋರುವುದು ಹಸುರದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ.

ರಾಟೆಯ ನಮ್ಮಯ ಭಾವೀ ವೈಭವದಾಶೆಯ ಸಾಧನವು
ಒಟ್ಟು ಮಾತು ಜೀವದ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಮನಿಸುವುದು ನಾವು.

ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಾವೆಲ್ಲರು ಭಾರತ ಭೂಮಾತೆಯ ಮೂರುತಿಗೆ
ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಭಯಗಳನು ತೊರೆದು ಪೊಡಮಡುವಾ ನಾಡಗುಡಿಗೆ.

—ರಾ. ವೆ. ಕರಗುಡಂ

ಸ್ವರಾಜ್ಯಧ್ವಜ

ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಜಯಧ್ವಜಕೆ ವಿಜಯವಾಗಲಿ || ಪ ||
ನಿಖಿಲ ಲೋಕಪಾಲನೀ ಧ್ವಜಕೆ ಶುಭವನೀಯಲಿ || ಅ. ಪ ||

ಸಿಂಧು ಭದ್ರೆ ಯಮುನೆ ಗಂಗೆ ನರ್ಮದಾಶ್ರಯಧ್ವಜಂ
ವಂದ್ಯಸೇತು ಹಿಮಗಿರೀಂದ್ರ 'ಸಾಂದ್ರಕೇಂದ್ರ ಭೂಧ್ವಜಂ.

ವಿಮಲ ಪಾರಿಜಾತ ಕಮಲ ವಿಕಸಿತಾವನೀ ಧ್ವಜಂ
ಅಮರ ಲೋಕಮಾನ್ಯ ವಿಭವ ವಿಲಸಿತಾಂಬರ ಧ್ವಜಂ.

ಹಿಂದು ಮುಸಲಮಾನ ಸಕಲರೈಕ್ಯಲಾಂಛನ ಧ್ವಜಂ
ಗಾಂಧಿ ಚರಕ ಯುಕ್ತಗುಣ ಸುವರ್ಣ ಮೋಹನ ಧ್ವಜಂ.

ಮಾನಿನೀ ಕುಲಾಭಿಮಾನ ರಕ್ಷಣಾಕ್ಷರ ಧ್ವಜಂ
ದೀನಬಾಲ ವೈದ್ಯಜಾಲ ಪಾಲನಾಕ್ಷಯ ಧ್ವಜಂ.

ಪಾರತಂತ್ರ ಬಂಧನೋಗ್ರ ಪಾಶನಾಶಕ ಧ್ವಜಂ
ಭಾರತೀ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಂತ್ರಘೋಷ ಪೋಷಕಧ್ವಜಂ.

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಸುತ

ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ

ಎರಿಸಿ, ಹಾರಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ !
ಓಹೊ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಅಹ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ !
ಹಾರಿಸಿ, ತೋರಿಸಿ, ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಬಾವುಟ !
ಗಾಳಿಯಲಿ ಫಟಪಟ, ದಾಳಿಯಲಿ ಫಟಚಟ ,
ಉರಿಯಿತೋ ಉರಿಯಿತು ಹಗೆಯ ಹಟ ಮನೆ ಮಟ,
ಹಾಳ್ ಹಾಳ್ ಸುರಿಯಿತು ಪಗೆಯ ಬೀಡಕ್ಕಟ !
ಬಾಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್ !
ಎಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್ !
ಅಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್ !
ಕನ್ನಡಿಗರೊಡತಿ ಓ ರಾಜೇಶ್ವರಿ !

ವೈಯ್ಯ ಕಳಚುಯ್ಯರು, ಗಂಗರು, ಕದಂಬರು,
ರಟ್ಟರು, ಚಳುಕ್ಕರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ಯಾದವರು,
ಇಳಿಗೆ ಮೇಲಾದವರು, ಬಾಣರು, ಜಾಣರು,
ಕೊಲೆಯ ಕಾಳ್ಕಿಚ್ಚಿಗೆ ತಂಪುಮಳೆ ತಳಿದು,
ಚೆಲುವು ನೆಲ ಸಾಲುತ್ತು, ಕಲೆಯ ಹೊಂಬೆಳೆಯಿಟ್ಟು,
ನಗಿಸಿದರು ನಾಡನು, ಕಡಿದು ಕಗ್ಗಾಡನು:

ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ

ಮಾನವನ ದೇವತೆಗೆ ತಂದ ಜಿನ ಭಕ್ತರು,
ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪುತ್ರರು, ಎರಕ್ತರು,
ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕೃಪೆಯೊಳಾಸಕ್ತರು,
ಶ್ರೀ ಗೌರಿ ಕಾವಲಿಹ ರಾಯರನುರಕ್ತರು,

ನಮ್ಮ ತಾಯ್ ಮಕ್ಕಳು--

ಬಾಳಾ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಲಿ ಒಲಿದು ನಲಿದವರು-
ಬೇವೊ ಬಿಲ್ಲವೊ ಬರಲಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯೊ ಮುಳ್ಳೊ,
ಬಾನ ಬೆಳಕಿನಲಿ, ಮಾನದಳುಕಿನಲಿ,
ಚೆನ್ನ ಬದುಕನು ಕುಣಿಸಿ, ಒಲಿದು ನಲಿದವರು-

ನಮ್ಮ ತಾಯಣುಗರು,

ಪಂಪನೋ, ರನ್ನನೋ, ಬಸವನೋ, ಮಾಧವನೋ,
ಆ ಅಕ್ಕಮಹದೇವಿ, ನಾರಣಪ, ಚಿಕದೇವ,
ಜಕ್ಕಣ, ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ನಮ್ಮಮ್ಮನೆಳೆಯರು,
ಚೆಲುವ ಚೆಲುವೆಯರು—ಚೆನ್ನದ ಚೆಣ್ಣರು,
ಕಲಿಗಳು, ಕಿಡಿಗಳು, ಗಂಡರು, ಮೊಂಡರು,
ನಲಿದೊಲಿದು ಬೆಚ್ಚೊಂದು ನೆಚ್ಚಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ
ಕಿಚ್ಚಿನಲಿ ಹಾಯ್ದು ನಲ್ಲನ ಹಿಡಿದ ಹೆಂಡಿರು,
ಸತಿಗಳು, ಯತಿಗಳು, ವೃತಿಗಳು, ಕೃತಿಗಳು,—

ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟವ ಹಿಡಿಯದವರಾರು ?

ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟಕ್ಕೆ ಮಡಿಯದವರಾರು ?

ನಮ್ಮ ಈ ಬಾವುಟಕ್ಕೆ ಮಿಡಿಯದವರಾರು ?

ಹೇಳಿರೋ ಹೆಸರೊಂದು ನೆನಹಿನಲಿ ಸುಳಿದಿರೆ !

ಹುಡುಕಿರೋ ಹೇಡಿ ತಾನೊಬ್ಬ ಮನೆಗುಳಿದರೆ !

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಕನ್ನಡದ ನಾಡಲಾ,
ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಲಾ,

ಕನ್ನಡಿಗನೆದೆ ಕಡೆದ ತನೆಯಲಾ, ಕೆನೆಯಲಾ !

ಬೆಳಕು ಹರಿಯಿತು ಎಳೆ,
ಇರುಳು ಸವಿಯಿತು ಎಳೆ,
ತಾಯ ಕರೆ ಕೇಳಿ,

ಎಳೆರೋ, ಎಳೆರೋ, ಬಾಳ ಬಲಿ ಬೇಳೆರೋ
ಎಲ್ಲೊಲುಮೆಯೂ ಕೂಡಿದೊಂದುಲುಮೆ ತಾಳೆರೋ,

ತಾಯುಳಿಯೆ ನಾನುಳಿದೆ,
ತಾಯಳಿಯೆ ನಾನಳಿದೆ,

ಮನೆ ಕಾಯಿ, ತುರು ಕಾಯಿ, ನಾಡ ಗಡಿ ಗುಡಿ ಕಾಯಿ
ಕಾಯಲಾರೆಯ, ಸಾಯಿ,

ಎಂದೆಲ್ಲ ಎಳೆರೋ—

ಆಹ ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಆಹ ಕನ್ನಡ ನಾಡು,
ಹಿರಿಯ ಕನ್ನಡ ಪಡೆ, ಮರಿಯ ಕನ್ನಡ ಪಡೆ,
ಎಳೆರೋ, ಬಾಳೆರೋ,

ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟವ ಹಿಡಿಯಿರೋ, ನಡೆಯಿರೋ'
ಎಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್
ಬಾಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್
ಆಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್

ಕನ್ನಡಿಗರೊಡತಿ, ಓ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರೀ !

ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ

ಇಂದಿನದೆ ಹೇಳಿರೋ ಈ ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ !
ಕುಂದಿಹುದೆ ನೋಡಿರೋ ಈ ನಮ್ಮ ಬಾವುಟ !
ಕಂದದಿದೆ ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟ !
ಎನೇನ ಕಂಡುದೋ ಬಾನಾಡಿ ಬಾವುಟ !
ಅವಧನು ಕಾಣದೋ ಬೀವ ಕಳೆ ಬಾವುಟ !
ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟಗಳೊಂದಾದ ಬಾವುಟ !

ಎರಿಸಿ, ಹಾರಿಸಿ, ತೋರಿಸಿ, ಬಾವುಟ !
ತೇಲಾಡು, ಮೇಲಾಡು, ಓಲಾಡು, ಬಾವುಟ !
ಚೆಲುವಾಗು, ಗೆಲುವಾಗು, ಬಲವಾಗು, ಬಾವುಟ !
ಹೊನ್ನಾಗಿ, ಹೆಣ್ಣಾಗಿ, ಹಸನಾದ ಮಣ್ಣಾಗಿ,
ಹೊಸಹೊಸತು ಕಣ್ಣಾಗಿ, ಬೆಳಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿ,
ಕೂಡುತಿಹ ಕನ್ನಡದ ಹೊಮ್ಮುಗೆಯ ಕಾವಾಗಿ,
ಪರಿಪರಿಯ ಹೊಂಬಗೆಯ ಹೆರಿಗೆಯಾ ನೋವಾಗಿ,
ನಾಲುಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನಾ ಕಟ್ಟೊಲುಮೆ ಹೂವಾಗಿ,
ಬಾಳು ಎಲೆ ಬಾವುಟ !
ಬಾಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್,
ಎಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್,
ಅಳ್ ಕನ್ನಡ ತಾಯ್,
ಕನ್ನಡಿಗರೊಡತಿ ಓ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರಿ !

—೨

ಭೂಗೀತೆಗಳು

ಭಾರತ
ಕರ್ನಾಟಕ

ಭೂಗೀತೆಗಳು

ಸರ್ವೇ ಜನಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು |

ಚತುಸ್ಸಾಗರ ಪರ್ಯಂತಂ ಗೋಬ್ರಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ
ಶುಭಂ ಭವತು ||

ಇತ್ಯಾದಿ ನೈದಿಕ ಗೀತೆಗಳು ಭಾರತೀಯರ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಗಳಾದ ಭಾರತೀಯರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಜಾತಿ, ಜನಾಂಗ, ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಸುಖ-ಶಾಂತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ದಿವ್ಯ ಶಕ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಭೂದೇವಿ

ಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ವೋತ್ತಮಳಿ, ಸಕಲ ಜನಕಾಧಾರೆ,
ಕಾಮತಾರ್ಥವ ಕೊಡುವ ಕರುಣಿ ಭೂದೇವಿ! || ಪಲ್ಲ ||

ಹರಿಯ ಪಾದದಲುದಿಸಿ ಹರಿಗೆ ವಧುವೆಂದೆನಿಸಿ,
ಹರಿಗೆ ಸುತೆಯನು ಕೊಟ್ಟು, ಹಿರಿಯಳಾದೆ.
ಹರಿನಾಮ ಕೀರ್ತನೆಯನೊರೆವ ಧಾರಿಣಿ ನಿನ್ನ
ಮರೆಹೊಕ್ಕೆ ಮರೆಯದಿರು ಕರುಣೆ ತೋರಲನಗ.

ಶಮೆ ದನೆಯು ಶಾಂತಿ ಸದ್ಗುಣ ಒಪ್ಪುವವು ನಿನಗೆ,
ಭ್ರಮೆಗೊಂಟು ಭೂಭುಜರು ಕಡಿದುಕೊಳುತಿಹರ.
ಅಮಿತ ಮಹಿಮಳೆ, ನಿನ್ನ ನಿಜವ ಬಲ್ಲವರಾರು ?
ತಮಗೆ ಋಣ ಇದ್ದುದನು ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.

ಭೂದೇವಿ

ಚಿನ್ನ ಭಂಡಾರಗಳು ನಿನ್ನೊಡಲೊಳೊಪ್ಪುವವು.

ಉನ್ನತದ ರನ್ನಗಳು ನಿನ್ನೊಳಡಗಿಹವು.

ಅನ್ನಪಾನಗಳಿಗೆ ಮೂಲಬೀಜವು ನೀನು;

ನಿನ್ನ ಮರೆತಿಹ ಜನಕೆ ಇನ್ನು ಸುಖವುಂಟೇ ?

ಒಬ್ಬ ರಾಯನ ಗೆಲುವೆ; ಒಬ್ಬ ರಾಯನಿಗೊಲುವೆ;

ಒಬ್ಬ ರಾಯಗೆ ನೀನು ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸುವೆ.

ಒಬ್ಬರಾದರು ನಿನ್ನ ನಿಜವನರಿತವರಲ್ಲ.

ಗರ್ಭಜಾತನ ಹರಿಯ ಕೈಲಿ ಕೊಲಿಸಿದೆಯ ?

ಅಂಬುಧಿಯೆ ವಸನಗಳು, ಕುಂಭಕುಚ ಎದೆಯು,

ಸಂಭ್ರಮದ ಹೊಳೆಕಾಲ್ಪೆ ನಿನ್ನ ಹಾಲುಗಳು,

ಎಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿಯ ಜೀವರಾಶಿಗಳು

ತುಂಬಿಕೊಂಡಿಹವು ಅಂಗೋಪಾಂಗದೊಳಗೆ.

ರೂಢಿ ದೇವತೆ, ನಿನ್ನ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ ನಾನು

ನೋಡು ನನ್ನ ಪರಾವಲಂಬನವನು !

ನೀಡು ಬೇಗನೆ ನನ್ನ ಮನದಭೀಷ್ಟವನೆಲ್ಲ.

ಪಾಡು ಪಂತವು ಬೇಡ ಪಡೆದ ಮಗನೊಡನೆ !

ನಂಬಿದೆನು ನಾ ನಿನ್ನ ಕುಂಭಿನಿಯೆ ! ಕೈಹಿಡಿದು

ಇಂಬಾದ ಪದವಿಯನು ಸಂಭ್ರಮದಿ ಕೊಡುತ್ತ,

ಬಿಂಬಿಡದೆ ವಾರಾಹ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನಾ ಸತಿಯೆ !

ಹಂಬಲಿಲ್ಲದ ತೆರದಿ ಸಲಹುವುದು ಜನರ.

— ವಾರಾಹ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ

ಎಂದು ತಿಳಿವುದೋ ಮನುಜಕುಲ !

ಎಂದು ತಿಳಿವುದೋ ಮನುಜಕುಲ ತಾನು ಒಂದೆಂದು !
ಬಿಳಿಯವನು ಕರಿಯವನ ತುಳಿಯುವುದು, ಯೇಹೂದ್ಯ
ತನಗೆ ದೇವರಿಗೆ ಏನೋ ಹೆಚ್ಚಿಕೆಯ ಬಾಧ್ಯ
ಇದೆ ಎನುತ ಬೀಗುವುದು, ಬ್ರಹ್ಮಮುಖದಿಂದಂದು
ಹೊರಟುಬಂದೆವು ನಾವು ನಮಗಾರು ಸರಿಯೆಂದು
ಮತ್ತೊಬ್ಬನುಬ್ಬಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲರನು ಹಳಿಯುವುದು
ನಾವಿಂತು ಒಂದೊಂದು ಡಂಭದಲಿ ಕೊಳೆಯುವುದ
ಎಂದು ಬಿಡುವೆವೊ ಜಗನ್ನಾಯಕನ ಕೃಪೆ ಸಂದು.

ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಮಲಗಿರುವ ತಾಯಮೊಲೆಯೆಡೆ ಸೇರಿ,
ಎರಡು ಕಣ್ಣಿಗೆ, ಒಂದನು ತೆರೆದ, ಒಂದನೂ
ತೆರೆಯದಿಹ ನಾಯಿಮರಿ, ಹುಟ್ಟಿದೆರಡನೆಯ ದಿನ,
ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಕಚ್ಚಾಡಿ, ಹೋಗೊ ಭಿಕಾರಿ,
ಹೋಗೋ ಬೆರಕೆ, ತೊಲಗು ನಾಯಲ್ಲ ಹಂದಿ ನೀ,
ಎಂದು ಕಾದುವ ತೆರದೆ ಕಾದುತಿದೆ ಜಗದ ಜನ.

—ಶ್ರೀವಿವಾಸ

ಅಭೀಃ

ಕಾಡ ವೆನೊನವ ಸೀಳಿ ಹಬ್ಬುತ್ತಿದೆ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ
ಬಿತ್ತರದ ದಿಕ್ಸುಟಗಳಡ್ಡಿ ದಾಟುತ್ತಿದೆ !
ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನುಡಿಗಳನು ಮುಳುಗಿಸುತ್ತೆ ಮೊಳಗುತ್ತಿದೆ
ಬಾಳ ಹೆದ್ದಾರಿಯನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ತೋರುತ್ತಿದೆ
— ಅಭೀಃ ! ಅಭೀಃ ! ಅಭೀಃ ! ಎಂಬ ಮೃತವಾಣಿಯಿದು
ಮೂವತ್ತು ಶತಮಾನಗಳ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ
ಕಾಲದಾ ಕರೆಯಂಚಿನಾಚೆಯಿಂದ.

ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಬಲಿಯಿಂದ ಸೆರೆಯಿಂದ
ತೊಂಡು ಮಲೆತೆಲ್ಲವನು ತುಳಿದತ್ತಣಿಂದ
ಕಲ್ಲುಗಾಣಗಳಿಂದ ಸಿಲುಬೆಗಳ ನೋವಿಂದ
ವಿಷಪಾತ್ರೆಯೊಡಲಿಂದ ಸುಡುವುರಿಯ ಮಡಿಲಿಂದ
— ಅಭೀಃ ! ಅಭೀಃ ! ಅಭೀಃ ! ಎಂಬ ನುಡಿ ಎಳುತ್ತಿದೆ
ಹೇಡಿತನದಕುಳುಗಳ ಓಡಿಸಿದೆ ಚೆದರಿಸಿದೆ
ವೀರಸಂಜೀವನವ ಉಡಿಸುತ್ತಿದೆ !

ಬಲಹೀನರೆಂದೆತ್ತಲಾತ್ಮವನು ಗಳಿಸಿದರು ?
ಬಲಕಾಗಿ ಕಾಯ್ದವರು ಎಗೈವರು ?
ಚಲವೊತ್ತ ಅಧಿಕಾರದಂಡಲೆಗೆ ಬೆದರುವರು
ಎಂದೇನ ಸಾಧಿಸುವರೆಂದೆಮ್ಮ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ
— ಅಭೀಃ ! ಅಭೀಃ ! ಅಭೀಃ ! ಎಂಬ ಸಗ್ಗದ ಬಿತ್ತು
ಸರಸ ಎದೆವೊಲಗಳಲಿ ಬೇರಿಟ್ಟು ಮೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ !
ಬಲದ ತಿರುಳನು ಬಲಿಸಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದೆ !

ನಾಡಹಾಡುಗಳು

ಸಿಲ್ಲಿಸದು ಕೂಡಿಸದು ಮಲಗಿಸದು ಕೆರಳಿವುದು
ಆಡುವಾಟದ ನಡುವೆ ಕೂಟಗಳ ನಡುವೆ!
ಆಸರಲಿ ಕಣ್ಣಿನೆಯು ಮುಚ್ಚಿ ಬರುತಿರಲತ್ತ
ಹೊಸತವಕದೊತ್ತಿನಲಿ ಮೇಲೆತ್ತಿದೆ!

—ಅಭೀ! ಅಭೀ! ಅಭೀ! ಇದೆ ಮಂತ್ರವೆನ್ನುತ್ತೆ
ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನ ಗಾಳಿಗುಸಿರೆತ್ತಿ ಉಡುತ್ತಿದೆ!
ನೀಳೊಗಲ ತುತ್ತುರಿಯನೂದಿಸುತ್ತಿದೆ!

ಯುಗದಗಲ ಜಗದಗಲ ಎಡೆದ್ದು ನಿಂತಾವು!
ಸಂರಾಜದಬ್ಬರವು ನಡುಗಿಸಿತು!
ಕುಲವೆಂಬ ಮತವೆಂಬ ಕೆಳೆಯೆಂಬ ನಾಡೆಂಬ
ಮಮತೆಗಳು ದಾರಿಯಲಿ ಕತ್ತಲೆಟ್ಟಾವು!

—ಅಭೀ! ಅಭೀ! ಅಭೀ! ಎಂಬ ಧ್ರುವ ತಾರಗೆಯು
ಕತ್ತಲಲಿ ತವಿಲಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಕಾಣಿವುದು
ನಿಜಕಿಟ್ಟ ಮುಸುಕೆತ್ತಿ ಮರೆ ತೆರೆವುದು

ಮಣಿಯದಿಹ ಮನವೊಂದು ಸಾಧಿಸುವ ಹಟವೊಂದು
ನಿಜದ ನೇರಕೆ ನಡೆವ ನಿಶ್ಚಲತೆಯೊಂದು—
ಅನ್ಯಾಯಕೆಂದೆಂದು ಬಾಗದೆಚ್ಚರವೊಂದು
ಮರುಕಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಚಿರ ತೆರೆದ ಎದೆಯೊಂದು

—ಅಭೀ! ಅಭೀ! ಅಭೀ! ಎಂಬ ತಾರಕ ವಾಕ್ಯ
ನಾಡಿಯನು ನಡಸುತ್ತಿರೆ, ಬಾಳನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಿರೆ
ನಡೆ ಮುಂದಕೆನ್ನುತ್ತೆ ಕೂಗುತ್ತಿವೆ ನುಗ್ಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

—ವಿ. ಸೀ

ಮಂಗಳ

ದಾಟಿ: : ಶ್ರೀಹರೇ ಶಾರೇ ಪಾಹಿ ,

ಶಾಂತಿಯು ದಿಗಂತದಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನು ತಾಂ ತಳೆದು |
ಸಂತತಾನಂತ ಸಂತೋಷ ಫಲಿಸಲಿ |
ದೇವಾದಿ ದೇವನಾಶೀರ್ವಾದದೀ ||

ಜನಪದಭಿಮಾನವೆ ಸಿಂ | ಹಾಸನ ಶಾಸನ ಕಾರಣ |
ಜನಸೇವಕಗಣಮಣಿಭೂಷಣವಾಭರಣ |
ಜನಧರ್ಮವೆ ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ ||

ಜನರಾಶ್ವಸನ ಪ್ರಾಣ | ಘನಭಾಗ್ಯೋದಯದ ನವ |
ವಿಭವದ ಯುಗಕೆ ಕಾರಣ |
ಭಾಗ್ಯವಿಧಾತಾ ನಾಶೀರ್ವಾದದೀ ||

ವೀರಭಟರ ನಾಡಿದೀ | ಭಾರತದಿ ನೃಕೇಸರಿ |
ತೋರು ಸದಾ ವಿಜಯ ಸನಾತನ ಧರ್ಮಕೆ ಶ್ರೀಹರಿ ||

—ದಿವಂಗತ ಎಂ. ಎನ್. ಕಾಮತ

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು

ಭಾರತ
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್
ಪೋಲಂಡ್
ಫಿನ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್
ನಾರ್ವೆ
ಗ್ರೀಸ್
ಜಪಾನ

ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು

ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಬಯಕೆಯಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ದೊರೆತಷ್ಟನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಗಳೊಡನೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

‘ವಂದೇಮಾತರಂ’ ಮಂತ್ರದ ದೃಷ್ಟಾರರು ವಂಗಕವಿಪುಂಗವರಾದ ಬಂಕಿಮ ಚಂದ್ರರು. ಅನಂದಮಠದ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯ ಕವಿತೆಯಿದು. ಈ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಬರೆದೊಡನೆಯೇ ಇದು ಭಾರತದ ‘ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ’ಯೆಂದು ಒಳದನಿಯೊಂದು ದನಿ ಗೊಟ್ಟಿತು. ಇಂದು ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆಯಾಗಿ ಲಂಕೋಟಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಹುಮ್ಮಸ್ಸವನ್ನು ಹರಡುತ್ತಲಿದೆ.

—ವಂದೇಮಾತರಂ—

ವಂದೇ ಮಾತರಂ | ವಂದೇ ಮಾತರಂ ||

ಸುಜಲಾಂ ಸುಫಲಾಂ ಮಲಯಜ ಶೀತಲಾಂ ||

ಶಸ್ತ್ಯಶಾಮಲಾಂ ಮಾತರಂ | ವಂದೇ ಮಾತರಂ

ಶುಭ್ರಜೋತ್ಸ್ನಾ ಪುಲಕಿತಯಾಮಿನೀಮ್ |

ಫುಲ್ಲಕುಸುಮಿತ ದ್ರುಮದಲ ಶೋಭಿನೀಮ್ |

ಸುಹಾಸಿನೀಮ್, ಸುಮಧುರ ಭಾಷಿಣೀಮ್ |

ಸುಖದಾಂ ವರದಾಂ ಮಾತರಂ || ವಂದೇ ||

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್

ಏನ ಮಾಡಿದೆ ನಾನು ನಿನಗೆ
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಸನ್ನಿಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ಏನ ಮಾಡೆನು ಹೇಳು ನಿನಗೆ
ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ದೇವನೊರೆವುದ ಕೇಳಿ,
ಕಣ್ಣ ಮಿಸಗನು ತಾಳಿ,
ಘೋರಯಜ್ಞವ ಬೇಳಿ,
ಗಾನದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು,
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ಇಳಿಬಕಸಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್

ಇನ್ನು ರವಿ ಎಲ್ಲಿ ಕಾಣುವನು,
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ನನ್ನಿಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ನಿನ್ನೆಣೆಯ ಮಹತುಕಾರ್ಯವನು,
ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ಎಲ್ಲಿ ಸಲಿವನು ಕಂಡು
ನಿನ್ನ ಧೀರರ ದಂಡು
ಸೂಂಕುವೊಲು ಮುಂಕೊಂಡು,
ಗಾನದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ಎಡರಿನಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು !

ಬಳುಕುವೆನೆ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ನಾವು
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ನನ್ನಿಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ಕೊಳು, ಕೊಲಿಸು; ನಿನ್ನವರು ನಾವು,
ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ನಿನ್ನ ಹೊಲ, ಮನೆ, ಚೆಂದ;
ಬಾಳು ಮಿಗಿಲಾಸಂದ;
ಸಾವಳಿವು—ಸಾಯುವೆವು
ಗಾನದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು,
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ಸ್ವರ್ಗದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು.

ನಾಡ ಹಾಡುಗಳು

ಗರ್ವಿ, ಘಾತಕಿ, ಎಂಬರಮ್ಮ,
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ನನ್ನಿಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ಸರ್ವಧರೆ ನಿನ್ನ ಹೊರೆಯಮ್ಮ !
ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ವಜ್ರಕವಚವ ತೊಟ್ಟು,
ಗತಿಯ ಕಾವುದ ಬಿಟ್ಟು,
ಜರುಗುವೆಯ ? ಮರುಗುವೆಯ ?
ಗಾನದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದದೆ,
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ಸರಕದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದದೆ ?

ತುಳಿದುಬಹ ನಾವೆಗಳ ತಾಯಿ,
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ನನ್ನಿಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ಹಳೆಯುಗ್ರಸಾಗರನ ಕೆಳದಿ,
ನನ್ನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ !
ಸ್ವಾಮಿಯಕ್ಕರ ಕುವರಿ,
ಧರ್ಮಖಡ್ಗದ ಮಡದಿ—
ಸೀಳಿರದೆ, ಖೂಳಿರದೆ,
ಗಾನದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು
ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್,
ಸತ್ಯದಲಿ ತುತ್ತುರಿಯ ನೀನೊದಲು !

—೨೯

HENLEY: What have I done for you, England, my England.

ಪೋಲಂಡ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಪೋಲಂಡದ 'ಸ್ಕ್ರಾಪ್‌ಯನ್' ಎಂಬ ಸೇನಾಪತಿಯು ೧೮೩೦-೩೧ರಲ್ಲಿ ರಶಿಯದೊಡನೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಈ ಗೀತೆಯನ್ನು ಬರೆದನು. ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಪೋಲರಿಗೆ ತಾರಕಮಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಪೋಲಂಡು ಆಳು ಉಳಿದೀತೆ

ನಾವೆಲ್ಲ ಬಾಳಿ ಇರುವಾಗ !

ಅದು ಏನ ಕಳೆದು ಕೊಂಡೀತೋ

ದೃಢಬಾಹು ಗಳಿಸಿ ತಂದೀತು.

ನಡೆ ನಡಿಯಿರಿನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೆ

ಸಂಕೋಲೆ ಕಳಚಿ ಈ ಕಡೆಗೆ

ಪೋಲಂಡು ಮುಕ್ತವಹ ಕೊನೆಗೆ.

—ದ. ರಾ. ಬೀಂದ್ರ

ಫಿನ್‌ಲಂಡ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಫಿನ್ನರ ವೀರ್ಯ, ರಣೋತ್ಸಾಹಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು 'ರುನೆಬರ್ಗ್' ಎಂಬ ಕವಿಯು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ನಮ್ಮನಾಡು ನಮ್ಮನಾಡು ನಮ್ಮ ತಂದೆ-ನಾಡು ।

ಈ ಹಾಡು ದಿಗ್ ದಿಗಂತ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡು ॥

ಇಲ್ಲಿಯ ಬೆಟ್ಟದ ಎತ್ತರ

ಈ ಕಣಿವೆಯು ಈ ಇಳುಕಲು ಈ ಬಯಲಿನ ಈ ಬಿತ್ತರ

ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ । ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ ॥

ಎನಂದವೋ ಈ ಬಡಗಣ ನಾಡಿನ ಚಂದ

ನಮ್ಮೀ ತಾತಂದಿರ ನಾಡನು ಬಲ್ಲವ ಬಲ್ಲ

ಮುಂದಾಗಲಿ ಮಯಿ ಮಯ್ಯು ಎದೆ-ಕೋಟಿಯ ಕಟ್ಟಿ
ಒಂದಿತು ಬಿಡುಗಡೆ ಹಾದಿಯು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಹುಟ್ಟಿ ॥

ಫಿನ್ನರು ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿಯೇ ಹೋರಾಡರು ಎಂದು

ಸಾರದಿರಲಿ ಈ ಜಗದಲಿ ಯಾರೂ ಎಂದೆಂದೂ ॥

—ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ನಾರ್ವೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಇದು ಅದರ್ಶ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು
'ಎಬ್ಬೇರೆಗಾರ್ಡ್' ಎಂಬ ನಾರ್ವೀಶರು.

ಸಜ್ಜನ ನಾರ್ವೇ ದೇಶದ ಮಕ್ಕಳೆ !
ಹಾಡಿರಿ ಹುಮ್ಮ ಸದೀಹಾಡು || ಪಲ್ಲ ||

ನೀವು ಸ್ವತಂತ್ರರು ಬಾಳಿರಿ ಆಳಿರಿ
ಎಂದೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ।
ಬಾಗಿದರೇ ತಲೆ ನಾಡಿಗೆ ಬಾಗಲಿ
ಇರಲದಕದು ದತ್ತಿ ||

ನಾಡ ಹಾಡುಗಳು

ಜಯ ಜಯ ಎನ್ನಿ
ವೀರರೆ ಬನ್ನಿ ।
ನಾಡಿನ ಮಕ್ಕಳು ನಾಡಿಗೆ ತಕ್ಕರು
ಅಕ್ಕರೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿ॥

ಎದೆ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ
ಮೊಗ ಮೊಗಬೀರಿಸಿ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ವರ ಹರಿಯಲಿ ಹಾರಲಿ
ನಿಮ್ಮ ರದೊಳು ಧ್ವನಿಸಿ॥

ಮೋಡದ ಮುಸುಕಿನ, ಮಂಚಿನ ಶಿಖರದ
ಬೆಟ್ಟದ ಸಾಲಿನದೀನಾಡು ।
ಹಸಿರನ ಕಣಿವೆ ಬೆಳೆಗಳ ಬಣಿವೆ
ಮೀನಿನ ಕಡಲದಕಿದೆ ಜೋಡು ॥

ನಾಡೆ ! ನಂಬಿದೆ ನಚ್ಚಿದೆ ನಿನ್ನನು
ಈ ಜನ ಎಂದೆಂದೂ ।
ನೀನಾಣತಿಗೊಡು ಮೈ ಮುಡುಪಿಡುವುದು
ಈ ಜನ ಒಂದೊಂದು ॥

ತಾಯ್ನಿನ ತಾಯೀ
ನಿನ್ನನು ಕಾಯೀ
ಬದ್ಧರು ನಾವಿಹೆವು ॥
ಈ ತೀರಕೆ ತೆರೆ ತಾಗುವವರೆಗೂ
ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾಗುವವರೆಗೂ
ರಣದೊಳು ಸಾಯೀ
ಸಿದ್ಧರು ನಾವಿಹೆವು ॥

—ದ ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಗ್ರೀಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯು ಮೂಲ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಮಿಸೆಸ್ ಎಸ್. ಜಿ. ಕಾನೊ
ಟ್ರಾಸಳು ಇಂಗ್ಲೀಷಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

೧

ಜಯ ಜಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಗೆ ಜಯ ಜಯಾ
ಸ್ವಾಗತ ಸ್ವಾಧೀನತೆ
ಶೂರರ ಎದೆ ನೆತ್ತರದಲಿ ಮೊಳೆತೂ
ಹಬ್ಬಿದೆ ಮುಕ್ತಾಲತೆ |
ರಣದಲಿ ಕುಣಿಯುವ ಖಡ್ಗದ ಧಾರೆಗೆ
ನಿನ್ನಾ ಕಣ್ಮಂಚಿದೆ
ಮುಡುಪಿದ ಮಯಿಗಳ ಬೆನ್ನೆಲುಬಿನ ಆ
ವಜ್ರದಿ ನೀ ಹೊಂಚಿದೆ ||

೨

ತಗ್ಗಿ ನೀನು ಸಿಗ್ಗಾಗಿ ಮೌನದಲಿ
ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾದಿರೆ
'ಬಾ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ' ಎನುತ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ
ಬರುವುದೊ ಶೂರರ ಕಣಿ'

ಗ್ರೀಸ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗಳು

ನೀನೆನುತಿದ್ದೆ ಆದರೆ ನಿದ್ದೆ
ಆಯಿತು ಮಕ್ಕಳ ಸೆರೆ
ಕತ್ತಲೆ ಕತ್ತಲು ನಾಡಿನೊಳೆತ್ತಲು
ದಾಸ್ಯದ ಮಸಣದಾನೆರೆ ||

೩

ಗತವೈಭವವನೆ ನೆನೆವುದು ನಿನಗದು
ದಿನಬಳಕೆಯದಾಗಿದೆ
ಹಿಂದಿನ ಕಥೆಯನು ಹಿಗ್ಗಿಲೆ ಹೇಳುತ್ತ
ಕೊನೆಗೊಳುವುದು ಸಾಗಿದೆ |
ತಾಳಿದೆ ತಡೆಯೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಾಂಧವ
ಬರದಿರೆ ನೀ ಬಿಚ್ಚಿದೆ
ಓಂಡಿಕೊಂಡೆ ಕೈ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಕಿಚ್ಚಿಗೆ
ಮುಂಗೈ ನೀ ಕಚ್ಚಿದೆ ||

೪

ಕರೆದಾರೇ ಯಾರಾರೇ ಎನ್ನುತ
ನೀ ಕಾಡನು ಹೊಕ್ಕಿರೆ
ಸಂಕಲೆ ಸವ್ವಳ ಕೆರಳಿದ ಸರಳಿಕೆ
ಬರಿ ಇದೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರೆ |
ಎತ್ತಿದೆ ಮೊಗವನು ನೆತ್ತಿಯ ಸೂರ್ಯಗೆ
ಸುರಿಸಿದೆ ಕಣ್ಣೀರಾಮಳಿ
ಅದನೊರೆಸಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿತು
ಗ್ರೀಕರ ಕೆನ್ನೀರಾ ಹೊಳೆ ||

—ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಜಪಾನ್‌ದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ

ಭೂಮಿ ಭಂಗವಾದರೇನು ?
ಬಾಸೇ ಕಡಿದು ಬಿದ್ದರೇನು ?
ನೆಲಜಲ ಒಂದಾದರೇನು ?

ಒಂದೆ ಮಾತು ಬಲ್ಲವೆಲ್ಲ ಧೀರಶೂರರೆದೆಗಳು
ಇದು ಶಾಶ್ವತ, ಇದು ಪವಿತ್ರ, ನಿರ್ಮಲವಾವಾಗಲೂ
ಪ್ರಳಯಕು ಅವಿಭಾಜ್ಯವು
ನಮ್ಮೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು.

— ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಭದ್ರಂ ! ಶುಭಂ ! ಮಂಗಳಂ !!

ಅವಳಾವ್ಯಗ್ವಧುವೆಂದೆ ಮಾನಿತಳು ಸೇವಾನಂದ ಚಿತ್ಸೌಖ್ಯಮಂ
ಅವಳಂಗ ಕದಂಬ ಸಲ್ಕಿಯದು ರಟ್ಟವೊಯ್ಯಗಳಿಗಿತ್ತು ಸ-
ದ್ಭಾವಾತಿತ ವಿಚಿತ್ರ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂ
ದಾವಳೊಬ್ಬಿಪಳಾ ಧರಿತ್ರಿಗನಿತಂ ಭದ್ರಂ ! ಶುಭಂ ! ಮಂಗಳಂ !

ನಿನ್ನೊಳು ಜನ್ಮವೆತ್ತಲಿರೆ ನಿನ್ನಯ ನಾಡಿನೊಳಾಡೆ ಇಂಬಿನಿಂ
ಕನ್ನಡವಾಣಿಯಾದರದಿ ನಿನ್ನಯ ವಾಙ್ಮಯ ವಾರಯಲ್ಕುರಂ ।
ನಿನ್ನನು ನೇಹದಿಂ ನೆನೆದು ಕೀರ್ತ್ತಿಸೆ ನಿನ್ನಯ ಸೇವೆಗೈಯ್ಯಲೀ
ಜನ್ಮವು ಜನ್ಮವಲ್ಲದುವೆ ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವೆಡೆತ್ತಿ ಮಾತೆಯೇ ॥

ಜಯವಂ ಪಾಲಿಸು ಸತ್ಯವಂ ನುಡಿಸು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸತ್ಸೇವೆಯಂ
ಬಯಸಲ್ಪುದ್ದಿಯ ನೀಡು ನಾಡಜನರೊಳ್ಳೇದಂಗಳೇಡಾಡು ।
ಶಾಂತಿಯನೆಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯು ಬೀರು ಧರ್ಮಪಥಕಂ ಕೈದೋರು ಮನ್ಮಾತೆ ಶ್ರೀ
ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ದೇವಿ ನೀಡು ಭರದಿಂ ಸ್ವರ್ಲೋಕ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಮಂ "

-ಭಾರತಿ

ದಿ ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಕರ್ನಾಟಕ
ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ., ಲಿಮಿಟೆಡ್

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

ಧಾರವಾಡ.

ಕಂಪನಿಯು ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಜನ ಯುವಕರಿಗೆ

ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಸರ್ಕಾರದ ಆಧಾರಪತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿಸಿದ ಹಣ ೬೬,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಿಕ್ಕಿದೆ.

೧೯೩೯ರ ಕೊನೆಗೆ ೧೪,೦೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ
ವಿಮಾ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕೆನ್ನ ಡಿಗರ ಅಭಿಮಾನದ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ
ಸಂಸ್ಥೆ ! ವಿಮಾ ಕಂಪನಿ !

ಲಾಭದಾಯಕ ಕಮೀಷನ್ ಕರಾರುಗಳು. ವ್ಯವಹಾರ ಕುಶಲರು,
ಉದ್ಯಮಿಗಳೂ ಆದ ನಜಂಟರು ಬೇಕು.

ವಿಶೇಷ ವಿವರಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವುದು.

ಎಂ. ಗೋವರ್ಧನರಾವ್,

ಮ್ಯಾನೇಜರ

ಯುನಾಯಿಟೆಡ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪನಿ, ಲಿ.